

ΕΛΛΗΝΙΣ

ΜΗΝΙΑΙΟΝ
ΠΕΡΙΟΔΙΚΟΝ
ΤΟΥ
ΕΘΝΙΚΟΥ
ΣΥΜΒΟΥΛΙΟΥ
ΤΩΝ
ΕΛΛΗΝΙΔΩΝ

ΑΘΗΝΑΙ

ΜΑΡΤΙΟΣ
1936

ΠΕΡΙΟΔΙΚΟΝ "ΕΛΛΗΝΙΣ"

"HÉLLÉNIS,"

Revue mensuelle du Conseil National des femmes Héliènes

ΟΡΟΙ ΕΓΓΡΑΦΗΣ

Συνδρομή έτησία . . . Δραχ. 100	Τιμή εκάστου τεύχους
Έξάμηνος " 60	
Έξωτερικού σελίλια 7	άπλου Δραχ. 10
Έξάμηνος " 4	διπλου " 15

Αί συνδρομαί άρχονται από την 1ην εκάστου μηνός και είναι προπληρωτέαι.

ΠΕΡΙΕΧΟΜΕΝΑ:

Η προστασία της μητέρας.—Στήλη ειρήνης.—Τό όνειρο του τοκογλύφου, υπό Έλένης Σιφναίου.—Τό έρημο δάκρυ (ποίημα), Ε. Χαΐνε, μετάφρασις Ο. ΑΡ.—Δέων Τολστοί, υπό Άννας Σταματελάτου.—Ο αιώνας θαυμαστής, υπό Edith Bode.—Καθήλωση (ποίημα), υπό Μελισσάνθης.—Οί δέκα έντολές του Μουσοσολίνι.—Πώς ζούν οί γυναίκες στην Αίθιοπία.—Θεατρική κριτική, υπό Κατ. Κακούρη.—Εκδόσεις: Α. Ταρσούλη «Μαργαρίτα Αλβάν Μηνιάτη», υπό Τατ. Σταύρου.—Έλλη Λαμπρίδου, Εὐπαλίνος, υπό Σ. Οικονομίδου-Κενταύρου.—Στόν Ισχυο μιὰς έληας (ποίημα), υπό Διαλεχτής Ζευγώλη.—Καλλιτεχνική κίνησις, υπό Αθαν. Ρεδιάδου.—Μουσική κίνησις.—Ειδήσεις.—Τό Κάλλος, υπό Μπε Κέττυ.—Η πεντηκονταετηρίς του Παλαμά.—Ωφέλ. Γνώσεις.—Τό Bal de Têtes του Έθν. Συμβουλίου

SOMMAIRE

La protection de la mère.—Colonne de la paix.—Le rêve de l'usurier, nouvelle par H. Sifnéo.—Poèmes par Heine, Melissanthe, Zevgolis.—Léon Tolstoï, par Anna Stamatelatos.—L'éternel adorateur, par Edith Bode.—La vie des femmes en Éthiopie —Critique théâtrale, par Cath. Cacouri.—Editions.—Expositions, par Ath. Rediadi.—Critique musicale. Nouvelles.—La beauté, par Mme. Ketty. Le cinquantenaire du poète Palamas.—Conseils pratique.—Le Bal de Têtes du Conseil National.

Έπί της Συντάξεως ΕΛΕΝΗ ΡΟΥΣΟΠΟΥΛΟΥ

Η επί του έξωφύλλου εικόνα παριστάνει άκρογιαλιά του Ναυπλίου και μάς παρεχωρήθη εύγενώς από την κ. Ίουλίαν Γ. Μελά.

ΠΡΟΤΙΜΑΤΕ ΤΑ ΠΡΟΪΟΝΤΑ

ΤΗΣ ΕΛΛΗΝΙΚΗΣ ΕΤΑΙΡΙΑΣ ΟΙΝΩΝ & ΟΙΝΟΠΝΕΥΜΑΤΩΝ

ΚΟΝΙΑΚ
ΒΕΡΜΟΥΤ
ΜΑΥΡΟΔΑΦΝΗ
ΣΑΜΟΥ

ΒΟΤΡΥΣ

ΠΡΩΙ ΚΑΙ ΒΡΑΔΥ **OREODONT** ΔΑΜΒΕΡΓΗ

ΚΑΙ Η ΥΓΕΙΑ ΤΟΥ ΔΕΡΜΑΤΟΣ
ΕΞΑΡΤΑΤΑΙ ΑΠΟ ΤΗΝ ΖΩΤΙ-
ΚΟΤΗΤΑ ΤΩΝ ΚΥΤΤΑΡΩΝ

Δέρμα δροσερό, νεανικό, γεμάτο ζωή και υγεία ΔΕΝ μπορείτε ν' αποκτήσετε, και νά το διατηρήσετε μάλιστα έφ' όρου ζωής, χωρίς τις «HORMONES DE BEAUTE». Σπασιατέ μοναδικό στην Ελλάδα και τό άνώτερο όλου του κόσμου γιατί έμπεριέχει έκχυλίσματα αδένων και δερματος και επί πλέον φυτικές διταμίνες που συμπληρώνουν την ενέργεια των ορμονών. Επιδρά κατ'εύθειαν στα κύτταρα. Τα διεγείρει, τά τρέφει, τά πολλαπλασιάζει και έπιφέρει την πραγματική αναγέννηση του δερματος. Χρησιμοποιήστε άμέσως τις «HORMONES DE BEAUTE» άνεξαρτήτως ποιότητος δερματος και ΗΛΙΚΙΑΣ. Τό μαρμένο πρόσωπο θά ανασωογονηθή. Τό νεανικό θά διατηρηθή. ACADEMIE DE BEAUTE MME KETTY ΕΡΜΟΥ 35

Τομή δερματος

Τομή δερματος

ΕΤΑΙΡΙΑ ΗΛΕΚΤΡΟΝΙΚΩΝ ΚΑΙ ΕΚΔΟΣΕΩΝ
ΒΙΒΛΙΟΘΗΚΗ ΤΕΧΝΟΛΟΓΙΑΣ ΚΑΙ ΕΚΔΟΣΕΩΝ
ΔΩΡΕΑ Α. Παπακωνσταντίνου

ΗΜΕΡΟΜ. 10-9-81
ΑΡΙΘ. 30254

ΑΠΟΔΟΣΑΤΕ ΤΑΧΕΩΣ ΣΤΑ ΘΑΜΠΑ ΔΟΝΤΙΑ
ΤΗΝ ΦΥΣΙΚΗΝ ΤΟΥΣ ΣΤΙΛΠΝΟΤΗΤΑ

Ἀρχίστε νὰ βουρτζίζετε τὰ δόντια μὲ ΚΟΛΥΝΟΣ ἐπὶ ξηρᾶς ψήκτρας. Θὰ δῆτε πόσο γρήγορα τὰ κηλιδωμένα καὶ κιτρινωμένα δόντια ἐπανευρίσκουν τὴν φυσικὴν τους λευκότητα, τὸ δὲ στόμα σας θὰ παρέχει ἕνα αἶσθημα δροσιᾶς ἐπὶ ὥρας.
Ἐὰν θέλετε ν' ἀρέσετε δοκιμάσατε τὴν ΚΟΛΥΝΟΣ. Ὁ καθρέπτης σας θὰ σᾶς διαπιστώσῃ τοῦτο, οἱ δὲ φίλοι σας θὰ τὸ παρατηρήσουν· σὺ χαμόγελό σας.

ΚΟΛΥΝΟΣ
ΟΔΟΝΤΟΚΡΕΜΑ

ΔΙΑΡΚΗΣ ΠΑΡΑΚΑΤΑΘΗΚΗ· ΜΩΡΙΣ ΦΑΡΑΤΖΗ, ΕΥΡΙΠΙΔΟΥ 8 - ΑΘΗΝΑΙ

Μπιμπίκια καὶ ἀκάθαρτο Δέρμα τὰ ζέχασα ὅλα!

Ἀπότου ὑπάρχει ἡ Λοσιὸν προσώπου Scherk δὲν μοῦ χρειάζεται τίποτε ἄλλο παρὰ κάθε πρωὶ καὶ βράδυ νὰ πλύνωμαι

μ' αὐτὴ. Ὅλες ἡ ἀκαθαρσίες ἐξαφανίζονται καὶ ἡ ἐπιδερμὶς μου γίνεται διαφανὴς καὶ λεία. ● Εἰς φιαλίδια τῶν Δρχ. 35.-

(τσάντας), 55.-, 90.- καὶ 175.- ● Τὸ βράδυ μετὰ τὸ καθάρι-

σμα τοῦ προσώπου μὲ τὴν Λοσιὸν Σέρκ χρησιμοποίησατε τὴν

κρέμανυκτὸς τοῦ Scherk. Χάρις στὰ τονωτικὰ ἐλαία ποὺ περιέχει

εἶναι πολὺτιμος τροφὴ γιὰ τὴν ἀνανέωσιν τῆς ἐπιδερμίδος. Scherk

Cold Cream εἰς tubes τῶν δρχ. 35.- καὶ 50.-

Ἐπίσης εἰς βάζα τῶν δρχ. 70.- καὶ 125.- Δείγματα κρέμας ἀποστέλλον-

ται ἐναντὶ 5δρχ. γράμματός μου. Γεν. Ἀντ)πος: Π. Ι. Μαγκριώτης, Νίκης 10

Scherk
Face
Lotion
Λοσιὸν ἀπὸ τὸ πρόσωπον

ΜΕΤΑΞΩΤΑ ΧΡΥΣΑΛΛΙΔΟΣ

ΕΛΛΗΝΙΣ

ΜΗΝΙΑΙΟΝ ΠΕΡΙΟΔΙΚΟΝ ΤΟΥ ΕΘΝΙΚΟΥ ΣΥΜΒΟΥΛΙΟΥ ΤΩΝ ΕΛΛΗΝΙΣΤΩΝ
ΓΡΑΦΕΙΑ ΣΥΝΤΑΞΕΩΣ: ΑΛΕΞΑΝΔΡΟΥ ΣΟΥΤΣΟΥ, 26

ΕΤΟΣ ΙΣΤ'

ΕΝ ΑΘΗΝΑΙΣ, ΜΑΡΤΙΟΣ 1936

ΑΡΙΘ. 3

Ἡ προστασία τῆς μητέρας.

ΔΙΑΒΑΤΗΣ πὺν περνοῦσε μιὰ κρία νύ-
χτα τοῦ Φεβρουαρίου ἀπὸ τὴν ὁδὸν Ἀκα-
δημίας—ἔτσι γράφει ἡ «Ἑστία»—ἄκουσε δαι-
μονιώδη θόρυβο ἀπὸ δυνατοὺς χτύπους στὴν
πόρτα τοῦ Μαιευτηρίου καὶ ἀπελπισμένες κρα-
γὲς δύο γυναικῶν πὺν ζητοῦσαν νὰ τοὺς ἀνοί-
ξουν τὴ θύρα τοῦ «φιλανθρωπικοῦ» ἰδρύματος
γιατὶ εἶχαν ἤδη καταληφθῇ ἀπὸ τοὺς πόνους
τοῦ τοκετοῦ. Ἡ πόρτα ὅμως ἔμεινε κλειστή,
μόνον ἕνα παράθυρο ἀνοίχτηκε ἐπάνω, ἀπὸ μιὰ
φιλοπερίεργη νοσοκόμο, πὺν ἀπαντοῦσε στὶς
φωνὲς ψύχραιμα καὶ ἀπαθῶς: δὲν ὑπάρχει θέ-
σις. Τὸ χιονόνερο πὺν ἔλεπτε κεῖνο τὸ βράδυ
ἔμοῦσκενε τὶς δύο γυναῖκες πὺν ἀπελπισμένες
εἶχαν ξαπλωθῇ στὸ πεζοδρόμιο γιατί στὴ κα-
τάστασι πὺν ἦταν, δὲν μποροῦσαν νὰ κάμουν
τίποτε ἄλλο.

Ὁ διαβάτης διηγεῖται κατόπιν πῶς, τῇ με-
σολαβήσει ἑνὸς ἀστυνόμου, κατορθώθη νὰ γί-
νουν τὰ δύο ἀτυχῇ πλάσματα δεκτὰ στὸ μαιευ-
τήριον, πῶς εἰσῆλθε κι' αὐτὸς καὶ πῶς ἔφριξε
ἀπὸ τὴν ἀπερίγραπτη ἀθλιότητα πὺν ἀντί-
κρουσε. Στὰ κρεβάτια ἦσαν ἀνὰ δύο γυναῖκες
ὃ δὲ χῶρος μεταξὺ τῶν κρεβατιῶν, ἐπάνω στὸ
πάτωμα ἦταν ἕξ ὀλοκλήρου κατελιημένος ἀπὸ
γυναῖκες ἐπιτόκους. Ἦταν τὸ θέαμα τόσον
οἰκτρὸ πὺν τοῦ ἤλθαν στὸν νοῦ οἱ σίχοι τοῦ
Δάντε «Lasciate ogni speranza», καὶ μόνον
στὰ μυθιστορήματα τοῦ Πουσσὸν ντε Τεραῖγ
μποροῦσε νὰ συναντήσῃ κανεὶς σκηνὲς παρο-
μίας φύσεως. Ὁ διαβάτης ἔφυγε ἀφοῦ τὸ φι-
λάνθρωπό του διάβημα νὰ τοποθετήσῃ τὶς δύο
δυστυχεῖς γυναῖκες ὑπὸ στέγην, ἐπέτυχε, καὶ
ἀφοῦ ἦσαν πιά προφυλαγμένες ἀπὸ τὴ παγω-
νιὰ τῆς χειμωνιάτικης νύχτας.

Τί θὰ ἐγίνοντο αὐτὰ ὅμως τὰ δύο θύματα
τῆς ἀθλίας κοινωνικῆς μας καταστάσεως, ἂν
δὲν περνοῦσε ἐκείνη τὴν ὥρα κανεὶς μὲ πονε-
τικὰ καρδιά; Ποιὸς θὰ ἔφταιγε γιὰ τὸ δρᾶμα
ποῦ θὰ ξετυλίσσονταν στὸ πεζοδρόμιο τοῦ Μαι-
ευτηρίου; Τὸ κράτος ἀπαγορεύει καὶ τιμωρεῖ τὶς
ἐκτρώσεις, ἀδιαφορεῖ ὅμως ἂν γυναῖκες ἐπιτο-
κες πεθαίνουν ἀπὸ τὸ κρῦο, ἀπὸ μόλυνσι, ἀπὸ
αἱμορραγίᾳ στὴ μέση τοῦ δρόμου.

Καὶ σὰν εἰρωνία τῆς τύχης πανηγυρίζονταν
κεῖνες τὶς ἡμέρες ἀπὸ δυὸ σωματεῖα τῆς πό-
λεώς μας σὲ ἀπόστασι λίγων βημάτων ἀπὸ τὸ
Μαιευτήριον, στὸν Παρνασσό, ἡ Ἡμέρα τῆς
Μητέρας, μὲ λόγους, ποιήματα, τραγούδια καὶ
ὕμνους. Μὰ ὁ θεσμὸς τῆς μητέρας δὲν κινδυ-
νεύει στὸν τόπο μας καὶ ὁ χειρότερος ἄνθρω-
πος κλείει μέσα του ἕναν σεβασμὸ, μιὰ στοργή
γιὰ τὴ μάνα του, στὶς δύσκολες στιγμὲς τῆς
ζωῆς του θὰ τὴν ἐπικαλεσθῇ, θὰ φωνάξῃ «μαν-
νούλα μου, ποῦ εἶσαι!» καὶ πολὺ σπάνιες εἶνε
οἱ περιπτώσεις πὺν παιδιὰ ξεχνοῦν τί ὠφεί-
λουν στὴν μητέρα τους. Ἐκεῖνο πὺν κινδυ-
νεύει, εἶνε ἡ ζωὴ τῶν μητέρων, ἐκείνη θέλει
προστασία καὶ στοργικὴ περίθαλψιν. Ὅταν κα-
τορθωθῇ αὐτό, ὅταν δὲν κινδυνεύουν πιά οἱ
γυναῖκες νὰ πεθαίνουν ἐγκαταλελειμμένες στὸ
πεζοδρόμιο, τότε εἴμεθα σὲ καιρὸ νὰ πανη-
γυρίσωμε τὴν μητέρα καὶ νὰ τὴν ἐξυμνήσωμε.
Γι' αὐτὸ προτείνωμεν, ὅλα τὰ γυναικεῖα σω-
ματεῖα, ἀντὶ νὰ συμμετέχουν σ' ἑορτὲς καὶ
ὕμνους ὑπὲρ τῆς μητέρας, νὰ ἐνωθοῦν καὶ νὰ
κάμουν εἰς εὐρυτάτην κλίμακα ἕναν ἔρανο· μὲ
τὰ χορήματα αὐτά, ἀναλόγως τοῦ ποσοῦ πὺν
θὰ μαζέψουν, νὰ ἰδρυθοῦν δωρεὰν κλίνες γιὰ
ἐπιτόκους εἰς ἕνα ἀπὸ τὰ ὑπάρχοντα νοσο-

νοσοκομεία να γίνεται ο έρρανος αυτός κατ' έτος και να λέγεται η 'Ημέρα της Μητέρας. Έτσι με τον καιρό θ' αυξάνουν τα κρεβάτια και θα ολιγοστεύουν οι τραγωδίες που αναφέραμεν ανωτέρω.

Ο κ. Υπουργός της Προνοίας εδήλωσε μὲν ότι θα διορθωθῇ προσωρινῶς τὸ κακὸ μετὰ μέτρα που θα λάβῃ προσεχῶς. Δύο αυτοκίνητα δηλ. με γιατρό, μαμμή και ὅλα τὰ χρειάζόμενα θα εἶνε έτοιμα νὰ πᾶν εὐθὺς ἐκεῖ ὅπου τὰ φωνάζουν γιὰ νὰ παρέξουν βοήθεια σ' ἐπιτόκους στὸ σπῖτι. Πόσα ὅμως δυστυχεῖς πλάσματα ὑπάρχουν που δὲν ἔχουν σπῖτι, που φοβούνται τὸν πατέρα, τὸν ἀδελφὸ γιὰ τὸ πάθημά τους κοὶ που ζητοῦν τὴν προστασία τοῦ κράτους ἢ τῆς κοινωνίας στὴ δύσκολη ὥρα τους. Καὶ πόσες ἄλλες ζοῦν σὲ μιὰ ἄθλια κάμαρα μαζὺ μετὰ τὴν πολυάριθμη οἰκογένειά τους ὅπου δὲν μποροῦν νὰ ἔχουν τὴν ἀπαιτούμενη, καθαριότητα καὶ ἀντισηψία. Γι' αὐτὲς λοιπόν, γιὰ τίς ἐγκαταλελειμμένες καὶ ἀπροστάτευτες προτείνουμε νὰ γίνῃ ὁ έρρανος. Ἡ κάθε μιὰ μας θα μπορέσῃ τότε νὰ πανηγυρίσῃ τὴν μητέρα, ὅταν ξεύρει ὅτι βοήθησε μιὰ γυναῖκα νὰ γίνῃ μητέρα ὑπὸ τοὺς κατὰ δύναμιν πὺ καλοὺς καὶ φιλόανθρωπους ὄρους.

Στήλη Εἰρήνης.

«Ο πόλεμος εἶνε ἡ κινητοποίησης ὅλων τῶν καταστρεπτικῶν δυνάμεων ἐναντίον τοῦ ἀνθρώπινου γένους».

Ἄνω τῶν 350 νευρολόγων καὶ κορυφαίων τῆς ψυχιατρικῆς τῆς Εὐρώπης καὶ τῶν Ἡν. Πολιτειῶν ἔκαναν μιὰ έντονη ἐκκλησίαν πρὸς τοὺς πολιτικούς ἀνδρας ὅλου τοῦ κόσμου, γιὰ νὰ τοὺς ἱκετεύσουν ὅπως, μετὰ τίς δυνάμεις που τοὺς παρέχει ἡ θέσις τους καὶ ἡ πολιτικὴ τους ἐπιρροή, ἐργασθοῦν κατὰ τοῦ πολέμου, καὶ ὅπως βοηθήσουν ἀπὸ κοινοῦ γιὰ νὰ δημιουργηθῇ μιὰ διεθνὴς τάξις ὅπου θὰ εἶνε ἐξησφαλισμένη ἡ παγκόσμιος εἰρήνη. Δημοσιεύουμεν τὰ κατωτέρω ἀποσπάσματα τῆς ἐκκλήσεως, ἀπὸ τὰ ὅποια θ' ἀντιληφθοῦν οἱ ἀναγνώστριάς μας πόσον βαθεῖα εἰσέδυσαν οἱ ἀντιπρόσωποι αὐτοὶ τῆς ἐπιστήμης εἰς τὰ ἐλατήρια καὶ εἰς τὰς ἐκδηλώσεις τῶν ἀνθρωπίνων αἰσθημάτων, καὶ εἰς τὴν ψυχολογίαν τῶν μαζῶν.

Ἡ πνευματικὴ κατάστασι που βασιλεύει σήμερον

στὸν κόσμο ἀποτελεῖ μιὰ φρικτὴ ἀπειλὴ κατὰ τῆς ζωῆς τῶν λαῶν, γιὰτὶ φέρει τὸν κόσμο πρὸς μιὰν ἀληθινὴν ψύχωσι τοῦ πολέμου. Ὁ πόλεμος εἶνε ἡ κινητοποίησης ὅλων τῶν καταστρεπτικῶν δυνάμεων ἐναντίον τῶν ἀνθρώπων, εἶνε ἡ ἐξολόθρευσις τῆς ἀνθρωπότητος διὰ τεχνικῶν μέσων.

Τ' ἄγρια καὶ καταστρεπτικὰ ἐνστικτὰ τοῦ προῖστορικῶ ἀνθρώπου τὰ ξαναβρίσκουμε σήμερον στὸν πολιτισμένο κόσμο τοῦ 20οῦ αἰῶνος, ἐνστικτὰ που οὔτε ἀμβλύνθησαν, οὔτε χαλινώθησαν ἀπὸ τὴν ἀγωγήν διὰν παρῶσιν αἰῶνα κοινὸς κίνδυνος.

Μὲ τὸ ν' ἀφίνουν ὅμως τὰ πρωτόγονα αὐτὰ ἐνστικτὰ νὰ ἐκδηλοῦνται ἀτιμωρητῇ, νὰ θεωροῦνται δὲ μάλιστα ὡς ἡρωϊσμός καὶ φιλοπατρία, ὑποβοηθοῦν εἰς τὸ ν' ἀναπτύσσεται ἡ ἰδέα καὶ ἡ θέλησις τοῦ πολέμου.

Ὅλοι πρέπει νὰ καταλάβουν ὅτι μόνον τὸ πνεῦμα μπορεῖ νὰ δαμάσῃ τὰ κτηνώδη ἐνστικτὰ. Γιατὶ τὸ μένος αὐτὸ διοχετευόμενο σὲ μιὰ καλῆτερον κατεύθυνσι, μπορεῖ νὰ δημιουργήσῃ δυνάμεις που νὰ ἐξυπηρετήσουν τὸ καλὸ τῶν λαῶν, ἐνῶ ἀφιέμενα ἀχαλίνωτα θ' ἄγουν ἀναγκαστικῶς πρὸς τὸ χάος.

Ἡ ἔλλειψις τοῦ συναισθήματος τῆς πραγματικότητος στοὺς λαοὺς εἶναι αὐτόχρημα ἀπελπιστικὴ. Παρελάσεις, στολές, μουσικὲς κ.λ.π. δὲν ἔχουν τίποτε τὸ κοινὸν μετὰ τὸν πόλεμον, ὅπως διεξάγεται σὴν πραγματικότητι.

Ἐπίσης ἐκπληκτικὴ εἶνε ἡ ἀδιαφορία τῶν πολιτικῶν ἀνδρῶν πρὸς τίς ραδιοσυρτίες καὶ τὰ ἐγκλήματα τῆς διεθνοῦς βιομηχανίας τῶν ὁπλῶν. Δὲν εἶνε τρέλλα τὸ ν' ἀνέχωνται ὅπως λίγα ἄτομα κερδίζουν ἀμύθητα πλοῦτη ἀπὸ τὸ νὰ σκοτώνονται ἑκατομμύρια ἀνθρώπων;

Πρέπει λοιπὸν νὰ ξυπνήσουν οἱ λαοί, ν' ἀντιμετωπίσουν τὴν πραγματικότητα καὶ τὸ αἶσθημα τῆς αὐτοσυντηρήσεως.

Εἴμεθα πεπεισμένοι ὅτι ὁ μηχανισμός τῶν κοινῶν συμφερόντων τῶν λαῶν λειτουργεῖ τόσον καλὰ ὥστε νὰ μποροῦν οἱ διευθύνοντες τὰ κράτη νὰ ἐμποδίσουν ἀπὸ κοινοῦ τὸν πόλεμον. Ἐὰν δὲ μερικοὶ ἐξ αὐτῶν νομίζουν ὅτι ἡ ὁργάνωσις τῆς εἰρήνης δὲν ἔχει ἀκόμα ἀρκετὰ προχωρήσει, ἄς ἀφιερῶσουν στὴν ὁργάνωσιν αὐτὴ ὅσα χρήματα καὶ δραστηριότητα δαπανοῦν γιὰ νὰ ἐξολπίσουν τοὺς λαοὺς τῶν.

Κανένας πόλεμος μπορεῖ νὰ δικαιολογηθῇ. Ἡ γνώμη μου εἶνε ὅτι οὐδεὶς ἔχει τὸ δικαίωμα νὰ χύσῃ ἀνθρώπινον αἷμα.

ΓΕΩΡΓ. LANSBURY

Πὺ πολλὴ ἀξία ἀπὸ κάθε νικηφόρο στρατηγὸ ἔχει ἐκεῖνος, που κατορθώνει νὰ συγκομίζει δύο στάχυα ἐκεῖ που φύτρωνε πρὶν μόνον ἓνα.

Τὸ Διήγημά μας.

Τὸ ὄνειρο τοῦ τοκογλύφου.

Ο κ. ΒΑΜΙΑΝΟΣ γύρισε στὸ σπῖτι του πολὺ ἀργά. Τὰ μαλλιά του ἦταν ἀκατάστατα καὶ κρύος ἰδρώτας ἔτρεχε ἀπ' τὸ μέτωπό του.

Τὸ ἡλιοκαμένο του πρόσωπο εἶχε δειχτικὴ ἐκφρασι καὶ τὰ φρύδια του ἦταν σηκωμένα ψηλά.

Ἐχασες πάλι; ρώτησε δειλὰ ἡ γυναῖκα του.

Ἡ Φρόσω ἦταν κοντούλα, ἀδύνατη, ἀλλὰ γλυκειὰ γυναῖκα—τὰ χαρακτηριστικὰ τῆς ἦταν λεπτά, καὶ τὰ μάτια τῆς σκοῦρα μαβιά ὁλόγλυκα. Μιὰ μελαγχολία ὅμως ἀπέραντη ἦταν χυμμένη στὸ κουρασμένο καὶ γλυκὸ τῆς πρόσωπο.

Ὁ Βαμιάνος κύτταξε μετὰ βλοσυρὸ βλέμμα τὴν γυναῖκα του καὶ εἶπε μέσα στὰ δόντια του.

Δὲ θέλω σκηνές! τὸ ξαίρεις...

Ἄρχισε νὰ περπατᾷ πρὸς πίσω μέσα στὸ δωμάτιο. Μονολογοῦσε ψιθυριστὰ, ἔκανε ὑπολογισμούς. Καὶ φυλλομετροῦσε ἓνα βιβλίον χωρὶς νὰ διαβάζῃ.

Ἦστερα ἀπὸ λίγο... ὁ Βαμιάνος ἦρθε στὸν ἐκυτό του. Ὁ θυμὸς του ἔσβυσε γιὰ μιὰς, κύτταξε τὴν γυναῖκα του καὶ τὸ βλέμμα του ἔχασε τὴν κακὴ ἐκφρασι, γέννηκε γλυκὸ, παρακλητικὸ.

Γιατὶ δὲν πλάγιασες Φρόσέτα; εἶναι τέσσερις ἡ ὥρα...

Δὲν εἶχα ὕπνον... Ἀλλὰ γιὰτὶ με κύτταζεις ἔτσι;

Ἄ! δὲ σοὺ ἀρέσει; Καὶ μένα ὅμως δὲν μοὺ ἀρέσουν οἱ αἰώνιες παρατηρήσεις που μοὺ κάνεις.

Ζούσαμε στὸ χωριό, καλλιεργοῦσαμε τὰ χτήματά μας... Ἐσὺ γκρίνιαζες ἐξακολουθητικὰ, ἤθελες νάρθουμε στὴν πρωτεύουσα... Τώρα πρέπει νάσαι εὐχαριστημένη... Κι' ἐσὺ παιδί μου δὲν εὐχαριστιέσαι με τίποτα... Εἶναι φρίκη... μὰ τὸ Χριστό.

Ἐβγαλε ἀπὸ τὴν τσέπη του τὸ πορτοφόλι του καὶ ἤρχισε νὰ μετράῃ τὰ λεπτὰ του.

Ἡ νέη γυναῖκα τὸν κύτταξε μελαγχολικὰ. Ἀναπολεῖ στὴ μνήμη τῆς τὴ ζωὴ τῆς στὸ κτήμα τους. Ὁ ἀνδρας τῆς ἐκμεταλλεῖτο τοὺς χωρικοὺς που δουλεύανε στὰ χωράφια τους. Τοὺς ἐκμυζοῦσε κυριολεκτικὰ. Ἀπ' τὸ πρῶτ' ὡς τὸ βράδυ

δὲν ἄκουγε κανέναν σπῖτι τους παρὰ κλάμματα, φωνές, κατάρεις, βλαστήμιες. Ἡ Φρόσω ἐνοιώθε μιὰ πέτρα νὰ πλακώνῃ τὴν καρδιά τῆς, εἶχε δεθῇ μετὰ ἓνα ἄνθρωπο πουχε ἐλαστικὴ συνείδησι... ἢ που δὲν εἶχε συνείδησι, οὔτε ἀρχές.

Ξαφνικὰ ἡ Φρόσω ἀρρώστησε ἀπὸ νευρασθένεια... ὁ Βαμιάνος νοίκιασε γιὰ ἓνα χρόνον τὰ χτήματά του καὶ ἐγκατεστάθηκε μετὰ τὴν γυναῖκα του στὴν Ἀθήνα. Μαθημένος ὅμως στὸν ἀέρα τοῦ βουνοῦ καὶ στὴν ἀγροτικὴ ζωὴ, δὲ μπορούσε νὰ συνηθίσῃ στὴν τεμπελιά... Γκρίνιαζε ἐξακολουθητικὰ. Δὲν ἐβλεπε τὴν ὥρα νὰ ξαναγυρίσῃ στὸ χωριό του. Νοσταλγοῦσε τὸ ἡλιόλουστο σπῖτάκι τους χωμένο μέσα στὴν πρασινάδα—τίς ἀσημένιες ἐλῆες καὶ τὴ γαλάζια θάλασσα που χρύσωνε ὁ ἥλιος στὴ δύσι του.

Ἀπ' τὴ στεναχώρια του, ἄρχισε νὰ παίζῃ χαρτιὰ γιὰ νὰ περάσῃ τὴν ὥρα του. Κεῖνο τὸ βράδυ, ἀφοῦ μετροῦσε τὰ λεπτὰ του εἶπε μετὰ θυμό. Πολλὰ ἔχασα ἀπόψε... καὶ δὲν εἶμαι συνηθισμένος νὰ χάνω...

Γιατὶ παίζεις τόσα μεγάλα ποσά; ρώτησε ἡ Φρόσω μετὰ φωνὴν που ἔτρεμε λίγο.

Πλήττω στὴν Ἀθήνα... Δὲν τὸ καταλαβαίνεις; Στὸ χωριό ὁ ἀέρας ἦταν ἐλαφρὸς, μοῦδινε φτερά. Ἐδῶ πνιγόμεστε μέσα σ' αὐτὴ τὴν ἀποπνικτικὴ ἀτμόσφαιρα. Νομίζω πῶς ὁ οὐρανὸς με πλακώνει... Δὲ με σηκώνει τὸ κλίμα—Ἄς μποροῦσα νὰ φύγω!!

Ἡ Φρόσω που ἄκουγε κάθε μέρα αὐτὴ τὴν «ἱερεμιάδα» δὲν εἶπε λέξι.

Εἶχε βαρεθῇ τὴ ζωὴ τῆς—καὶ τὸν ἀνδρα που τῆς ἔδωσε ἡ μοῖρα ὅπως ὅμως πολλὰς γυναῖκες ἦταν δεμένη στὸ συζυγικὸ ἄρμα. Δὲ μπορούσε νὰ φύγῃ... οὔτε καὶ ν' ἀντιδράσῃ. Δὲν ἦταν ἀπ' τίς δυνατὲς τῆς ζωῆς ἀλλὰ ἓνα ἄβουλο πλάσμα, σκλάβον τῆς τύχης τῆς.

Ὁ ἀνδρας τῆς ἐξακολοῦθοῦσε νὰ περπατᾷ πρὸς πίσω στὸ δωμάτιο καὶ νὰ μουρμουρίζῃ... Καταραμένη Ἀθήνα...

Ἡ Φρόσω κύτταζε τὸν σύντροφό της μὲ πα-
ρακλητικὸ βλέμμα. Εἶπε σιγά.

— Δημήτρη, ὁ κ. Σταθόπουλος ἦταν ἐδῶ, σὲ
περίμενε τόση ὥρα... Ἦθελε νὰ σοῦ μιλήσῃ.
Δὲν ἔχει νὰ φάῃ... Μὴ τὸν καταστρέψῃς... λυ-
πήσου τον. Πέρυσι τοῦ πῆρες τὸ χωράφι του...

— Μοῦ τὰ χρωστοῦσε... Τί ἤθελες νὰ κάνω;

— Σοῦ ζήτησε διορία... Δὲν τοῦ τὴν ἔδω-
σες...

— Τοῦδωσα λεφτά!...

— Μὲ τόκο ἐξήντα τὰ ἑκατό!

Ὁ Βαμιάνος πετάχθηκε ἀπ' τὴ θέσι του.
Ἦταν ἔξω φρενῶν.

— Γιατὶ ἀνακατεύεσαι ἐκεῖ ποῦ δὲ σὲ σπέρ-
νουν; Πότε ρώτησα τὴ γνώμη σου; Θέλεις νὰ
μὲ καταστρέψῃς μὲ τὸ Θεό... Μὴ μοῦ ξαναμι-
λήσῃς πειὰ γιὰ τὸ Σταθόπουλο. Δὲ θέλω νὰ
ἀκούγω οὔτε τ' ὄνομά του. Καταλαβαίνεις;

— Εἶναι φτωχός, ἄρρωστος.

— Ἄς εἶναι ὅτι εἶναι. Δὲ μ' ἐνδιαφέρει.

Κι' ὕστερα ἀπὸ λίγο.

— Αὐριο, μεθαῦριο, θὰ τὸν κανονίσω...

— Τί θὰ τοῦ κάνεις; ρωτᾷ ἡ νέα γυναῖκα
ποῦ τρέμει σύγκορμη. Ἐνας κόμπος νευρικός τὴν
πνίγει.

— Ὁ πᾶς στὸ σπίτι του... καὶ ἂν δὲν πλη-
ρώσῃ, ἀλλοίμονό του... Ἐτρίβε τὰ χέρια του ἀπὸ
ικανοποιημένη χαρά.

— Εἶσαι σκληρός, Δημήτρη. Δὲν τὸ θέλει ὁ
Θεός. Καλὰ θάκανε ν' ἀκούσῃς τὴ συνειδήσί σου.

— Μοῦπες τόσες φορὲς πῶς δὲν ἔχω συνεί-
δησι. Πάλι ξαναρχίζεις τὰ ἴδια; Φτάνει πειά.

Ἡ νέα γυναῖκα σηκώνεται ἀπ' τὴ θέσι της,
δὲ θέλει νὰ κλάψῃ μπροστὰ στὸν ἄκαρδο ἄνδρα
της, καὶ νοιώθει νὰ τὴν πνίγουν τὰ δάκρυα.

Τὸ βλέμμα τοῦ Βαμιάνου τὴν παρακολουθεῖ.
Ἀγαπᾷ τρελλὰ τὴ γυναῖκα του, ἀλλὰ δὲ θέ-
λει νὰ τῆς τὸ δείξῃ. Ἐχει πολλὰ λεφτά γιὰ νὰ
τὴ βουτήξῃ μέσα στὸ χρυσάφι. Νοιώθει ὅμως
πῶς εἶναι ἀνώτερή του καὶ πῶς τὸν περὶφρονεῖ.
Δὲ θ' ἀγαπήσῃ ποτέ της ἕνα τοκογλύφο. Ὁ
σύζυγός της τὸ ξαίρει.

Γι' αὐτό του τὸ πάθος, θὰ τὸν ἐγκατέλειπε
ἂν ἦτανε καταρτισμένη γιὰ τὴ βιοπάλη, ἂν εἶχε
προῖκα. Δὲ μπορεῖ ὅμως ν' ἀλλάξῃ. Πόσα τῆς
κρύβει! Ἄν τᾶξερε ἴσως καὶ θ' αὐτοκτονοῦσε...

Ἡ κουτὴ!! σκέφθηκε. Νὰ ζῇ μὲ τὶς ξένες
ἐννοίες. Μποροῦσε νὰ εἴναι βασίλισσα!

Ἄλλες γυναῖκες τρελλαίνονται γιὰ λοῦσα, γιὰ
στολίδια... κι' ἡ δική μου νομίζει πῶς τὰ λε-
φτά μου τῆς καίνε τὰ χέρια...

Ἀρχισε νὰ καπνίζῃ περπατώντας μπρὸς πίσω
μέσα στὸ δωμάτιο. Ξανάβγαλε τὸ πορτοφόλι
του ἀπὸ τὴν τσέπη κι' ἀρχισε νὰ λογαριάζῃ τὰ
χρήματά του. Συλλογιζόταν.

Ἐχασα πολλὰ ἀπόψε. Δὲ θὰ τὰ ξαναπιάσω
αὐτὰ τὰ παληόχαρτα. Ἄς μοῦ λείψῃ κι' αὐτὸ
τὸ γλέντι.

Τὰ λεφτά ἦτανε γιὰ κεῖνον τὸ πολυτιμότερο
καλὸ ποῦ εἶχε στὸ κόσμο.

Ὅλη τὴ νύχτα δὲ μπόρεσε νὰ κλείσῃ μάτι.
Ἀποκοιμήθηκε μονάχα πρὸς τὸ πρωί. Εἶδε ἕνα
φοβερὸ ὄνειρο.

Εἶνε νύχτα καὶ κεῖνος γυρίζει μέσα στὸ ἔρημο
λειβάδι, τὸ λειβάδι ποῦ ἀσημώνει τὸ χλωμὸ
φεγγάρι.

Ἐνας ζητιάνος κυρτωμένος ἀπ' τὰ χρόνια μὲ
σβυσμένα μάτια, κουρελιασμένος, τὸν παρακολου-
θεῖ. Νοιώθει τὰ βήματά του πίσω ἀπὸ τὰ δι-
κά του. Ἀρχίζει νὰ τρέχῃ.

Συλλογίζεται: «Δὲ θὰ μὲ προφτάσῃ ὁ γέ-
ρος». Μ' ὅλη του ὁμως τὴν ἀδυναμία, ὁ ζητιᾶ-
νος τὸν φτάνει καὶ τοῦ ἀρπάξῃ τὸ χέρι...

Ἐλα μαζύ μου, τοῦ λέει.

Χωρὶς ν' ἀνταλλάξουν λέξι περπατᾶνε μέσα
στὴν ἀσημένια νύχτα.

Χώνονται στὸ στενὸ μονοπάτι, καὶ πάνε στὸ
νεκροταφεῖο τοῦ χωριοῦ.

— Ποῦ μὲ πᾶς; ρωτᾷ ὁ Βαμιάνος τὸ σύν-
τροφό του.

Στὸ μνήμα τῆς κόρης μου, ποῦ σκότωσες: ἐδῶ
καὶ δυὸ χρόνια πούλησα ὅτι εἶχα καὶ δὲν εἶχα
γιὰ νὰ πληρώσω τοὺς ὑπέρογκους τόκους ποῦ
μοῦ ζητοῦσες, καὶ δὲ μπόρεσα νὰ φέρω γιατρό
γιὰ τὸ παιδί μου ποῦτανε ἄρρωστο. Τὸ ἐγκα-
τέλειψα. Ἐχασα τὴ μονάκριβή μου χαρά.

Τοῦ ἔδειξε ἕνα φρεσκοσκαμμένο τάφο ἀδειανό.

Κι' αὐτὸς ὁ τάφος;

Εἶναι γιὰ σένα... Τίποτα δὲ μένει σ' αὐτὸ τὸν
κόσμο—Τὰ λεφτά ποῦ καθημερινὰ κλέβεις ἀπὸ
τὸ φτωχὸ—τὰ ξένα χτήματα καὶ τὰ χωράφια

ποῦ σφετερίσθηκες ἀπ' τοὺς φτωχοὺς ὀφειλέτες
σου, τ' ἀμανάτια ποῦ πέρνεις κάθε μέρα ἀπ' τοὺς
ἀνθρώπους ποῦ γδύνεις, σὲ τί θὰ σ' ὠφελήσουν;
Ἐνα κομμάτι γῆς σοῦ ἀνήκει. Δυὸ πῆχες χῶμα.

Κι' ὁ ζητιάνος ποῦ ἔμοιαζε καταπληκτικὰ μὲ
τὸ Σταθόπουλο εἶπε σιγά, κυττάζοντας τὸν οὐ-
ρανόν. Ὅλα πληρώνονται κεῖ πάνω. Ἐσὺ ἔχεις
πολλὰ νὰ ξεπληρώσῃς.

Ἐπανέλαβε τὴ φράσι ποῦ τοῦλεγε συχνὰ ἡ
Φρόσω. «Κύτταξε μέσα στὴ ψυχὴ σου».

Ὁ Βαμιάνος ξύπνησε τρομαγμένος.

Τὸ βλέμμα του ἦτανε βλέμμα τρελλοῦ. Τὸ
δωμάτιο ἦταν ἄδειο... Ἀμα ξενοχτοῦσε στὰ
χαρτιά, σηκώνονταν πολὺ ἀργά. Εἶχε περάσει μιὰ
ἐλεεινὴ νύχτα. Ποτέ δὲ θὰ ξέχναγε τὸ φοβερὸ
αὐτὸ ὄνειρο.

Ὅλη του ἡ ζωὴ σὰν κινηματογραφικὴ ται-
νία πέρασε ἀπὸ μπροστὰ του. Ἦταν φτωχὸ
παιδί τοῦ λαοῦ, πῆγε στὴν Ἀμερικὴ μὲ ἄλλους
μετανάστες μὲ τὴ κρυφὴ ἐλπίδα νὰ γίνῃ πλού-
σιος. Ἀνέβηκε ὅλη τὴν κοινωνικὴ σκάλα, δια-
σκέλισε τὰ χαμηλὰ σκαλοπάτια. Ἀντίκρουσε τὴ
μαύρη φτώχεια, τὴ περιφρόνησι, τὴν κακία τῶν
ἀνθρώπων—τῶν συναδέλφων του. Ὁρκίστηκε νὰ
γίνῃ σκληρὸς καὶ ν' ἀνταποδώσῃ στὸ χιλιостό,
σ' ἐκείνους ποῦχαν τὴν ἀνάγκη του, κεῖνα ποῦ
τράβηξε στὰ ξένα χέρια καὶ στὴ ξενιτιά. Ἀπὸ
τὰ δεκαοχτὼ του χρόνια ἔφυγε ἀπὸ τὸ χωριὸ
του καὶ γύρισε στὰ τριανταπέντε πλούσιος.

Ὁ πεθερὸς του στενοχωρημένος ἀπὸ λεφτά,
βρισκότανε στὶς παραμονὲς χρεωκοπίας. Ὁ Δη-
μήτρης Βαμιάνος τοῦ δάνεισε ἕνα μεγάλο ποσόν
καὶ τὸν ἀνάγκασε μὲ τὸ ζόρι νὰ τοῦ δώσῃ τὴν
μοναχοκόρη του Φρόσω, τὴν ὡμορφὴ ἀρχοντο-
πούλα ποῦ σπούδασε χρόνια στὴν Ἀθήνα. Ἡ
δυστυχισμένη ὑπέκυψε στὴ θέλησι τοῦ πατέρα
της... στὸ γραφτό της... γιὰ νὰ τὸν σώσῃ ἀπ'
τῆς δόλιας χρεωκοπίας...

Πέρασαν τέσσερα χρόνια ἀφότου παντρεύθη-
καν καὶ ὁ Βαμιάνος ἔγινε πατέρας ἑνὸς πεντά-
μορφου κοριτσιοῦ ποῦ ἡ Φρόσω ἀγαποῦσε τρελλὰ.
Αὐτὸ τὸ παιδί κρατοῦσε στὴ ζωὴ τὴ Φρόσω.
Τοῦλεγε συχνὰ!

— Δημήτρη γιατί εἶσαι τόσο σκληρός; Γιατὶ
τυραννᾷς τὸν κόσμο;

— Μισῶ τὴ φιλανθρωπία. Εἶμαι μιὰ δύναμις.

ἕνας ἀπ' τοὺς δυνατοὺς τῆς ζωῆς ποῦ ἀνοιξαν
ἕνα φωτεινὸ δρόμο μέσα στὸ σκοτάδι. Δὲν εἶμαι
σκληρός κανενός, Φρόσω—Αὐτὸ πρέπει νὰ τὸ
ξεύρῃς...

— Εἶσαι σκληρός τῆς συνειδήσεώς σου...

— Δὲν ἔχω συνείδησι.

Ὁ Βαμιάνος κατέβηκε στὴν τραπεζαρίχ. Ἡ
γυναῖκα του καθισμένη κοντὰ στὸ παράθυρο
φυλλομετροῦσε τὸ βιβλίο ποῦ κρατοῦσε καὶ χτῆς
βράδου. Τὰ μάτια της ἦταν κατακόκκινα.

— Ἡ Μπεμπέκα; ρώτησε κεῖνος. Δὲν εἶνε ἐδῶ;

— Βγῆκε μὲ τὴ νταντᾶ της στὸ Ζάππειο...

— Κύτταξε τὸ ρωλοῖ του.

— Ἀργήσα νὰ σηκωθῶ σήμερα... καὶ πέρασα
μὴν ἀπαίσια νύχτα... Νάξερεις!

Ἡ Φρόσω δὲ σήκωσε τὰ μάτια της ἀπ' τὸ
βιβλίο. Τὴν ἐνδιέφερε τὸ μυθιστόρημα ἢ δὲν
ἤθελε νὰ κυττάξῃ τὸν ἄνδρα της; Τόσο πολὺ
τὸν μισοῦσε;

Κεῖνος πλησίασε—καὶ ἀφοῦ τῆς χάιδεψε τὰ
μαλλιά της—εἶπε μὲ βραχνὴ φωνή.

— Δὲ μ' ἀγαπᾷς Φροσέτα... Τὸ ξαίρω.

Ἀπ' τὰ μαβιὰ μάτια τῆς νέας γυναίκας, ποῦ
μοιάζανε μὲ σκοῦρες βιολέτες, ἔτρεξαν δυὸ χον-
τὰ δάκρυα ποῦ δὲ μπόρεσε νὰ συγκρατήσῃ.

— Εἶμαι τόσο δυστυχισμένη! Δὲ μπορῶ νὰ
σ' ἀγαπήσω ἐνόςω ἐκμεταλλεύεσαι τὸν κόσμο...
κι' εἶσαι τόσο σκληρός...

— Μὰ δὲν εἶμαι σκληρός γιὰ σένα, ἐξακολού-
θησε ὁ σύζυγός μὲ φωνὴ πνιγμένη ἀπ' τὴ συγ-
κίνησι.

— Εἶναι ὠρισμένες στιγμές... ἀλλὰ δὲν πρό-
κειται γιὰ μένα.

— Δὲ μπορῶ ν' ἀνεχθῶ αὐτὴ σου τὴ σκλη-
ρότητα γιὰ τοὺς φτωχοὺς... θὰ...

— Ὁ πᾶς φύγῃς; Καὶ τὸ παιδί μας... Ἡ Μπε-
μπέκα μας;

— Ὁ πᾶς πεθάνω, εἶπε σιγά ἡ Φρόσω.

Ὁ τοκογλύφος ρίγησε... Ἀγαποῦσε αὐτὴ τὴ
γυναῖκα ποῦ τὸν μισοῦσε... Δὲν εἶχε κανένα
στὸν κόσμο...

Δὲ μποροῦσε νὰ ζήσῃ χωρὶς ἀγάπη, δίχως
συμπόνια καὶ στοργή...

Πόσο θάθελε νὰ κερδίσῃ τὴν καρδιά της, τὴν
ἐμπιστοσύνη της.

— Φροσέτα αν σου λέγα πως θα αλλάξω ζωή πως θα συμβιβαστώ με τους όφειλέτας μου, πως θα χάριζα στο Σταθόπουλο ότι μου χρωστάει... αν σου όρμιζόμουν πως θα προσπαθήσω να γίνω καλός άνθρωπος, θα με πίστευες; θα με αγαπούσες;

Μια άχτινα θείας έλπίδας φώτισε το όρατο, αλλά κουρασμένο προσωπάκι της, το έξιδανίκεψε, τόκανε σαν κερνίο.

— Δημήτρη θα τόκανες αυτό, για το παιδί μας, για μένα;

— Σου το όρμιζομαι... Έχω όμως ανάγκη από την αγάπη σου, Φρόσω... Έσύ θάσαι το άστρο που θα με ώδηγήσει στο λιμάνι της σωτηρίας. Πές μου... δε θα μ' έγκαταλείψεις... θα μ' αγαπήσεις;

— Μη μιλάς για αγάπη... Σου ύπόσχομαι πως θα προσπαθήσω.

Ένας λυγμός έσπασε τη φωνή της. Τί τα θέλεις τόσα λεπτά; Ένα κομμάτι γής μας ανήκει... δυο πήχες χώμα... Η γυναίκα του έπα- νέλαβε τη φράση του όνείρου του.

ΕΛΕΝΗ ΣΙΦΝΑΙΟΥ

Το έρημο δάκρυ

Τί να ζητάει το έρημο δάκρυ
Που μου θολώνει τώρα τη ματιά,
Από παλιν καιρό θα έχει μείνει
Στο μάτι μου, πικρή παρηγοριά.

Είχε κι αυτό πολλά δροσάτ' άδέρφια
Που όλα διαλυθήκανε σιγά
Μαζύ με τους καύμους και τις χαρές μου
Σκορπίστηκαν στη άνεμονυχτιά.

Σά σύννεφο έχάθηκαν κ' εκείνα
Τά γαλανά μου άστρα τά γλυκά,
Που φέρναν τους καύμους και τις χαρές μου
Μέσ' στη φτωχή καρδιά μου γελαστά

Αχ! τώρα κι η αγάπη μου η ίδια
Σκορπίστηκε σά μάταιος καπνός
Παληό μοναχικό κ' έρημο δάκρυ
Διαλύσου πιά και σύ, είνε καιρός.

Μετάφρασις Ο. Α. Ρ.

ΕΡΡΙΚΟΣ ΧΑΪΝΕ

Ίστορικά-λογοτεχνικά Σημειώματα

Λέων Τολστόϊ

ΕΥΜΟΥΜΑΙ μερικές μέρες της ζωής μου σαν να ήταν χθές, αν και από τις άρχες του Νοεμβρίου του 1910 πέρασαν είκοσι πέντε χρόνια. Μέρες κρύες σταχτιές, γιατί ο ούρανός ήταν μολυβένιος, ύγρως γιατί έβρεχε αδιάκοπα, ανήσυχες και χαρούμενες γιατί είχε γνωσθή πως εκείνο που περίμεναν όλοι τόσα χρόνια έγινε—πως ο Τολστόϊ άπαρνήθηκε τελειωτικά την πρότερη ζωή του. Άγωνία βαρύνει είχε μπή μέσ' την κάθε ψυχή και έρώτησι—που πήγαινε; που βρισκότανε; άκουγότανε από παντού. Και τέλος από κάπου πολύ μακρυνά, από κάποιο μικρό σταθμό, χαμένο μέσα στην κατάλευκη από χιόνια πεδιάδα, ήλθε η άνέλπιστη είδησις πως ο Τολστόϊ εκεί, σε φτωχικό σπίτι μέσος, επάνω σε ξένο κρεβάτι, άνάμεσα σε ξένους ανθρώπους πάλευε με τον χάρο. Πιάσθηκε η άναπνοή, προσηλώθηκε η σκέψις σε ένα μονάχα σημείο—τι θα γίνη; Θα σταματήσει η ζωή του τραγικού Γέροντα ή θα άρχισι καινούργια τραγωδία;

Και θυμούνται τον άνέκφραστο πόνο, γιατί υπέκυψε το αδύνατο σώμα. Και όλα γύρω πενθοῦσαν και αυτή η χαρούμενη, πάντα λουσάτη, η γεμάτη σαν κάθε έμπορική και κοσμοπολιτική πολιτεία κίνησι η πλούσια Όντέσσα, σαν να άλλαξε την συνηθισμένη της όψη και πήρε μιá βαρυνά, στυγνής λύπης μορφή. Ο Τολστόϊ ο μεγάλος καλλιτέχνης είχε παύσει να ζή, ο Τολστόϊ η μεγάλη ψυχή είχε παύσει νάναι κοντά μας. Είχε φύγει εις την πατρίδα της από την όποιαν είχε έλθει και στην όποιαν βρίσκεται ο Πατήρ μας, σύμφωνα με τά λόγια του Πλοτίνου, σύμφωνα με την κρίσι του Τολστόϊ. Έφυγε τελειωτικά από κοντά μας αυτή τη φορά, γιατί από πολλά χρόνια πριν άπομακρύνετο από τις ματαιότητες και τον «πολιτισμό» του κόσμου μας. Αύτός που έζησε άφάνταστα πλούσια ζωή, που στά τελευταία ήταν η «ζωντανή συνείδησις της Ρωσίας», αύτός του όποιου τά έργα, τά μεταφρασμένα σ' όλες τις γλώσσες και των πέντε ήπειρων, ώδηγοῦσαν τις δυσασμένες για την αλήθεια ψυχές και έδειχναν τον δρόμο προς το φώς, την εὐμορφιά...

Πολύ νωρίς ο Τολστόϊ είχε χάσει τους γονείς του και ζούσε τά παιδιάτικά του χρόνια σε συγγενική μ'ά πάντα ξένη οίκογένεια. Έτσι παρὰ την ήλικία άνοπτύχθηκε η παρατηρητικότητα του, η συγκέντρωσι στον δικό του κόσμο, η προσπάθεια να νιώσει και τη δική του και την γύρω ζωή. Έστερα μορφώθηκε όπως όλοι οι νέοι της τότε ρωσικής άριστοκρατίας. Δέκα έξη έτών μπήκε στο πανεπιστήμιο του Καζάν, το όποιο όμως δεν μπόρεσε να τελειώσει. Από τη μιá μεριά η κοινωνική ζωή του άπορροφούσε τον καιρό του και δεν μπορούσε να συγκεντρωθή στην

μελέτη, από την άλλη μέσ' τη ψυχή του άρχισαν να γεννιούνται πολλές άμφιβολίες για τη ζωή του ανθρώπου, του «πολιτισμού» γενικά, και να ξυπνᾷ μέσα του ο πόθος για «ήθική τελειοποίησι».

Έγκατέλειψε τις πανεπιστημιακές σπουδές και έφυγε για την Γιάσναγια Πολιάνα και εκεί θέλησε να ζήση κοντά στους δουλοπαροίκους του για να καλύτερευσι τη ζωή τους και να γίνη ο ίδιος καλός νοικοκύρης. Καμμιá συνεννόησι όμως δεν μπορούσε να γίνη άνάμεσα στον κτηματία και τους χωρικούς του, που έδέχοντο με οίκτο και δυσπιστία όλες τις καινοτομίες του παρ'άξενου κυρίου τους. Και άπογοητευμένος ο Τολστόϊ φεύγει στην άκρη της Ρωσίας, στον Καύκασο. Έκει κοντά σε ανθρώπους που ζούν πρωτόγονα ζητεί την ψυχική ήσυχία και κοντά στην άγρια φύσι, που του έκαμε καταπληκτική εντύπωσι με τά αιώνια χιόνια στες άπότομες κορφές των πανύψηλων βουνών, με τά δρμητικά νερά των ποταμών άνάμεσα σε βαθύτατες χαράδρες που μένουν το πειδ πολύ άφώτιστες από τον ήλιο, αισθάνθηκε μέσα του τον ποιητή, τον καλλιτέχνη και την ανάγκη να φανερώση τον έσωτετικό του κόσμο. Από τά πρώτά του έργα μ'ας μπάξει σ' αυτόν.

Σε έργα κανενός, λέγει ο Μερεζκόφσκι, δεν συνδέεται η προσωπική ζωή του συγγραφέως με τη δημιουργία τόσο, όσο στά έργα του Τολστόϊ. Μελετώντας την καλλιτεχνική δημιουργία του, μελετώντας τον Τολστόϊ ως φιλόσοφο, ως προσφήτη, γνωρίζομε την άτομική του ζωή. «Η αγάπη η το μίσος προς τον έαυτό του, μονάχα προς τον έαυτό του, να ο άξονας γύρω στον όποιο όλα γυρίζουν». Μά η αγάπη η το μίσος προς τον έαυτόν του βγαίνουν έξω από τά όρια της στενής αυτοβιογραφίας και ο Τολστόϊ δημιουργεί καλλιτεχνικούς τύπους που έχουν έθνικό ρωσικό χαρακτήρα, τύπους που έχουν πανανθρώπινη αξία.

Η αντίθεσις του επίσης προς την πολιτισμένη κοινωνία γεννιέται απ' αυτή τη νεανική του ήλικία ως που λαμβάνει την τελειωτική της μορφή, άφου έζησε πενήντα χρόνια, άφου γνώρισε την οικογενειακή ευτυχία, απέκτησε μεγάλη περιουσία, δόξα παγκόσμια.

Παρὰ την άπογοήτευσί του ύστερα από την πρώτη έπαφή με τους χωρικούς, ο Τολστόϊ βρίσκει ότι στην ψυχή του λαού παρ' όλες τις άρνητικές συνθήκες της ζωής του μέσα στη σκλαβιά, διασώζονται η ενεργητική σκέψις, η φρεσκάδα του αισθήματος που περιμένουν την κατάλληλη στιγμή για να άνθήσουν και να δώσουν πλούσιο καρπό. Όσο και νάναι «απολίτιστοι και άπλη ολότελα» η ζωή των Κοζάκων στον Καύκασο, όσο και νάναι πρωτόγονα τά αισθήματά τους, περικλείουν όμως αυτοί άστείρευτη πηγή ευγενικών ανθρώπινων συναισθημάτων και ζωντανής σκέψεως, γιατί είναι τολμηροί, δυνατοί στην ψυχή, γιατί έχουν πολύ άνεπτυγμένο τον σεβασμό προς την ανθρωπινή τους αξία.

Ο γέρος Γερόσκα, ο ήρωας του πρώτου μεγάλου διηγήματος «Οί Κοζάκοι» είναι γεμάτος αισιοδοξία, δύναμι και υγεία. Ο Γερόσκα δεν φοβάται τον θάνατο, δεν έχει φροντίδες ούτε σκέψεις για το παρελθόν ή και το μέλλον του.

«Θα φοφήση ο άνθρωπος, χορτάρι θα φυτρώση στο μνημά του. Αυτό είναι όλο».

Κατά τον Τολστόϊ ο άνθρωπος άφομοιώνεται με την φύσι, χάνεται σ' αυτή σαν σταλαματιά νερού μέσα στη θάλασσα.

Όπως δέ σκύβει και διαβάζει τά μυστικά του μουζίκου, του κοζάκου, έτσι άποκαλύπτει και τον έσωτετικό κόσμο του στρατιώτου μέσα στην πολιορκημένη Σεβαστούπολι.

Ζωγραφίζει με ζωιτανά, χιυπητά χρώματα την ζωή αυτού και την ώρα της μάχης, όταν πολεμάει χωρίς να χάση την ευθυμία του και όταν κάτω από τις σφαίρες, οι όποιες διαβολικά σφριγίζουν, δεν χάνει τον γεμάτο χιοῦμορ λόγο του, αλλά και όταν φοβάται καμμιá φορά τρομερά τον θάνατο.

Περιγράφει τις φιλοδοξίες, την δίψα για έπαίνους και βραδεία, τις γκρίνιες για τιποτένια πράγματα και συγχρόνως τον ήρωισμό και την μεγαλοψυχία των άγνωστων ήρώων. Θαυμάζει τον λαό και την άπλη ζωή του. Άλλά σαν τον Γκόγκολ κι' αυτός «άγασσά την ήρεμία και την άπομόνωσι για μιá μονάχα στιγμή». Την άπαρνείται λοιπόν και θέλη να έργασθῃ για τον λαό άρχίζοντας από τά παιδιά του.

Ο Τολστόϊ γίνεται παιδαγωγός. Πηγαίνει στο έσωτετικό, επισκέπτεται σχολεία και μελετά παιδαγωγικά συστήματα, ύστερα γυρίζει στο χωριό του και δημιουργεί σχολείο για τά χωριάτοπαιδιά του με πρωτότυπο σύστημα—την άπόλυτη έλευθερία του μαθητοῦ. Γράφει διδακτικά έργα για τον λαό, εκδίδει παιδαγωγικό περιοδικό. Δεν αισθάνεται όμως τον έαυτό του ικανό να άφροισωθῃ για πάντα στο δύσκολο έργο του δασκάλου. Άρχίζει τριάντα τεσσάρων χρόνων καινούργια ζωή—περνά ήσυχη οικογενειακή ζωή ολόκληρα είκοσι χρόνια, αυξάνει ολόένα την περιουσία του αγοράζοντας την γύρω γῆ, παραδίδεται στην μελέτη και την συγγραφή των άριστουργημάτων του «Πόλεμος και Ειρήνη» (1864) και «Άννα Καρένινα» (1876-77). Το πρώτο είναι η Ίλιάδα του ρωσικού λαού συγχρόνως ένα από τά σπουδαιότερα έργα της παγκοσμίου λογοτεχνίας. Ο Τολστόϊ θέλησε να γράψῃ άναμνήσεις τριών άριστοκρατικών οικογενειών, Ρόστοφ, Μπολκόνσι και Μποξούχωβ και μάζευε ολόκληρα έπτá χρόνια υλικό από την ιστορία και την περασμένη κοινωνική ζωή. Σιγά, σιγά όμως το πλαίσιο της εργασίας του όλο και πλάταινε και το έργο περιέκλεισε μέσα του ολόκληρο κόσμο—την ζωή όλων των κοινωνικών τάξεων, πολλών ιστορικών προσώπων και των άπειρων άγνώστων ήρώων της εποχής που ο Ναπολέων είχεν εισβάλει στη Ρωσία. Σ' αυτό το έργο η ρωσική ζωή παρουσιάζεται ολόκληρη—γεμάτη ευγένεια

νεια, αλλά και προστυχία, τραγική μὰ και συνηθισμένη, κινούμενη ήρεμα σὲ χρόνους εἰρήνης ἀλλὰ και τρομερὰ ἀνήσυχη σὲ χρόνια πολέμου, ὅποταν ὅλα ριζικά ἀνατρέπονται.

Καὶ λέγει ὁ Στράχωβ. «Τί ὄγκος καὶ τί ἁρμονία! Τίποτα παρόμοιο δὲν παρουσιάζει ἡ παγκόσμια λογοτεχνία. Χιλιάδες πρόσωπα, χιλιάδες σκηνές, διάφορες σφαῖρες τῆς κρατικῆς καὶ τῆς ιδιωτικῆς ζωῆς, ἡ ἱστορία τοῦ πολέμου, ὅλη ἡ φρίκη του, ὅλα τὰ πάθη, ὅλες οἱ στιγμές τῆς ἀνθρώπινης ζωῆς ἀπὸ τὴν πρώτην κραυγὴ τοῦ νεογέννητου ὡς τὴν τελευταία ἀναλαμπὴ τῆς ζωῆς τοῦ γέροντος, ὅλες οἱ χαρὲς καὶ οἱ λύπες τοῦ ἀνθρώπου, ὅλα τὰ κατώτερα συναισθήματα σὰν τοῦ κλέφτη τῶν χρημάτων τοῦ φίλου του, ὅλες οἱ βαθύτερες καὶ οἱ φωτεινότερες σκέψεις τῆς ἀποκαλύψεως τοῦ ἀνώτερου ἡθικοῦ κόσμου—ὅλα κανεὶς κατάπληκτος τὰ βλέπει στὸν Πόλεμο καὶ τὴν Εἰρήνην». Καὶ μὲ τρόπο ἀπάνταστα ἀντικειμενικὸ, ρεαλιστικὸ. «Ὅλα εἶναι ἀληθινὰ, ὅλα φυσικά. Σ' ὅλους βρῖσκει καὶ τὴν καλὴ καὶ τὴν κακὴ μεριά τοῦ χαρακτῆρος, τοῦ ἐσώτατου εἶναι τῶν ἡρώων του. Καὶ τὸ κάθε τι ἔχει ἀνυπολόγιστη σπουδαιότητα, ἀξία.

Οἱ ἀναριθμητοὶ δὲ ἡρώες του ζοῦν μέρη μὲ τὴν μέρα μπρὸς στὰ μάτια μας. Καὶ προχωρεῖ ὁ Τολστόϊ κατὰ τὸν Μερεζκόφσκι ἀπὸ τὸ ἐξωτερικὸ στὸν ἀόρατο μυστικὸ κόσμον. Ἀπὸ τὸ σῶμα στὸ πνεῦμα, στὸν ψυχικὸν κόσμον. Δὲν ὑπάρχει, ἐξακολουθεῖ ὁ κριτικὸς, συγγραφεὺς ἴσως πρὸς τὸν Τολστόϊ στὴν ἀπεικόνισι διὰ τοῦ λόγου τοῦ ἀνθρώπινου σώματος. Εἶνε ἀκριβής, ἐκλεκτικὸς στὶς ἐκφράσεις του ἀπὸ τίς ὁποῖες ἐκλέγει τίς πρὸ εὐκολονόητες, ἀπλές. Σταματᾷ τὴν προσοχή μας στὶς πρὸ ἀτομικῆς γραμμῆς, οἱ ὁποῖες ξεδιπλώνονται ὅχι ὅλες διὰ μιᾶς παρὰ ἡ μία ὕστερα ἀπὸ τὴν ἄλλη ὅπως καὶ στὴν πραγματικότητα. Ξεύρει πολὺ καλὰ ὅτι εὐκολώτερον εἶναι νὰ πῇ κανεὶς ψέμμα μὲ τὸν λόγον, παρὰ μὲ ἀθελη κίνησι τοῦ σώματος, μὲ ἀσήμαντη ἐκφράσι τοῦ προσώπου. Ἐνα βλέμμα, μιὰ ρυτίδα μποροῦν νὰ ἐκφράσουν ἐκεῖνον ποὺ δὲν ἐκφράζει κανέναν λόγον, ὅση εὐμορφία καὶ ρητορικὴ καὶ ν' ἄχῃ.

Δὲν ὑπάρχει κανένα μυστικὸ γιὰ τὸν Τολστόϊ στοὺς ἡρώες του ἀνεξάρτητα τῆς ἡλικίας τους, τῆς καταγωγῆς τους, τοῦ φύλου, τῆς ἀνατροφῆς. «Σὰν νὰ ἔζησε ὁ ἴδιος χίλιες ζωὲς μέσα σὲ διάφορα σώματα ἀνθρώπων καὶ ζώων».

Καὶ πάντα εἶναι εἰλικρινής. «Ὅλοι εἶναι καλοὶ καὶ κακοί, κάποι λέγει.

«Δὲν κρύβει τίποτε, δὲν σταματᾷ μπρὸς σὲ τίποτα ὥστε μὲ τὴν εἰλικρινεία του μᾶς φέρνει τὸν τρόπον, τὴν φρίκη γιὰ τίς ἀτέλειες τοῦ ἀνθρώπου» σημειώνει ὁ Στράχωβ.

«Ὅλοι δὲ οἱ ἡρώες ὅσο ἀτομικοὶ καὶ νᾶναι, εἶναι συγχρόνως καὶ ἐθνικοὶ καὶ συνανθρώπινοι. Ὁ Πλάτων Καρατάεβ, ὁ ἀπλὸς ρῶσος στρατιώτης, δὲν εἶναι μονάχα ἀντιπρόσωπος τῶν χωρικῶν, ποὺ ἔχουν σ' ὁ-

λους τοὺς λαοὺς κοινὰ σημεῖα, μὰ εἶναι καὶ ἀντιπρόσωπος τῆς ρωσικῆς ἐθνικῆς ψυχολογίας.

Ἡ καλωσύνη πρὸς ὅλους καὶ ὅλα, ἡ παντελής ἐλλειψὶς ἐγωϊσμοῦ τὸν κάμνει νὰ ζῇ τὴ ζωὴ τοῦ λαοῦ στὸν ὅποιον ἀνήκει, τὸν κάμνει νὰ μὴ ἔχῃ δικὰ του ὁλότελα συναισθήματα, δικῆς του ὁλότελα ἀντιλήψεις.

Ὁ Τολστόϊ λέγει πῶς ὁ Καρατάεβ εἶναι ὁ ἀντιπρόσωπος «τοῦ ρωσικοῦ πνεύματος, τοῦ ἀγαθοῦ, τοῦ στερογγυλοῦ». Ἡ καλωσύνη, ἡ ταπεινοφροσύνη, ἡ ὑποταγὴ στὴ θεία δύναμι, νὰ τὰ κύρια χαρακτηριστικά τοῦ χαρακτῆρός του.

Ἡ ἐπίδρασις δὲ τοῦ Καρατάεβ εἶναι ἀπεριόριστη. Ὁ Πιερ Μπεζούχωβ, ὁ κυριώτερος ἥρωας τοῦ μυθιστορήματος, φέρνει μαζὺ του ἀπὸ τὴν ἐπαναστατημένη Γαλλία ὅλα τὰ ἰδανικά τῆς ἐπαναστάσεως καὶ τὴ λατρεία πρὸς τὸν Ναπολέοντα.

Σὲ λίγο ὁμως ἐγκαταλείπει τὴν πολιτική, καὶ παραδίδεται εἰς τὰ πανίσχυρα ζωώδη ἔνστικτα, στὴν κοσμικὴ ζωὴ, στὴ δουλειὰ στὰ κτήματά του, ὕστερα ἀρχίζει καὶ ζητεῖ τὴν ἀλήθεια στὸν φιλελευθερισμό, τὸν Μασσωνισμό, καὶ δὲν τὴν βρῖσκει.

Στὴν αἰχμαλωσίᾳ ὁμως, ὅταν γνωρίσθηκε μὲ τὸν Καρατάεβ, κατάλαβε τὸ ψέμμα τῆς πρότερης ζωῆς του, κατάλαβε πῶς ἡ σωτηρία δὲν βρίσκεται στὴν ἐξύψωσι τὴν ἐγωϊστικὴ τῆς ἀτομικότητάς του, ἀλλὰ στὴν ἀπάρνησί της. Πρὶν ὁ Πιερ ποθοῦσε νὰ γίνῃ ἀρχηγὸς ἐπαναστάσεως, προφήτης νέας θρησκείας, ὠνευρεῖτο νὰ σκοτώσῃ τὸν τύραννον Ναπολέοντα καὶ νὰ ἀποκτήσῃ παγκόσμια δόξα. Τώρα ὁμως βλέποντας τὸν Καρατάεβ, κατάλαβε τὴν σημασίαν τῆς ζωῆς, ἔμαθε ἀπ' αὐτὸν νὰ βλέπῃ παντοῦ τὸ αἰώνιον, τὸ αἰετοῦ. Καὶ ἔτσι ὁ Τολστόϊ ἔφερε τὸν κυριώτερον ἥρωα τοῦ μυθιστορήματός του, δηλαδὴ τὸν ἑαυτὸ του, ὕστερα ἀπὸ ἄπειρα λάθη, παραστρατήματα καὶ ἀπογοητεύσεις στὸν δρόμον τῆς ἀπλότητος, τῆς καλωσύνης, τῆς ἀλήθειας.

Ἄλλ' ὁ Πιερ ἔχει ἀδύνατον χαρακτῆρα. Ἐκεῖνος ὁμως πού, σὰν τὸν πρίγκηπα Μπολκόνσκι, ἔχει καθωρισμένον τὸν δρόμον τῆς ζωῆς ἀποβλέποντας στὴν αὐστηρὴ ἐκτέλεσι τοῦ καθήκοντος πρὸς τὸ Κράτος, τὴν Κοινωνία, ποὺ ἔχει πλούσια μόρφωσι καὶ ἀκλόνητη θέλησι νὰ πραγματοποιήσῃ τὰ σχέδιά του, ἀπεριόριστη αὐτοπεποιθήσι ποὺ προέρχεται ἀπὸ τὴ συναισθησι πῶς εἶναι «ἀνώτερος» τῶν γύρω του μετριότητων—τί γίνεται; Καὶ αὐτὸς μόλις μελετήσῃ βαθύτερα τὴ ζωὴ, μόλις ἐμβαθύνῃ στὴ δράσι «τῶν διαφόρων ἐμπνευσμένων μεταρρυθμιστῶν» καταλαβαίνει πῶς τὸ ἄτομό του ὅπως καὶ κάθε ἄτομον δὲν ἔχει καμμιὰ γιὰ τὴν ἱστορία ἀξία, πῶς μόνο στὴ βαθεῖα, ἀφιλοκερδῆ ἀγάπῃ πρὸς ὅλα—τὸν Θεόν, τοὺς ἀνθρώπους βρίσκεται ἡ σωτηρία.

«Ἀγαπῶντας μὲ ἀνθρώπινη ἀγάπη μορεῖς νὰ φθάσῃς στὸ μῖσος, μὰ ἡ θεία ἀγάπη δὲν μπορεῖ νὰ ἀλλάξῃ. Οὔτε ὁ θάνατος δὲν μπορεῖ νὰ βρῇ ἐκμηδενίσῃ, γιὰ αὐτὴ εἶναι ἡ οὐσία τῆς ψυχῆς. Ἡ ζωὴ

εἶναι ἡ ἀγάπη. Ὅλα τὰ νιώθω γιὰτὶ ἀγαπῶ. Ὅλα ὑπάρχουν, ὅλα ζοῦν μόνον, γιὰτὶ ἀγαπῶ». Ἔτσι ὁ Πρίγκηψ Ἀνδρέας ἀπαρνέεται τὴν ἀτομικὴ ἀντίληψιν τῆς ζωῆς καὶ φθάνει στὰ ἰδανικά τοῦ Καρατάεβ, ποὺ εἶναι τὸ σύμβολον «τοῦ ὁλόκληρου, τοῦ στερογγυλοῦ, τοῦ γενικοῦ». Κάθε τι τὸ ἀντίθετον πρὸς αὐτὸ τὸ ἰδανικὸ—ὁ ἐγωϊσμός, ἡ ἀπόλυτη ἀτομικότης εἶναι μηδαμινά.

Καὶ αὐτὸς ὁ Ναπολέων ποὺ ἐνδιεφέρετο μονάχα γιὰ τὸν ἑαυτὸ του καὶ γιὰ τὸν ὅποιον δὲν εἶχε καμμιὰ ἀξία τίποτε ἔξω ἀπὸ τὸ ἐγὼ του, γιὰτὶ πίστευε ἀπόλυτα πῶς ὅλα ἐξαρτῶνται ἀπὸ τὴ θέλησί του «ἔχε σκοτεινισμένα τὸ πνεῦμά του καὶ τὴ συνειδήσί του» καὶ ἔτσι ὡς τὸν θάνατό του δὲν μπόρεσε νὰ καταλάβῃ οὔτε τὴν καλωσύνη καὶ τὴν εὐμορφία, οὔτε τὴν σημασίαν τῶν πρῶξεών του «ποὺ ἦσαν πολὺ μακριὰ ἀπὸ κάθε τι τὸ ἀνθρώπινον».

Ὁ Τολστόϊ στὸ γιγάντιον ἔργον του εἶναι καὶ φιλόσοφος. Δημιουργῶντας τοὺς ἡρώας του προσπαθεῖ νὰ ἐνώσῃ τὸν ἐσωτερικὸν κόσμον μὲ τὸν δικόν του πνευματικὸν κόσμον καὶ νὰ ἐμβαθύνῃ στὴν γύρω του ζωὴ. Καὶ ἀκολουθεῖ ἡ «Ἄννα Καρανίνα» τὸ πρὸ τέλει καλλιτεχνικὸν σύνολον. Σ' αὐτὸ τὸ ἔργον κατὰ τὸν Μερεζκόφσκι τὸ καλλιτεχνικὸν τάλαντον τοῦ Τολστόϊ φθάνει στὸ ἴψιστον τοῦ σημεῖου, στὴν τελείαν ἰσορροπία ἀνάμεσα στὴν προσπάθεια καὶ τὴν ἐκτέλεσι. Καὶ σ' αὐτὸ τὸ μυθιστόρημα δὲν ὑπάρχει κανένα ἀνυπερβλητὸν ἐμπόδιον γιὰ τὸν συγγραφέα. Ἡ Ἄννα, ὁ ἄνδρας της καὶ ὁ Βρόνσκι, ὁ Λέβιν καὶ ἡ Κίτι, οἱ Ὀμπλόνοβι καὶ ὅλοι οἱ ἄλλοι σημαντικοὶ καὶ ἀσήμαντοι ἡρώες μαζὺ μὲ τὴν πολυσύνθετη ζωὴ τους, μὲ τοὺς πόθους τους τοὺς σαρκικοὺς καὶ τὰ ψυχικά τους βάσανα, μὲ τίς μέχρι θανάτου πίκρες τους καὶ τὴν ἀφθαστὴν ἐφήμερην εὐτυχίαν τους, μὲ τίς ἀπιστίας καὶ τίς τρομερὰς μετάνοιες, μὲ τίς ἀμαρτίες τους καὶ τὰ ὠραία ἰδανικά τους, μὲ τὴν ἐπιδίωξιν νὰ ἐξυψώσουν ἐξαυλῶσουν τὸ ἐγὼ τους—ὅλα, ὅλα μᾶς συγκινοῦν, ὅλα μᾶς κάμνουν νὰ ζοῦμε τὴ ζωὴ τους, ὅλα ἀποτελοῦν ἓνα ἀριστουργηματικόν, ἀριστοτεχνικὸν σύνολον.

Καὶ ὁμως ὅταν ὁ Τολστόϊ εἶχε φθάσει στὸ ἀκρότατον σημεῖον τῆς καλλιτεχνικῆς δημιουργίας, σταμάτησε. Ἀπαρνήθηκε τὴν Τέχνην. Ἀπαρνήθηκε τὴ λογικὴν ποὺ κατηύθυνε τὴ ζωὴ τὴ δική του καὶ τῶν γύρω του. Ρίχθηκε σὲ ἀμφιβολίας, ἀρχισε νὰ ζητᾷ τὴν ἀπλὴν, ἀδολὴν πίστιν, νὰ ποθῇ νὰ κατανικήσῃ τὸν φόβον τοῦ θανάτου. Ὁ κόσμος ὁ κοινὸς γιὰ ὅλους ἔγινε γιὰ τὸν Τολστόϊ ψεύτικος.

Ποῦ νᾶταν ὁ ἀληθινός;

(Ἀκολουθεῖ τὸ τέλος).

ANNA ΣΤΑΜΑΤΕΛΑΤΟΥ

Δανίδες πεζογράφοι

Edith Bode

Ὁ αἰώνιος δαυμαστής.

— Ἐνας κύριος; Τί κύριος; Τί θέλει;
— Μιλᾷ ξένη γλῶσσα.
— Ξένη γλῶσσα; Καλὰ, πές του νὰ ὀρίσει.
Μπήκε.

Ἦταν νέος. Ἦταν ἔμπορος. Ἐμοιαζε εὐγενές. Εἶχε ὠραῖα καστανὰ μάτια. Στὸ ἓνα χέρι βαστοῦσε ἓνα μπουκέτον τριαντάφυλλα καὶ στὸ ἄλλο μίαν ἐπιστολήν.

— Ἐπιτρέψατε, κυρία, εἶπε γερμανικὰ μὲ μελωδικὴ φωνή, νὰ σᾶς υποβάλω τὰ σέβη μου. Θέλω νὰ σᾶς παραδώσω ἓνα γράμμα ἀπὸ μιὰ κοινὴ μας φίλη. Καὶ υποκλινόμενος μοῦ παρέδωκε τὸ γράμμα καὶ τὰ ρόδα.

— Σᾶς εὐχαριστῶ πολὺ, εἶπα, καὶ... μύρισαν τὰ τριαντάφυλλα.

— Τὸνομά μου εἶνε Μὰξ Μύλλερ, ἡ φίλη μας ποὺ μὲ στέλνει, εἶνε ἡ Ρόζα Γκέρχαρτ.

— Ἀ! ἡ Ρόζα! εἶπα. Πολὺ χαίρομαι. Καθῆστε παρακαλῶ.

Ἐκάθησε.

— Ἐρχεσθε κατ' εὐθείαν ἀπὸ τὴ Γερμανία; τὸν ρώτησα.

— Ναι, ἔφτασα σήμερον τὸ πρωτὶ.

— Ἀ! σήμερον τὸ πρωτὶ, εἶπα κάπως ἐκπληκτῆς ἡ ὥρα ἦταν μόλις ἔνδεκα.

— Πρόκειται νὰ σπουδάσετε ἐδῶ; τὸν ρώτησα.

— Νὰ σπουδάσω; ὅχι.

— Ὅχι! χμ. Δὲν ξέρω πῶς μοῦρχειται αὐτὴ ἡ σκέψις, μὰ μήπως εἰσθε ζωγράφος;

— Ζωγράφος; Ὅχι.

Παῦσις. Ξανόχρωσα τὴ μύτη μου στὰ τριαντάφυλλα.

— Τί ὠραῖα ποὺ εἶνε, εἶπα.

— Ναι, πολὺ ὠραῖα ἀπῆντησεν ἐκεῖνος.

— Καὶ τί κάνει ἡ Ρόζα; ρώτησα γιὰ νὰ ζωηρέψω τὸ διάλογον.

— Δὲν εἶνε πολὺ καλὰ, εἶπε μὲ ὕψος λυπημένο καὶ μὲ κύτταξε μὲ τὰ ρεμβῶδη μάτια του.

— Μπά! Εἶνε ἀρρωστη;

— Ἀρρωστη ἀκριβῶς ὅχι, μὰ κουρασμένη, νευρικὴ, ἦταν καὶ κρυωμένη.

— Κρυωμένη! είπα με συμπόνοια. Δεν πι-
στεύω ν'ανε τίποτε σοβαρό.

— Δεν τὸ ἐλπίζω.

Παῦσις.

— Ἐχετε σκοπὸ νὰ μείνετε καιρὸ ἐδῶ, κύριε
Μύλλερ, ἢ εἰσθε περαστικός; τὸν ρώτησα γιὰ
νὰ πῶ πάλι κάτι τί.

— Δὲν ξέρω, ἴσως μείνω περισσότερο.

— Ἀ, ἔτσι! θὰ ἔχετε ὑποθέσεις.

— Ὅχι, δὲν ἔχω ὑποθέσεις.

Παῦσις. Ὑστερα σήκωσε τὰ μελαγχολικά του
μάτια καὶ εἶπε: — Ἦρθα ἐδῶ γιὰ ἀναψυχή· ἡ
Ρόζα νομίζει, πῶς θὰ μοῦ κάνει καλό.

— Ἀ! ἔτσι, γιὰ ἀναψυχή.

— Ναί!

Ἀρχισα νὰ λύνω τὴν κλωστή ἀπὸ τὰ τριαν-
τάφυλλα, ἦταν πάντως μιὰ ἀπασχόλησις.

— Θὰ θελήσετε βέβαια νὰ ἐπισκεφθεῖτε τὰ
θέατρά μας;

— Δὲν πιστεύω.

— Τὰ μουσεῖα; ἐπρότεινα.

— Τὰ μουσεῖα; ἴσως.

Εἶχα πιά λύσει τὴν κλωστή τῶν τριαντα-
φυλλίων, τὰ μοίρασα σὲ δυό, τὰ ἔνωσα πάλιν
τὰ κύτταξα με ἰδιαίτερη προσοχή καὶ τὰ μύρισα
ἓνα ἓνα.

— Πρέπει νὰ τὰ βάλω στὸ νερό, εἶπα.

— Ναί, ἀλλοιῶς θὰ μαραθοῦν.

Σηκώθηκα, χτύπησα τὸ κουδοῦνι, καὶ εἶπα νὰ
μοῦ φέρουν ἓνα βάζο με νερό, ἔβαλα μέσα τὰ
ἄνθη καὶ τὸ τοποθέτησα στὸ τραπέζι.

— Βλέπετε εἶπα.

Σ' αὐτὸ δὲν ἀπήντησε—μὰ δὲν ἦταν καὶ
καθ' ἑαυτὸ ἐρώτησις. Τότε πῆρα θάρρος καὶ εἶπα:

— Συγγνώμη, κύριε Μύλλερ—εἶχα μεγάλη
εὐχαρίστησι νὰ σᾶς γνωρίσω, χαίρομαι καὶ νὰ
διαβάσω τὸ γράμμα τῆς Ρόζας—μὰ δυστυχῶς
πρέπει τώρα νὰ βγῶ. Ἐχω μιὰ συνέντευξι πού
δὲν μπορῶ ν' ἀναβάλω.

Σηκώθηκε ἀμέσως.

— Καὶ γιὰ μένα εἶνε μεγάλη τιμὴ πού ἔκαμα
τὴ γνωριμία σας, κυρία. Σᾶς εὐχαριστῶ πολὺ
γιὰ τὴν εὐγενῆ ὑποδοχὴ πού μοῦ κάματε. Πότε
μπορῶ νὰ ξανάρθω γιὰ νὰ σᾶς ὑποβάλω τὰ
σέβη μου;

— Πότε; σταθεῖτε—νὰ ἰδοῦμε. Σκέφτικα:

ἦταν Τετάρτη—θέλετε νὰ μοῦ κάμετε τὴν
εὐχαρίστησι νὰ ἔλθετε νὰ φᾶμε μαζὺ τὸ βράδυ
τῆς ἐρχομένης Τετάρτης;

— Τὴν Τετάρτη βράδυ, εὐχαριστῶ πολὺ. Προη-
γουμένως θὰ λάβω τὸ θάρρος νὰ σᾶς ἐπισκεφθῶ
καὶ πάλιν.

Φεύγοντας σήκωσε καὶ πάλιν τὰ ρεμβώδη του
μάτια πού με κύτταζαν ἤδη με κάποια οἰκειό-
τητα, καὶ εἶπε: Σᾶς παρακαλῶ, ὅταν γράψετε
τῆς Ρόζας, νὰ τῆς μεταβιβάσετε τοὺς χαιρετι-
σμούς μου.

— Πολὺ εὐχαρίστως, εἶπα με προθυμία.

Ὑστερα ἔφυγε.

Ἐγὼ κάθησα γιὰ μιὰ στιγμή νὰ συνέλθω.

Ἦταν ἔμορφος, χωρὶς ἄλλο θᾶταν καὶ καλός,
ἀλλὰ εὐκολο δὲν ἦταν νὰ κάμη κανεὶς κουβέντα
μαζὺ του. Ἐπειτα ἀνοιξα τὸ γράμμα τῆς Ρόζας·
περιεῖχε μόνον τὶς δύο αὐτὲς λέξεις, γραμμένες
ἐπάνω σὲ μιὰ κάρτα: Σκότωσέ τον!

Ἐπessa σὲ μιὰ πολυθρόνα. Αὐτὸ ἦταν τὴν
Τετάρτη. Τὴν Πέμπτη ἔλαβα ἓνα μπουκέτο
κόκκινα τριαντάφυλλα (τὰ πρῶτα ἦσαν κίτρινα)
με τὸ ἐπισκεπτήριό του «Μὰξ Μύλλερ.» Τὴν
Παρασκευὴ ἦλθεν ὁ ἴδιος. Ἡ ἐπίσκεψις αὐτὴ
πέρασε περίπου ὅπως καὶ ἡ πρώτη. Ὁ κύριος
Μύλλερ, με ὅλη τὴ μετριοφροσύνη του φαίνον-
ταν εὐχαριστημένος, καὶ τὰ καστανά του μάτια
ἐλαμπαν ἀπὸ πίστι καὶ ἀφοσίωσι, μ' ὅλο πού ἡ
γνωριμία μας ἦταν τόσο βραχεῖα. Τὸ Σάββατο
μοῦστελε ἄσπρα τριαντάφυλλα, καὶ τὴν Κυριακὴ
ἔπessa σχεδὸν ἐπάνω του στὴ γωνία τοῦ δρό-
μου μας, σὰν βγῆκα ἀπὸ τὸ σπίτι. Τὴν Δευ-
τέρα ἦλθε γιὰ ἐπίσκεψι καὶ τὴν Τρίτη, μοῦ-
στελε κίτρινους κρίνους. Τὴν Τετάρτη βράδυ
τὸν εἶχα στὸ τραπέζι, ὅλη τὴ Πέμπτη ὁμως
οὔτε τὸν εἶδα οὔτε ἔλαβα κανένα μήνυμά του.
Ἦλθεν ὁμως τὴν Παρασκευὴ δικαιολογούμενος,
πού ὅλη τὴ Πέμπτη δὲν ἔδωκε σημεῖον ζωῆς, γιὰτὶ
ἀρρώστησε, εἶπε, καὶ πέρασε ὁλόκληρη τὴν ἡμέρα
στὸ κρεβάτι, καὶ ἀκόμα δὲν ἦταν ἐντελῶς
καλά. Ἦταν ὁμως, ἔλεγε, ἀπαρηγόρητος, πού
με ἄφισε δυὸ μέρες χωρὶς εἰδήσεις. Τὸν παρεκά-
λεσα θερμὰ ν' ἀφίσει κατὰ μέρος αὐτὲς τὶς λε-
πτότητες, μοῦ ἔρριξε ὁμως μιὰ τέτοια ματιά,
πού βουβάθηκα.

Τὸ Σάββατο βράδυ, μοῦστελε πάλιν ἄνθη καὶ

τὴν Κυριακὴ κατέφθασε μ' ἓνα αὐτοκίνητο νὰ
με πάρει γιὰ περίπατο.

Τὴ Δευτέρα τὸν συνάντησα πάλιν στὴ γωνία
τοῦ δρόμου, μπρὸς ἀπὸ τὸ σπίτι μου, τὴν Τρίτη
τὸ ἴδιο· ἐκτὸς αὐτοῦ ἔλαβα πάλιν λουλούδια.
Τὴν Τετάρτη ἦλθεν ὁ ἴδιος· στὴν ἐπίσκεψι ὁμως
αὐτὴ ἔλαμπαν τὰ μάτια του ἀπὸ τόση φανα-
τικὴ ἀφοσίωσι πού προτίμησα νὰ μείνω τὴν
Πέμπτη στὸ κρεβάτι, καὶ νὰ γράψω τῆς Ρό-
ζας. Ἰδοὺ τὸ γράμμα μου: Ἀντίκειται στὶς ἀρ-
χές μου νὰ σκοτώνω ξένους ἄνδρας γιὰτὶ εἶνε
ἄνιστοι καὶ μοῦ δίδουν στὰ νεῦρα. Εἶμαι κουρα-
σμένη, νευρικὴ καὶ κρυωμένη. Κάλεσέ τον πίσω.

Μὲ τὴν ἐπιστροφή τοῦ ταχυδρομείου ἔλαβα
τὴν ἐξῆς ἀπάντησι: «Μόλις ἔχω συνέλθει. Γιὰ
ὅλον τὸν κόσμον δὲν τὸν θέλω νὰ γυρίσει πίσω.
Στείλτον ἄλλου, παρὰ κάτω. Καὶ μένα κατ'
αὐτὸν τὸν τρόπο μοῦ τὸν στείλανε.

Αὐτὸ μ' ἔκαμε νὰ σκεφθῶ. Ἦμουν ξαπλω-
μένη στὸ κρεβάτι γύρω μου μιὰ θάλασσα ἀπὸ
ἄνθη ὅλα σταλμένα ἀπὸ τὸν περιεργὸν αὐτὸν
θαυμαστή. Τοῦ ἔγραψα λοιπόν: «Φίλε κύριε
Μύλλερ, ἐπειδὴ ὁ γιατρός με διέταξε νὰ μείνω
γι' ἀρκετὸν καιρὸ κλινήρης καὶ κατόπιν νὰ κάμω
ἓνα ταξεῖδι γιὰ ν' ἀναρρώσω, σᾶς ἀποχαιρετῶ
πρὸς τὸ παρὸν κατ' αὐτὸν τὸν τρόπο. Ἐλπίζω
νὰ ξαναἰδωθοῦμε κάποτε. Συχνὰ ἐξεφράσατε τὴν
ἐπιθυμίαν νὰ γνωρίσετε τὴ Νορβηγίαν (ποτὲ δὲν
εἶχεν εἰπῇ τέτοιο πρᾶμα)· γι' αὐτὸ σᾶς ἐσω-
κλεῖω μιὰ συστατικὴ ἐπιστολὴ πρὸς τὴν ἐξα-
δέλφη μου στὸ Ὄσλο. Ἡ ἐμορφιά, ἡ καλωσύνη
καὶ ἡ εὐγένειά της θὰ σᾶς ἀποζημιώσουν γιὰ
τοὺς κόπους τοῦ ταξιδιοῦ. Δεχθεῖτε παρα-
καλῶ κλπ. κλπ.

Στὴν ἐξαδέλφη μου στὴ Νορβηγίαν ἔγραψα:
Συγχώρεσέ με, δὲ μπορῶ νὰ κάμω ἄλλοιῶς.
Ἀμὴν.

Μὲ τὴν ἐπιστολὴ αὐτὴ ἔφυγεν ὁ νεαρὸς ἀπὸ
τὴ Κοπεγχάγη.

Μετὰ δεκαπέντε ἡμέρες ἦλθε ἓνα γράμμα
τῆς ἐξαδέλφης μου: «Πού τὸν βρήκες, μοῦ γρά-
φει, καὶ τί νὰ τὸν κάμω; Πάει, κατεστράφηκε
ἡ ὑπόληψί μου καὶ μαζὺ καὶ ἡ ὑγιεία μου. Γιὰ
τ' ὄνομα τοῦ Θεοῦ, πάρτον πίσω!

Τῆς ἀπήντησα: Στείλε τον ἄλλου. Καὶ μένα

μοῦ τὸν στείλανε ἔτσι. Εἶνε συνηθισμένον σὲ τε-
τοια ταξίδια.

Ἀργότερα ἔμαθα πῶς τὸν εἶχεν ἀποστείλει
στὴ Σουηδία. Ἀπ' ἐκεῖ φαίνεται πῶς πῆγε στὴ
Φινλανδία. Τὰ περαιτέρω του ἔχνη χάνονται ἐν-
δότερα τῆς Ρωσσίας.

(Μετάφρασις Ε. Κ.)

Καθήλωση

Λυτρωτικὰ τάγματα ἀγγέλων κι' ἀρχαγγέλων πού
[πετᾶτε
Πάνω ἀπ' τὸ βράχο τοῦ κακοῦ πού ὡς ἄλλου Προ-
[μηθεῖα δεσμώτη
μοῦ κατατρῶν, μερονυχτὶς, τὰ πάθη—οἱ γῦπες—τὸ
(σηκότη

Λυτρωτικὰ τάγματα ἀγγέλων κι' ἀρχαγγέλων πού
[πετᾶτε
στὴν προσευχή μου, τοῦ Ἰακώβ τὴ σκάλα ἀπόψε ἂν
[μοῦ κρεμάτε
μ' ἀπ' τὴ μετάνοια μου κυλῶ, ξανά, στὴς ἀμαρτίας
[τὰ σκότη

Λυτρωτικὰ τάγματα ἀγγέλων κι' ἀρχαγγέλων πού
[πετᾶτε
γιὰ πάντα με καθήλωσαν τὰ πάθη μου στὴ γῆ δε-
[σμώτη.

ΜΕΛΙΣΣΑΝΘΗ

Οἱ δέκα ἐντολὲς τοῦ Μουσοσολίνι πρὸς τὶς γυναῖκες τῆς Ἰταλίας.

Ἡ Ἐφημερίς τῆς Ἰταλίας δημοσίευσε ἐσχάτως
τὶς δέκα ἐντολὲς πού ἀπηύθυνεν ὁ Μουσολίνι στὶς Ἰ-
ταλίδες:

- 1) Μείνατε πιστὲς κατὰ τὸ διάστημα τοῦ χωρισμοῦ.
- 2) Διατηρήσατε τὴν ἡρεμίαν καὶ τὸ θάρρος σας γιὰ
νὰ νικήσετε τὸν πόνο τοῦ χωρισμοῦ.
- 3) Ἀναλάβετε τὴν ἐργασία ἐκεῖ πού τὴν ἀφίσαν
φεύγοντες οἱ ἄνδρες σας.
- 4) Βοηθήσατε, χωρὶς νὰ λογαριάζετε, με τὰ χέρια
καὶ με τὸ μυαλό σας νὰ πληρωθοῦν τὰ κενὰ στὴ
βιομηχανία.
- 5) Κάμετε αὐστηροτάτην οἰκονομίαν.
- 6) Ζήσατε ἀπλὰ καὶ λιτὰ.
- 7) Πειθαρχήσατε στὶς ἀπαιτήσεις τῶν σημερινῶν
περιστάσεων.
- 8) Ἄν καὶ μακρὰ ἀπὸ τοὺς ἄνδρες σας, ὑπερη-
φανευθεῖτε γιὰ τὴ μητρότητά σας.
- 9) Πιστέψατε ἀσάλευτα στὴ νίκη.
- 10) Ἀποκρούσατε κάθε ἀμφιβολία.

Πῶς ζοῦν οἱ γυναῖκες στήν Αἰθιοπία

ΜΙΑ Γαλλίς δημοσιογράφος, πού διέμει-
 νεν ἐπὶ ἀρκετὸν χρόνον στὴν Ἀθη-
 σινία, περιγράφει τὴν συνέντευξί της μὲ μιὰ
 Αἰθιοπίδα πριγκήπισσα.

— Μὴ νομίζετε, ἔλεγε μεταξύ ἄλλων ἡ πριγκήπισσα, ὅτι ἡ χώρα μας δὲν παρακολουθεῖ τὴν πρόοδον· ὁ πολιτισμὸς εἰσδύει καὶ ἐδῶ, ἂν καὶ σιγά. Ναὶ μὲν οἱ γυναῖκες μας, ἐκτὸς ἀπὸ μερικὰς ἐξέχουσες, ὅπως ἡ Ἰουδιθ Φαλάχα καὶ ἡ αὐτοκράτειρα Ταῦτου, δὲν ἔκαναν ὡς τώρα τίποτε ἄλλο παρὰ νὰ ὑφαίνουσιν, ἐν τούτοις προσπαθοῦμεν νὰ γίνωμεν ἐνήμερες σὲ ὅ,τι κάνουν οἱ γυναῖκες τοῦ ἄλλου, κόσμου καὶ σὰς βεβαιῶ ὅτι ἡ σημερινὴ Ἀθησυνὴ ἀρχίζει νὰ χειραφετεῖται. Πολλὰς νεαρὰς πριγκήπισσας μεταβαίνουν κατ' αὐτὰς στὴν Ἀγγλίαν γιὰ νὰ μορφωθοῦν. Γιὰ τὶς γυναῖκες τῆς ἡλικίας μου διαφέρει βέβαια τὸ πρᾶγμα. Ἡμεῖς εἵμαστε ἀκόμα κλεισμένες σ' ἓναν κλοιὸ ὀπισθοδρομικῆς ἀνατροφῆς, δὲν ξέρομεν ἄλλη γλῶσσα ἀπὸ τὴν διάλεκτο τῆς ἐπαρχίας μας, καὶ αὐτὸ ἀποκλείει κάθε ἐπαφὴν μὲ τὸν ἔξω κόσμον, πολλὰκις δὲ καὶ μὲ τοὺς γείτονάς μας, ἀφοῦ κάθε ἐπαρχία ἔχει ἄλλη διάλεκτο. Προσκαλοῦμε λοιπὸν στίς αὐλές μας νέες μορφωμένες γυναῖκες, ποὺ ἔρχονται κάθε πρωτὶ καὶ μᾶς μεταφράζουν Εὐρωπαϊκὰς ἐφημερίδας καὶ περιοδικὰ· ἔτσι κατορθώνομε νὰ εἵμαστε κάπως ἐνήμερες. Δὲν θὰ τὸ πιστέψετε, μὰ ξέρομε καὶ τὶς συνταγὰς σας γιὰ τὸν καλλοπισμὸ καὶ γιὰ τὰ ἄρματα σας.

Ἡ περιγκήπισσα ἔνευσε σὲ μιὰ κυρία τῆς τιμῆς, ἣ ὁποία βγῆκε ἀπὸ τὸ δωμάτιο, καὶ ὥστερα ἀπὸ λίγα λεπτὰ ξαναῆλθε κρατώντας ἀρκετὰ φιαλίδια μὲ τὸ ἄρωμα «Heure bleue».

Τὸ πρόσωπο τῆς πριγκίπισσας ἔλαμπεν ἀπὸ εὐχαρίστησι.

— Δὲν πρέπει νὰ ξεχάσετε, λέγει, ὅτι τὰ ἰταλοαιθιοπικὰ σύνορα εἶνε κλεισμένα καὶ ὅτι ὡς στὴν Ἀντιζ-Ἀμπέμπα εἶνε 42 ἡμερῶν μούλα-ρόδρομος.

— Καὶ ἡ πολιτική; τὴν ρωτῶ.

— Ἀπ' εὐθείας δὲν μποροῦμε ν' ἀσχολη-

θοῦμε μ' αὐτή, γιατί ὀφείλομε ὑπακοή καὶ σεβασμὸν στὸν ἄνδρα. Μὰ πολλὲς φορὲς ἐπιτυγχάνομεν καὶ μεῖς κατὶ τί διὰ μέσου τῶν ἱερέων. Ὁ τόπος μας διευθύνονταν ἄλλοτε γιὰ πολλὰ χρόνια ἀπὸ τὴν ἐκκλησία. Ἡ μεγάλη ἀπασχόλησις λοιπὸν τῆς ζωῆς μας εἶνε νὰ ὑφαίνομε καὶ νὰ δεγόμεστε τοὺς παπὰδες.

Τὴ περιέργῃ γυναῖκα, σκέφτηκα, κλεισμένη
 στὸ παλάτι τῆς καὶ μὴ γνωρίζοντας τίποτε
 ἄλλο ἀπὸ τὴ ρόκα τῆς καὶ τὰ θρησκευτικὰ τῆς
 καθήκοντα. Ἄρα γε ν' ἀγάπησε ποτέ, ἢ νὰ
 τὴν ἀγάπησαν. Κυττάζω τὸν σύζυγό τῆς, τὸν
 πρίγκηπα· εἶναι ὠραῖος, καλοκαμωμένος ἀκόμα
 ἄνδρας, ἐνῶ ἐκεῖνη μὲ ὅλα τὰ λεπτὰ χαρακτη-
 ριστικὰ καὶ τ' ἀριστοκρατικὰ τῆς χέρια, εἶνε πα-
 ραμορφωμένη ἀπὸ τὸ πάχος.

— Καὶ ὁ ἔρω; τὴν ρωτῶ.

— Παντρεύομαστε πολὺ μικρὲς, συνήθως 13 ἐτῶν, καὶ κάθε χρόνο ἔχομεν ἓνα μωρό. ἔτσι γινόμεστε ἀμέσως μητέρες· οἱ Ἀθησυνὲς εἶνε πρὸ πολὺ μητέρες παρὰ γυναῖκες.

Καὶ ἡ Γαλλίς δημοσιογράφος, συμπληρώνοντας τὰς ἐντυπώσεις της, διηγεῖται:

—Στὰ πρωτόγονα ἔκείνα μέρη ἔμειναν πίσω κατὰ αἰῶνας σχετικῶς μὲ τὸν δικό μας πολιτισμό. Ἐν τούτοις ἡ γυναῖκα ἐκεῖ ἔχει ἀπόλυτη ἀνεξαρτησία. Τὴν παντρεύουν 12—13 χρονῶν, καὶ σὰν στοὺς Μουσουλμάνους, ὁ ἄνδρας καὶ ἀφέντης τῆς πληρώνει στοὺς γονεῖς ἕνα ποσὸν γιὰ νὰ τὴν πάρῃ. Οἱ γάμοι στὴν Κοπτική ἐκκλησία, οἱ μόνοι νόμιμοι καὶ ἀδιάλυτοι, εἶνε πολὺ σπάνιοι. Καὶ μερικοὶ αὐτοκράτορες ἀκόμα δὲν ἦσαν ποτὲ νόμιμα παντρεμένοι. Οἱ περισσότερες ἐνώσεις γίνονται ἐνώπιον τοῦ «ντάνια» εἰδους δικαστοῦ ἢ ἐν ἀπουσίᾳ του, ἐνώπιον τῶν γειτόνων καὶ διαβατῶν ποὺ λαμβάνονται ὡς μάρτυρες. Μερικὰ ἀπὸ τὰ ζευγαρώματα αὐτὰ διαρκοῦν μόλις ὅσο καὶ τὸ φόρεμα τῆς νύφης· ἡ συμφωνία μπορεῖ νὰ συντομευθῇ ἢ νὰ ἐπεκταθῇ, πάντος ὅμως ὁ χωρισμὸς συντελεῖται χωρὶς δρᾶμα καὶ δάκρυα. Ἡ Ἀθησομένη σύζυγος εἶνε ἀπολύτως ἐλεύθερη νὰ ἐξέρχεται ὅταν θέλει, ν' ἀγοράζῃ ὅ,τι τῆς ἀρέσει, νὰ ἐγ-

Θεατρική Στήλη

«Ὁ Ἐπιθεωρητὴς»

Νικολάου Γκόγκολ

Ὁ Νικόλαος Γκόγκολ εἶναι μιὰ ξεχωριστὴ φυσιογνωμία μεσ' τὴ λογοτεχνία τὴ διεθνή, καὶ ἰδιαίτερα στὴ Ρωσσίῃ.

Ἄν καὶ ρωμαντικὸς ἀπὸ ἐσωτερικῆς διάθεσι, δημιούργησε ἓνα ρωμαλέο ρεαλιστικὸ ἔργο, ὑπόδειγμα στὴ κατοπινὴ πνευματικὴ κίνησι τῆς Ρωσσίας.

Τὸ ὄνομά του εἶναι σύμβολο σχολῆς καὶ ὁλόκληρης ἐποχῆς, ἐποχῆς ὥριμης νὰ δεχθῇ τὸ ρεαλισμό.

Τὰ χρόνια ἐξείναι οἱ μεγάλες λαϊκὲς ἐπαναστάσεις
στὴν Εὐρώπῃ εἶχαν στρέψει τὸ ἐνδιαφέρον πρὸς τὸ
λαό, τὸ μεγάλο πρωταγωνιστή. Ἡ Εὐρωπαϊκὴ λογο-
τεχνία ἀποδίδοντας πιστὰ τὰ ἥθη καὶ τὰ ἔθιμα τῆς
ἐν γένει ζωῆς τῶν ἀπλῶν λαϊκῶν ἀνθρώπων, τρά-
βηξε μοιραῖα τὸ δρόμο τοῦ νατουραλισμοῦ. Ἡ τάσις
αὕτῃ, σὺν ἔφθασε στὴ Ρωσσία, βρήκε τὸ ἔδαφος προ-
ετοιμασμένο ἀπ' τὸν Καντεμῖρ (ἡ ρεαλιστικὴ του
σάτυρα εἶχε χαρακτηριεῖ τὰ χρόνια τοῦ Μεγάλου
Πέτρου σὺν χαρραυγὴ νέας τέχνης), ἀπ' τὸν φὸν Βίζιν
τοῦ ὁποίου ἡ κωμωδία «Ταγματάρχης» θεωρεῖται
τὸ προοίμιο τοῦ Γκογκολικοῦ ἔργου καὶ ἀπ' τὸ δρι-
μύτατο σατυρικὸ Κρυλώφ τὸ «Λαφονταῖνο τῆς
Ρωσσίας», ἐπίσης καὶ ἀπὸ διαφόρους μυθιστοριο-
γράφους, καὶ πρὸ παντὸς ἀπ' τὸν Ποῦσιν, πού εἶχε
χαράξει καθαρὰ τὸ διπλὸ δρόμο τοῦ ἰδεαλισμοῦ καὶ
τοῦ ρεαλισμοῦ.

Ἐνῷ ὁμῶς στὸν Πούσκιν ὁ ρεαλισμὸς ἀτонеῖ μπρὸς στὴν ιδεαλιστικὴ αἴγλη τοῦ ἔργου του, στὸ Γκόγκολ ὁ ρεαλισμὸς πνίγει τὴ ρομαντικὴ διάθεσι τοῦ συγγραφέως, ἐκδηλώνοντα εὐρύτατα, καὶ κυριαρχεῖ ἔκτοτε σ' ὁλόκληρην τὴ Ρωσσταὶ λογοτεχνίᾳ. «Εἶναι ὁ δάσκαλός μας—λέει γιὰ τὸν Γκόγκολ ὁ Τουργενιέφ—σ' αὐτὸν χρωστᾶμε τίς καλλίτερές μας ἰδιότητες». Τὸ Νικόλαο Γκόγκολ χαρακτηρίζει ἡ βαθεῖα παρατηρητικότης, ἡ ἱκανότης νὰ ξεχωρίζῃ τὸ κύριο χαρακτηριστικὸ ἐνὸς ἀτόμου, καὶ νὰ τὸ διακωμωδῇ, ἡ κλασσικὴ λιτότης στὴν ἔκφρασι καὶ ἡ συνειδητὴ ἀπλότης στὴ τεχνική.

Δημιουργεί εκ του μηδενός. Ἀπὸ ἀσήμαντα ἐπεισόδια συνδέει μεγαλοφυεῖς γελοιογραφίας. Παραμελώντας κάθε ἐντυπωσιακὸ στοιχείο, κατεβάζει τὸ ἐνδιαφέρον τῆς πλοκῆς στὸ μίνιμουμ.

Ὁ μεγάλος κριτικός Μπελίνσκι, συλγοβάτης τῆς νατουραλιστικῆς σχολῆς, λέει πῶς κάθε ἔργο τοῦ Γκόγκολ εἶναι ἀληθινὸ καὶ ἀπλό. Ἡ ἀπλότης εἶναι ἀκριβῶς τὸ γνώρισμα τοῦ μεγάλου δημιουργοῦ. Ὁ Γκόγκολ περιγράφει ἕναν ἀπλὸ ἄνθρωπο, κι' ὅμως στὴν περιγραφή αὐτῆς θρίσκειται ὅλο το παρελθόν, τὸ παρὸν καὶ τὸ μέλλον τῆς ἀνθρωπότητας.

Ἡ κωμωδία του «Ἐπιπετορηγῆς», ποῦ ἀνέβασε τὸ

καταλείψη τὸν ἄνδρα τῆς καὶ νὰ πάρῃ ἄλλον,
καὶ μάλιστα, αὐτὴν τῇ φορᾷ, χωρὶς τὴν συγκα-
τάθεσι τῶν γονέων.

Ἡ γυναίκα στὸ σπίτι της δὲν ἐργάζεται, ἐκτὸς στὶς λαϊκὲς τάξεις. Τὶς οἰκιακὲς ἐργασίες καὶ κάθε ἄλλη χονδρὴ δουλειὰ κάνουν οἱ μαῦροι δουλοὶ τῆς φυλῆς τῶν «Χακάλλα». Ἡ πολυγαμία εἶνε ἐνδημικὴ στὴν Αἰθιοπία, κάθε γυναίκα ὅμως ἔχει τὸ δικό της διαμέρισμα, τὴ χωριστὴ της κατοικία· δὲν ὑπάρχουν οὔτε σεράϊ, οὔτε φαβορίτες. Ὅταν μιὰ γυναίκα ἐγκαταλείπει τὴ συζυγικὴ στέγη, ὁ σύζυγος διεκδικεῖ πάντοτε τὴν πατρότητα ἐπὶ τῶν τέκνων, τὰ ὅποια κρατεῖ μαζί του. Διότι τὰ παιδιὰ ἀποτελοῦν κεφάλαιο μὲ πραγματικὴ ἀξία.

Τὰ ἥθη δὲν εἶνε αὐστηρά, δὲν περιορίζον-
ται οὔτε ἀπὸ τὸ νόμο οὔτε ἀπὸ τὴν ἥθικὴν
ὅπως τὴν ἀντιλαμβανόμεθα ἡμεῖς, οἱ δὲ γάμοι
δὲν εἶναι ἄλλο παρὰ συμβιώσεις, ἐπισήμως ἀνα-
γνωρισμέναι.

Ὡς πρὸς τὴν τύχην τῶν σκλάβων, φαίνεται ὡς ἡ δουλεία εἶναι ἐγκαταστημένη κατὰ τρόπον πατριαρχικόν· δοῦλοι ὅμως εἶνε μόνον οἱ Χακάλαι, μιὰ μαύρη φυλὴ, τῶν ὁποίων τὸ δέσμιον εἶνε ὅμως ἐλάχιστον πρὸ σκοῦρο ἀπὸ τὸ τῶν ἐλευθέρων.

— Τα παιδιά που γεννῶνται ἀπὸ τὸν ἀφέντη καὶ τῇ σκλάβᾳ ἀνατρέφονται ἢ ὡς νόμιμα ἢ ὡς δοῦλοι, ὅτε θεωροῦνται ἐμπορεύσιμον εἶδος καὶ μπορούν νὰ πωλοῦνται μόλις φθάσουν στὴν ἐφηβικὴ ἡλικία.

Καὶ στὸ στρατὸ ὑπηρετοῦν γυναῖκες. Χα-
κάλλὰ ἀκολουθοῦν καθ' ὁμάδες ἀπὸ 6—8 τοὺς
λόχους, ὡς γυναῖκες τῶν στρατιωτῶν, ὡς ὑπη-
ρέτριες ποὺ μαγειρεύουν καὶ κάνουν κάθε ἄλλη
ἐργασία. Τόσῳ ἐν καιρῷ εἰρήνης, ὅσο καὶ στὸν
πόλεμο τοὺς συνοδεύουν παντοῦ, ἡ δὲ παραξένη
αὐτὴ ἀποστολὴ τοὺς τελειώνει μόνον μετὰ τὴ ζωὴ
τους. Ὁ κοινωνικὸς ρόλος τῆς γυναίκας εἶνε ἴσον
μηδὲν. Θεωρεῖται ὡς ὑποδεέστερον, ὃν ποὺ δὲν
λαμβάνει κανένα μέρος ἐπὶ τῇ κοινωνικῇ ζωῇ,
δὲν ἔχει ποτὲ εὐκαιρία νὰ πῇ τὴ γνώμη της,
τὴν ὁποῖαν ἄλλως τε δὲν τῆς ζητοῦν. Εἶνε μὲν
ἀπόλυτη κυρία στὸ σπίτι της, ἀλλὰ τὸ προνό-
μιό της αὐτὸ δὲν ξεπερνᾷ τὰ τεῖχη τοῦ σπιτιοῦ.
Πρὸς τὰ ἔξω τῆς οἰκίας της γενόμενα εἶνε ξένη
καὶ τὰ ὑφίσταται χωρὶς νὰ τὰ συμμερίζεται.
Νὰ ἔχη πολλὰ παιδιά, νὰ ψήνη καφέδες, νὰ
εἶνε φιλόξενη οἰκοδέσποινα ἰδοὺ ἡ ζωὴ τῶν
γυναικῶν τῆς Αἰθιοπίας. Βλέπετε, εἶνε χώρα
ἀκόμα βάροςβαρη.

Μὰ ἡ τύχη τῶν «λευκῶν» πού τις πωλοῦν
στοὺς οἴκους ἀνοχῆς οἱ σωματέμποροι μήπως
εἶνε πρὸ ζηλευτῇ ἀπὸ τὴν τῶν Χακάλλα;

«Βασιλικό Θέατρο», είναι το «καύχημα του Ρωσικού θεάτρου». Ένα έργο απλό σε τεχνική και βαθύ σε πνευματικό περιεχόμενο. Κάθε τύπος του είναι κι ένα σύμβολο ολόκληρης κοινωνικής τάξεως. Ο Γκόγκολ «πέρνοντας» το πυρακτωμένο σίδερο απ' τα χέρια του Κρυλώφ, του φόν Βίξιν, του Γκρυμπογιέδωφ, το άκουμπά στη πληγή της κοινωνικής φανταστικής. Επιφανειακά σατυρίζει τη Ρωσική γραφειοκρατία, τον υπαλληλικό κόσμο της με τις ατιμίες, τις αυθαιρεσίες και τους δεσποτισμούς του. Στο βάθος όμως χτυπάει ολόκληρη την ανθρωπότητα στον ήθικό της ξεπεσμό.

Στα 1836 που πρωτοπαίχθηκε ο «Επιθεωρητής», η σάτυρά του ήταν ένα τεράστιο τόλμημα. Οι επίσημοι ζήτησαν την αυστηρή τιμωρία του συγγραφέως, μα ο Τάρος Νικόλαος χειροκροτώντας το έργο είπε: «Καλά μας συγκύρισε όλους μας και πρό παντός έμένα» επιθυμώ όλος ο υπαλληλικός κόσμος να το δη».

Παρ' όλο το πέρασμα εκατό χρονών, παραμένουν ανέγκιχτα απ' το χρόνο και το καλλιτεχνικό περιεχόμενο του έργου, και η κοινωνική σάτυρα που είναι ακόμα γερό όπλο σε χέρια ικανά να τη μεταχειρισθούν. Στη μπουλσεβινική Ρωσία ο μεγάλος σκηνοθέτης Μάγερχολντ ανέβασε στο 1927 τον «Επιθεωρητή» με μια όλωςδιόλου ιδιότυπη σκηνοθεσία, για λόγους προπαγανδιστικούς. Για τους ίδιους λόγους το ανέβασε και ο Πισκάτορ, ο κομμουνιστής σκηνοθέτης της προκλιτικής Γερμανίας. Έργο πολεμικής, έτσι το θέλησε ο συγγραφέας, και γι' αυτό εξανίστατο όταν, κρυμμένος θεατής στη πλατεία, άκουγε τα γέλια του κοινού. «Γελάνε, έγραφε γεμάτος αγανάκτηση στον Πούσκιν, ενώ άπαιρτε να σηκωθούν και να χτυπήσουν».

Στη παράσταση του Βασιλικού Θεάτρου ο «Επιθεωρητής» έχασε όχι μονάχα τη πολεμικότητά του, αλλά απογυμνώθηκε απ' το δροσερό και πηγαίο κέφι του. «Αν έλεγετε δε ο Αϊμίλιος Βεάκης που κρεάρισε και ζωντάνεψε θαυμαστά τον εκπρόσωπο της υπαλληλικής φανταστικής, η παράσταση θάταν έντελώς άνιαρή. Ο Χλετσάκωφ, αν και δεν είναι ο πραγματικός πρωταγωνιστής, είναι ως τόσο ο μεγάλος ρόλος. Ο Γκόγκολ βλέποντας τον κ. Δενδραμή θά μπορούσε να επαναλάβη τα ίδια πούγραψε τότε για τον ήθοποιό Ντιούρ: «Δε μπήκε καθόλου στο πνεύμα του ρόλου του. Ο Χλετσάκωφ εμοιαζε με τα γελοία εκείνα πρόσωπα των Βαντεβίλ...», θά ξανάγραφε ότι «Για να λέη κανείς ψέμματα μ' επιτυχία, πρέπει να μιλά με τόνο άληθινό, τόσο άθωο και τόσο φυσικό, σαν να λέη τη μεγαλύτερη αλήθεια. Και στο σημείο αυτό άκριβώς βρίσκεται όλο το κομικό στοιχείο της ψευτιάς».

Η άποτυχία όμως του έργου δεν όφειλεται στον κ. Δενδραμή ο οποίος έχει την ικανότητα ν' αποδόση το Χλετσάκωφ. Τόσον αυτός, όσον και οι κ. κ.

Μυράτ, Δεπενιώτης, Μαρίας, ή κ. Μιράντα (αν και καταλληλότερη για το ρόλο αυτό θάταν ή δ. Παπαδάκη, ή όποία έχει μυστηριωδώς εξαφανισθεί, ύστερα μάλιστα απ' την επιτυχία της στο Πιραντέλλο), και άλλοι ακόμα έκλεκτοι καλλιτέχνες του Βασιλικού Θεάτρου, θά μπορούσαν στα χέρια μιας καλής ρεζί, ν' αποδόσουν θαυμαστά τον «Επιθεωρητή».

Τό λάθος αυτή τη φορά όφειλεται αποκλειστικά και μόνον στο σκηνοθέτη, ο όποιος δεν έπιασε γερά το έργο και το κατέβασε απ' το βάθος της κλασικής κωμωδίας στο επίπεδο της κακοπαιγμένης φάρσας.

Παρ' όλα τα όραία σκηνικά του κ. Κλώνη και τα καλά κοστούμια του κ. Φωκά, ή έσωτερική ατμόσφαιρα έλλειψε ολότελα, κι έτσι απ' τη παράστασι ενός άριστουργήματος του διεθνούς θεάτρου, μάς απόμεινε μονάχα μια άνιαρή ανάμνησι.

ΚΑΤΕΡΙΝΑ Ι. ΚΑΚΟΥΡΗ

Εκδόσεις

Μαργαρίτα Άλβανα Μηνιάτη. Άθηνās Ταρσούλη. Όταν αφήνει κανείς τη «Μαργαρίτα Άλβανα Μηνιάτη» από τα χέρια του και κοιτά στα τριγυρινά του, ξαφνιάζεται που βλέπει το πεζό συνηθισμένο κόσμο να τον περιβάλλει.

Η ανάγνωση του βιβλίου, από το ξώφυλλο ακόμα με το χαρακτηριστικό του στολιδάκι, ίσαμε την ύστατη άράδα, σου έχει δώσει την έντύπωση της τεράστιας απόστασης που μάς χωρίζει από τότε. Διαβάζοντας, κάθε τόσο φυλλομετρās για να συναντήσεις μια χρονολογία και έτσι να δείς σε ποιόν μακρινόν αιώνα βρίσκεσαι. Όταν όμως βλέπεις 1865 ή 70 ή ακόμη 1880 κάμνεις το λογαριασμό και βρίσκεις πως τα χρόνια δεν είναι τόσο πολλά, όσο οι καιροί άλλοι.

Ειπώθηκε κάποτε ότι ένα φουστάνι μόδας του 1900 κάνει πιο παλιά έντύπωση από μια χλαμύδα αρχαία. Αυτή άκριβώς ή αίσθηση της παλιάδας σε κρατά, όσο διαβάζεις, παραξενεμένο και έκπληκτο. Καταλαβαίνεις καθαρά πόσο γερή και δυνατή κλωτσιά έδωσε ο πόλεμος στην ανθρωπότητα και πως την έσπρωξε στα μπρός, ώστε εξήντα χρονών απόσταση στα μάτια μας, να φαντάζει σήμερα σά διακόσια.

Αρχίζοντας από το ταξίδι της Μαργαρίτας με ιστοφόρο στις Ίνδιες που βαστά τέσσερις μήνες! έχουμε διαρκώς σε όλα, όσο προχωρούμε, το μέτρο της απόστασης που μάς χωρίζει από την εποχή που περιγράφει ή κ. Άθηνά Ταρσούλη.

Η ατμόσφαιρα του βιβλίου συντελεί σ' αυτή την πλάνη. Δεν πέφτει ούτε για μια στιγμή από το ρωμαντικό υπερκόσμιο επίπεδό του. Ένας Πακτωλός λυρισμού κυλάει πλατύς και άστειρευτος ως το τέλος. Όλα κεί μέσα είναι πάνω από τα καθημερινά. Η λέξη «ψυχή» άντηχεί αδιάκοπα στο χορτασμένο άσυγκίνητο αυτί του σύγχρονου άναγνώστη. Ούτε λόγος

καν για σώμα. Οι άνθρωποι δεν έχουνε αισθήσεις παρά μόνον αισθήματα. Δε βλέπουμε άλλα δραματίζονται. Όταν μιλούν, έμπνέουμε μεγάλες ιδέες και σκέψεις ανώτερες. Οι γυναίκες είναι όντα ευγενικά και ανώτερα. Μούσες και νύφες μυθικές.

Μέσα σ' αυτό το μαγευμένο περιγύρο τοποθετείται, σά μέσα σε χρυσή κορνίζα, ή Μαργαρίτα Μηνιάτη και καταφέρνει να ξεπεράσει το λαμπρό περιβάλλον της.

Θάτανε βέβαια συνηθισμένο τότε, οι πλούσιες και όμορφες κυρίες να άσχολούνται με ύψηλά νοήματα αλλά εκείνη δεν είναι μόνο μια κοσμογυρισμένη, φιλολογούσα άρχοντισσα. Η μόρφωσή της άληθινά μεγάλη και παράξενη για γυναίκα, την κάνει να ενδιαφέρεται με πράματα που ξαφνιάζουνε και προκαλούν το ενδιαφέρον. Όλα τα έργα της μαρτυρούν ένα γερό μυαλό φιλοσοφικά θρεμμένο. Όχι ρωμάντζα συγκινητικά, ούτε στίχοι γλυκανάλατοι, αλλά μελέτες, ιστορικές διατριβές, μονογραφίες αξιόλογες.

Από τα κομμάτια των διαφόρων έργων της που είχε τον ήρωισμό να μεταφράσει τόσο ξεστά και ζωντανά ή κ. Ταρσούλη, παίρνουμε άρκετη ιδέα για το όλον. Η ιδέα αυτή αποκρυσταλλώνεται στην έντύπωση ότι ή Μηνιάτη ήταν μια γυναίκα με δυνατό ταλέντο, μεγάλη προσωπική γοητεία και πλούτο ψυχικό. Για να κριθή όμως, πρέπει να μεταφερθούμε στην εποχή της. Σ' αυτό το κατόρθωμα ή κ. Ταρσούλη στάθηκε άληθινά αξία. Μας μετέφερε πίσω σ' εκείνους τους καιρούς με μεγάλη μαεστρία.

Είναι στιγμές μάλιστα—τόσο πέτυχε—που οι δύο αυτές γυναικείες προσωπικότητες μπλέκονται σ' ένα σύμπλεγμα άρμονικό. Αισθάνεται κατακάθαρα κανείς ότι ή έρμηνεύτρια λατρεύει και θαυμάζει τη μορφή που θέλησε να μάς παρουσιάση.

Χάρη στις λαμπρές περιγραφές της βλέπουμε τη Μαργαρίτα τριγυρισμένη από κόμητες και ευγενείς, λόγιους και λόγιες της Φλωρεντίας. Κατόπιν την παρακολουθούμε στο μεγάλο ρόλο της της έμπνευστριας και της ισόβιας έρωμένης χωρίς όμως ούτε μια αδιάκριτη λεζούλα να μάς κατεβάξει στην πεζή πλευρά του πράγματος. Πως από πνευματική φίλη ή όραία κυρία Μηνιάτη πέρασε στο στάδιο της έρωμένης το καταλαβαίνουμε από τον ένικό ένός γράμματός της στον Συρέ. Όσο για την ποιότητα των σχέσεων της με τον άχαριστο Πασκουάλε Βίλλαρι μένουμε άπληροφόρητοι.

Όπως είπα πιο πάνω ή ατμόσφαιρα όλη είναι πάνω από τα εγκόσμια. Από τη Μαργαρίτα το μόνο σημάδι του κορμιού για το όποιο γίνεται λόγος είναι τα θαυμάσια μαύρα μάτια της. Στην άρχή της ιστορίας μαθαίνουμε ότι ή όραία και σοφή Κερκυραία κάνει έναν γάμο κάπως αταίριαχτο με κάποιον ζωγράφο Κεφαλλονίτη. Στο τέλος—τέλος του βιβλίου ξαναβλέπουμε ότι αυτός ο σύζυγος υπάρχει, ζει και κοιτάει τη γυναίκα του τόσο στενά δεμένη μ' έναν

άλλον. Ότι υπάρχει βέβαια κάποιο δρώμα γι' αυτόν το δύστυχο άνθρωπο (ένα δρώμα κρυμμένο κάτω από τη χρυσή όνειρωδή επιφάνεια) το υποπτευόμαστε με την νοοτροπία των ανθρώπων του 1936. Δεν γίνεται λόγος πουθενά.

Ο Συρέ ο δραματιστής, ποιητής, συγγραφέας αλλά και άγαπητικός, και ο άφανής σύζυγος σκυμμένοι άπάνω από τη νεκρή γυναίκα που άγάπησαν, την κλαίνε εξίσου πικρά και οι δύο.

Όλη ή σκηνή αυτή του βιβλίου είναι γραμμένη τόσο φυσικά που τη βρίσκουμε κ' έμεις σχεδόν φυσική.

Στις Vies romanesques που συνηθίστηκαν τόσο τώρα στα χρόνια μας, οι άσεβεις άνθρωποι της εποχής μας, μεταφέρουνε το πρόσωπο που θέλουνε να αναλύσουνε και το φωτίζουν με ήλεκτρικούς λαμπτήρες χιλίων κεριών. Δίχως αιδώ και δίχως συστολή για το τι θά παρουσιαστεί κάτω απ' αυτό το άσπλαχνό φως. Η κυρία Ταρσούλη όμως παίρνει την ευγενικιάν απόφαση να κάνει εκείνη το ταξίδι προς τα πίσω. Νά τραβήξει στον καιρό που τα κηροπήγια και οι λιχνίες ρίχνανε το άπαλό τους φως στα πρόσωπα αλλά αφήνανε στο μισόφωτο τα σφάλματα και τις αδυναμίες.

Ένα πράγμα όμως που δεν μπόρεσε να μη φανερωθή μ' όλο το ευεργετικό ήμίφως είναι ή έλάχιστη ελληνικότητα της Μαργαρίτας.

Τό ότι γεννήθηκε στην Κέρκυρα είναι ένα σπουδαίο έπιχείρημα αλλά πέφτει όταν συλλογιστούμε ότι χιλιάδες Έλληνες γεννήθηκαν στην Τουρκία αλλά δεν είναι Τούρκοι. Υπάρχουν βέβαια οι γονείς αλλά πάλι το σόι των Άλβανα ιταλιανίζει και αυτό αποδειχεται από τους Πάτες και τους καρδινάλιους που μάς παρουσιάζει άφθονους. Η μητέρα που φαίνεται από το όνομά της για έλληνίδα δεν έπηρέασε σε τίποτα την κόρη της μα και τη χωρίστηκε τόσο νωρίς. Μα και ακόμη όταν ή Μαργαρίτα δώδεκα χρονών φεύγει από τα χέρια τα ελληνικά, γράφει στ' αδελφία της Ιταλικά. Η ίδια μεταχειρίζεται κατόπιν την επιφανειακή ελληνικότητά της ως είδος διαδήμα για να στολίζεται. Τη θυμάται σαν της χρειάζεται στις άφιερώσεις και τις υπογραφές της. Κολακεύεται που κατάζεται από την Πατρίδα του φωτός και του πολιτισμού. Το πνεύμα της όμως, το ενδιαφέρον, ή συνείδηση είναι Ιταλικά και κάπως κοσμοπολίτικα.

Γράφει Ιταλικά τη μελέτη της για τον Σέλλεϋ και Μπάκρον. Άγγλικά για τον Δάντη και την εποχή του. Συνεχίζει μια μελέτη για τον Ριχάρδο Βάγγερ γαλλικά. Το μεγάλο έργο και το σημαντικό της ζωής της την «Ιστορία της Ιταλίας από την Ρωμαϊκή Αυτοκρατορία έως την πρώτη αναγέννηση των γραμμάτων και τεχνών» πάλι στα Έγγλέζικα.

Ακολουθεί ή μονογραφία της για τον Κορρέγιο και ή βιογραφία της Κατερίνας της Σιέννας στα Γαλλικά.

Είναι φως φανερό πως και τα θέματα ακόμη όχι

μόνο οι γλώσσες είναι ξένα προς κάθε ελληνικότητα. Τη στιγμή που η φτωχοελλάδα φυτοζωούσε, αν η αριστοκρατία Κερκυραία, είχε παλμό ελληνικό μέσα της θα μεταχειρίζονταν τα μεγάλα πνευματικά της χαρίσματα για να γράψει έστω και σε γλώσσα ξένη κάτι για τον τόπο της.

Τό ότι στο ιστορικό της έργο κάμνει «εϋφημον μνείαν» για τον Παρθενώνα και την αρχαιότητα αυτό τ'όχιον κάνει όλοι όσοι ασχολήθηκαν με τέτοια θέματα.

«Αλλωστε το ανάκατωμα της Ελλάδας μέσα σε όλα και η μόδα του φιλελληνισμού ήταν στη φούρια τους τότε. Από τον καιρό που ο Βύρων «γινόμενος μισάνθρωπος και φιλέλλην ήλθε να πνιγεί εις τους βούρκους του Μεσολογγίου» ή μόδα παραφούντωσε. Αρχίζοντας από τον Ουγκώ, τον Σέλλεϋ, τον Βερντέ, ίσαμε το τελευταίο κοριτσόπουλο γράφανε στίχους για την Ελλάδα. Οι ζωγράφοι μεταχειρίστηκαν τις σφαγές και τα μαρτύρια των χριστιανών για θέματα ενδιαφέροντα και συγκινητικά.

«Έτσι κοιταγμένη με καινούργια μάτια, ή νοοτροπία των ευγενών έπτανησιών της εποχής ήταν όμοιομορφη. Στόν κανόνα δέν αποτελεεί εξαίρεση μήτε «ό έθνικός μας βάρδος» ο Σολωμός που σεργιανούσε το Μεσολόγγι να καίγεται γράφοντας ύμνους στην έλευθέρια. Η εξήγηση του φαινομένου αυτού που σηκωσε τόσες και τόσες συζητήσεις, σήμερα φαντάζει όλόφωτη μπροστά μας. «Ο Σολωμός και οι διάφοροι κόντηδες έφτανησιώτες είχαν συνείδηση Εύρωπαική. Γράφανε στίχους ελληνικά αν και ή μητρική τους γλώσσα ήταν τα Ιταλιάνικα, επειδή αυτά ταίριαζαν με τα νοήματα που θέλανε να εκφράσουν. Δέ διανοήθηκε ο Σολωμός να κατεβή στην Ελλάδα και να πολεμήση για κείνηνα. Βλέπουμε ότι το λιγοστό ενδιαφέρον του ήταν τόσο όσο και των ξένων. Εοφλούσε με μερικά ποιήματα, ανεξάρτητο αν ήταν θαυμάσια. Έμεις κατόπι οι φτωχοί και γυμνοί από φιλίες και αγάπες έγκολπωθήκαμε όλους που θα μπορούσαν να μας δώσουν λίγη αίγλη και κάπως να μας στολίσουνε. Και για μας ήταν κάτι να τους πάροουμε με το μέρος μας και για κείνους πάλι, πολύ κολακευτικό να λέγονται Έλληνες.

«Ο θερμός ύμνητης και φίλος της Μαργαρίτας, ο Συρέ, δέν παύει να μας το θυμίζει κάθε ώρα και στιγμή αυτό. Την αποκαλεί: Ηρωική Αμαζόνα και επαναστατική Σουλιώτισσα. Άλλοι αφιερώνοντας το βιβλίο του «Τό μουσικό δράμα» σ' εκείνην συνεχίζει: με χαρά και περηφάνεια χαράζω στην άρχη του βιβλίου μου το όνομα μιας Έλληνίδας που μου απέκάλυψε ότι βαθύτερο και άγνωστο υπάρχει στη μεγαλοφυία της πατρίδας της πρωτοπόρου της ανθρωπότητας.» Άλλοι την περιγράφει έτσι: «έμοιαζε με Απολλώνεια Έρεια, με μια Δελφική Πηθία που ένσάρκωνε την Πυθαγόρεια φωνή»

Αυτή και μόνη ή φράση νομίζω ότι μας δίνει όλόκληρο τον κόσμο του Συρέ και τις ιδέες του.

«Επίσης και την exaltée ατμόσφαιρα που ζούσε. Όμως πάλι ο ίδιος όταν τα πράγματα έρχονται χειροπιαστά, όταν μιλεί για την εργασία της Μαργαρίτας, ξεχνά τη διακοσμητική ελληνικότητα, το λαμπρό διάδημα. Ένα πράγμα όμως—λέει—κρατά θέση κυρίαρχη σ' αυτό το έργο (πρόκειται για την ιστορία της Ιταλίας). Η πίστη και ή μεγάλη αγάπη της στην Ιταλία.»

Και ή ίδια επικυρώνει τα παραπάνω γράφοντας για την επιτυχία του άλλου βιβλίου της. «Όμολογώ πως έννοιωσα τη μεγαλείτερη ανακούφιση για όσα έκοπίασα κ' εργάστηκα για την Ιταλία, «ό Κορρέγιος» μου με συνδέει με την άγοστημένη αυτή γή και με τα παιδιά της με δεσμούς άρρηκτους.»

«Έτσι νομίζω πως είναι ή αλήθεια κ' έτσι ξεχωρίζουν τα λόγια από τα αισθήματα. Άς λέγανε τα ώραία χείλη της Μαργαρίτας Άλδανά: έγω ή Έλληνίδα...

Τό συμπέρασμα που βγαίνει από το έργο της λέει άλλα.

«Η θερμή πατριώτισσα, ή κ. Ταρσούλη που έκαμε όλη αυτή την τεράστια εργασία με την ιδέα να μας γνωρίσει μιαν ελληνίδα, είναι αδύνατο μέσα της να μὴν έννοιωσε καμμία τέτοια σκέψη. Ασθενέστατα μας δικαιολογεί την ήρωίδα της γιατί δέν έγραψε ελληνικά. Όμως και δέν εξανίσταται για την επιφανειακή και όλοτελα ψεύτικη ελληνικότητά της που δέν αποδείχεται με τίποτα.

Ίσως-ίσως επειδή κατάγομαι από έναν τόπο όπου έπρεπε πολλά να υποφέρεις και πολλά να μαρτυρήσεις για να βαστάξης τον έθνισμό σου, με αγαναχτούν αυτοί οι χλιαροί Ρωμιοί. Εσύρω πως στά βάθη της Ανατολής υπήρχαν άνθρωποι που φορούσανε σάλβαρι, φέσι και τζουμπέ, δέν ξεύρανε γρή ελληνικά, μα δέν κατάφερε πεντακόσιο χρονώ σκλαβιά να τους ξεριζώσει την ελληνική τους συνείδηση. Πόσο βαθεία ήτανε φωλιασμένη για ν' αντίεχη στις φυλακές, στις έξοριες, και όλα τα μαρτύρια που δέν φαντάζεται καν ένας πολιτισμένος άνθρωπος! Και σκέπτομαι τώρα πως αν διαλογίζονταν κανείς τους να γράψει ένα βιβλίο, ή γλώσσα θάταν Λάζικη ή Αρμένικη ή Τούρκικη, μα το βιβλίο θάταν ελληνικό.

ΤΑΤΙΑΝΑ ΣΤΑΥΡΟΥ

»

Πώλ Βαλερύ, Εϋπαλίνος μετάφρ. «Έλλης Λαμπρίδη, με πρόλογο του Άγγ. Σικελιανού.—Η κυρία Λαμπρίδη είχε την καλή έμπνευση να μας χαρίση ένα από τα σπορδαιότερα έργα του μεγάλου αυτού Γάλλου αισθητικού και Ακαδημαϊκού, του Πώλ Βαλερύ, που τόσο λίγο δυστυχώς τον γνωρίζουμε εδώ στην Ελλάδα, αν και τόσος λόγος γίνεται γι' αυτόν.

Άλλά ή μετάφραση ενός έργου του Βαλερύ είναι ένας άθλος αληθινός, που λίγοι έχουν το θάρρος να τον επιχειρήσουν και γι' αυτό χρωστούμε πραγματική

εϋγνωμοσύνη στη μεταφράστρια που μας κάνει με το έργο της αυτό, όχι μόνο να θαυμάσουμε το πνεύμα του Γάλλου συγγραφέα, αλλά και να τονώσουμε την —άλλοιμονο! σχεδόν ανύπαρκτη—διάθεσή μας για τη μελέτη των δημιουργημάτων του αρχαίου Έλληνικού πνεύματος που μας περιβάλλουν με την αθάνατη όμορφιά τους.

«Ο Εϋπαλίνος» γραμμένος άπάνου στ' άχνάρια του πλατωνικού διαλόγου και με πρόσωπα τις σκιές του Σωκράτη και του Φαίδρου, είναι μια υπέροχη αισθητική μελέτη για την τέχνη της αρχιτεκτονικής, όπου όσο κι' αν μιλά γι' αυτήν ειδικά, θα μπορούσαμε ωστόσο να μεταφέρουμε τα λόγια του σε κάθε τέχνη γενικά και να στήσουμε ψηλότερα απ' όλες τις φυσικές όμορφιες, όλα, χωρίς διάκριση είδους «τα μνημεία της καθαρής τέχνης.»

Κι' όμως τα μνημεία αυτά της καθαρής τέχνης τα χωρίζει σε δύο και βάζει από τη μια μεριά την αρχιτεκτονική και τη μουσική, και όλες τις άλλες τέχνες από την άλλη. Και την προτίμησή του αυτή την έξηγει με τρόπο θαυμαστό. Μια ζωγραφιά—λέει—σκειπάει μόνο μιαν όρισμένη επιφάνεια. «Τό ίδιο και ή γλυπτική, δέν όμορφαίνει κάθε φορά παρά ένα μόνο τμήμα του όπτικού μας πεδίου. Άλλά ένας ναός, συνδυασμένος με τα περιγύρα του ή και το έσωτερικό ενός ναού, αποτελεί για μας ένα είδος όλοκληρωμένο μέγεθος, που μέσα του ζούμε...

Υπάρχουμε τότε, παλεύουμε, ζούμε μέσα στο έργο ενός ανθρώπου! Δέν είναι μέρος της τριπλής αυτής έκδοσης που να μὴν έχη μελετηθή και δουλεττή με στοχασμό. Σά ν' άναπνέουμε εκεί μέσα τη θέληση και την προαίρεση του ανθρώπου! Μας πιάνει και μας κυβερνάει μέσα στις αναλογίες που διάλεξε. Δέν μπορούμε να ξερύγουμε.»

«Η αρχιτεκτονική είναι λοιπόν ή τέχνη που περικλείνει τον άνθρωπο μέσα στα έργα του όπως άκριβώς συμβαίνει και με τη μουσική. Μόνο από τις δύο αυτές τέχνες, μόνο με τους δύο αυτούς τρόπους περιτυλίγεται κανείς μέσα σε νόμους και θελήσεις έσωτερικές παραδωμένες στο ένα υλικό ή στο άλλο, στην πέτρα ή στον αέρα.»

Άλλά ή υπέροχη αυτή τέχνη, ή ανώτερη όλων των τεχνών, καταντά στο τέλος συμβολική, και ο αρχιτέκτων γίνεται εκείνος που ξέρει να πλάση το ανθρώπινο υλικό για να δημιουργήση τον τέλειον άνθρωπο. Έτσι ο χτίστης γίνεται Δημιουργός που ανασύρει την τάξη του κόσμου από την αταξία του αρχικού χάους. Ο νοός του ανθρώπου γίνεται ο ίδανικός οικοδόμος που θα μπορούσε με τ' άκατέργαστα υλικά να συνθέση κατασκευές τέλεια προσαρμοσμένες για τη ζωή και τη χαρά της ανθρωπότητας.

Από τα λίγα αυτά λόγια μπορεί κανείς να καταλάβη με τι βίον φιλοσοφικό πνεύμα και με τι άφραστη χάρη μας παρουσιάζει ο Βαλερύ το δυσκολώ-

τατο αυτό θέμα του. Κάθε σελίδα του, κάθε φράσις του είναι μεστή από νόημα και άρμονία.

«Ο Εϋπαλίνος» είναι από τα έργα εκείνα που κάθε ανάλυση τα καταστρέφει αν δέν το διαβάσουμε όλόκληρο, αν δέν ζήσουμε μέσα στον κόσμο του, δέν μπορούμε τίποτα να νοιώσουμε απ' την όμορφιά του.

Σ. ΚΕΝΤΑΥΡΟΥ-ΟΙΚΟΝΟΜΙΔΟΥ

Υ. Γ. Στο τύπωμα του όραιοιου αυτού βιβλίου έγινε δυστυχώς κάποιον ανακάτεμα που θα μπερδέψη ασφαλώς τους αναγνώστες. Τό σημειώνει εδώ για εύκολία τους. Ένα μέρος του κειμένου σελιδοποιήθηκε δύο φορές. Πρέπει λοιπόν ο αναγνώστης από τη σελίδα 64 να πηδήση στη σελίδα 66, στίχο 18.

»

Σοφίας Μ. Γεδεών: Σύγχρονοι κατευθύνσεις της ψυχολογίας. Τεύχος 1. «Η ψυχολογία της Διαγωγής, μετά πρόλογου του Ακαδημαϊκού κ. Ν. Έξαρχοπούλου, καθηγητού της παιδαγωγικής εις το πανεπιστήμιον Αθηνών. Αθήναι, 1936. Η συγγραφέας, σκοπεί διά του τομιδίου αυτού και διά σειράς όμοιων μελετών, τας όποιās προτίθεται να εκδώση, να κάμη προστάς εις ευρύτερους κύκλους αναγνωστών τας κυριώτερας κατευθύνσεις της σύγχρονου ψυχολογίας. Ως γνωστόν ή ψυχολογία ζητείται σήμερα ως βοήθημα εις πλείστας σχέσεις και περιπτώσεις του πολιτιστικού βίου. Διά τούτο ή έμβρυθεστάτη μελέτη της κυρίας Γ. ένδιαφέρει όχι μόνο τον παιδαγωγόν, αλλά και πάντας τους ασχολουμένους με τα προβλήματα του ψυχικού βίου.

Στόν ίσκιο μιας έληας.

Τ' άγρια λουλούδια πουχα μάζει
μεσ' στη χλωμόφεγγη άντηλιά
τάχω στόν ίσκιο σου κρεμάσει
γέρικη έληά.

Και τό νεράκι τό δροσάτο
ρέοντας που έμοιαζε λαλιά
τάχω στόν ίσκιο σου αποκάτω
γέρικη έληά.

Κι' έδω στό πλάι σου καθώς στέκω
βουβό στοιχείο χωρίς μιλιά
στόν ίσκιο σου τραγούδια πλέκω
γέρικη έληά.

ΔΙΑΛΕΧΤΗ ΖΕΥΓΩΛΗ

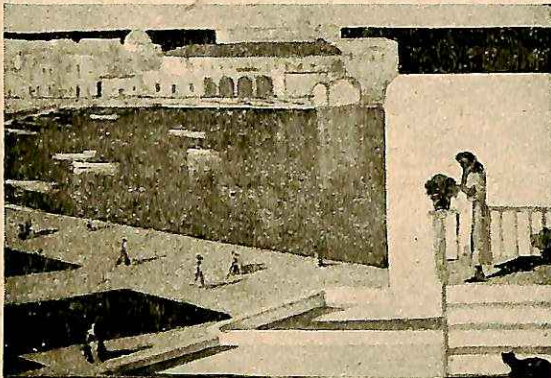
Καλλιτεχνική κίνησης

Έρμηδ βασιλεύει στις καλλιτεχνικές εκθέσεις, έφετος ίσως περισσότερο από άλλες χρονιές. Η άδιαφορία του κόσμου αφάνταστος. Και όμως πρόκειται δωρεάν να ιδούν καλλιτεχνικά έργα και όπως δήποτε να εύφράνουν το μάτι τους και την ψυχή τους.

Φαίνεται ότι η ζωγραφική δεν είναι πλέον της μόδας! Τα σπίτια τὰ μοντέρνα δεν κρεμοῦν πλέον εἰκόνες. Οἱ τοῖχοι πρέπει νὰ εἶναι κενοὶ γιὰ νὰ ξεκουράζεται τὸ μάτι, ὅπως λέγουν οἱ νέοι ἀρχιτέκτονες.

Στὸν Παρνασσὸν ἐκδέχεται καὶ ἐφέτος ὁ κ. Δούκας. Ἀκούραστος ζωγράφος, κἀλὸς προσωπογράφος καὶ τοπιογράφος, μᾶς παρουσιάζει ἐντελῶς νέαν ἐργασίαν μετὰ τὴν αὐτὴν πάντοτε εὐσυνειδησία καὶ τὸ ὥραιο τοῦ χρώματος πού ἔχει τὴν λάμψη καὶ τὴν διαφάνεια τοῦ σμάλτου.

Ἡ ἐκθεσις τοῦ κ. Γ. Κοσμαδοπούλου στὴν Λέσχη Καλλιτεχνῶν εἶχε ἐξαιρετικὴ ἐπιτυχία. Καὶ ἄλλοτε ἔχει ἐκθέσει ὁ κ. Κοσμαδόπουλος ἀλλὰ ἐφέτος μᾶς

Ἔργον τοῦ κ. Γ. Κοσμαδοπούλου.

παρασιάζεται ὡς ἄρτιος καλλιτέχνης μετὰ ραγδαίαν ἐξέλιξιν. Μετὰ μιὰ φυσικὴ εὐκολία, πού ὀνομάζομε ταλέντο, ἀλλὰ καὶ μετὰ ἐργατικότητα μεγάλη κατῳρθώσε νὰ υπερνικήσῃ τὰς δυσκολίας πού τὸν ἐμπόδιζαν ὡς τώρα νὰ ἐκφράσῃ ἐκεῖνο πού θέλει. Ὁ ἴδιος δὲν εἶναι ἀκόμη εὐχαριστημένος ἀπὸ τὸν ἑαυτό του καὶ αὐτὸ εἶναι χαρακτηριστικὸν τοῦ καλλιτέχνη πού βλέπει μακρότερα. Χάρμα εἰς φῶς καὶ εἰς χρῶμα αἱ ἐντυπώσεις του ἀπὸ τὴν Μύκονο, ἂν καὶ μερικὲς φορὲς τόσον ἐξωραϊσμένες ὥστε νὰ χάνουν τὸ τοπικὸν χρῶμα πού ἔχουν τὰ ἑλληνικὰ ἀκρογιάλια. Ἀντιθέτως, ἓνα μικρὸ ἔργο «ὅταν φυσᾷ» εἶνε τόσον αὐθόρμητα ζωγραφισμένο, τὰ ἀγριεμένα κύματα, ἡ γυναίκα πού τὴν πέρνει ὁ ἄνεμος εἶναι τόσον φυσικά! Ἐκεῖ ὅμως πού ὁ ζωγράφος ἔχει βάλλει ὅλην τὴν ψυχὴν, εἶναι ὅταν ζωγραφίζει τοπεῖα ἀπὸ τὸ Πήλειον, τὴν ἰδιαιτέρα τοῦ πατρίδα. Τὰ ἔργα του «Χειμωνιά στὸ Πήλειον καὶ ἡ Πορταριά τὸν χειμῶνα» μᾶς μεταδίδουν μιὰ μελαγχολία, μετὰ τὰ ἀχνὰ χρώματα, τὴν

ἀβρότητα τοῦ σχεδίου, τὴν ποίησι πού τὰ διαπνέει. Ἐπίσης στὰ λουλούδια ὁ κ. Κοσμαδόπουλος ἔχει μιὰ ἐξαιρετικὴ εἰδικότητα φαίνεται νὰ τοὺς ἔχει ἰδιαιτέρα ἀγάπη, ξεύρει πῶς νὰ τὰ τοποθετήσῃ στὸ κατάλληλον βᾶζο, πῶς νὰ ἀποδώσῃ τὰς πρὸς λεπτεῖς ἀποχρώσεις μέσα σ' ἓνα φόντο πάντοτε ἀπλό. συνήθως ἄσπρο, ὥστε νὰ συγκεντρῶναι τὸ μάτι ἐπὶ τὴν ὀμορφιά τους, ἀποκλειστικά.

Διὰ τοὺς νέους ζωγράφους καὶ γλύπτας Βελισσαρίδην, Εὐλαμπίου - Δράκου, Κωνσταντίνιδην, Μόσχου, Νικόλαν, Παυλόπουλον, Πασχαλίδου καὶ Ἑλ. Πιτάρη πού ἐξέθεσαν τὸν περασμένον μῆνα στὴν Αἴθουσα Στρατηγοπούλου, ἴσως θὰ ἦταν πρόωρο νὰ ἐκφέρωμε γνώμην, διότι μόλις ἐπῆραν τὸ δίπλωμα τοῦ Πολυτεχνείου ἔσπευσαν μετὰ τὴν ὁρμὴν πού ἔχουν τὰ νηῖα νὰ κάνουν ἐκθεσιν ἂν περίμεναν ὀλίγον ἴσως τὰ ἔργα τους νὰ ἦσαν πλέον διαλεγμένα. Πάντως μερικὰ ξυλογλυπτικά ἔργα τοῦ κ. Ν. Παυλοπούλου ὑπόσχονται πολὺ διὰ τὸ μέλλον, πρὸ πάντων πού ὁ νεαρὸς γλύπτης κάνει ὁλόκληρες φυγοῦρες ἀπὸ ξύλο καὶ ὄχι ἀνάγλυφα, πρᾶγμα σπάνιον διὰ τὴν ἑλληνικὴν τέχνην καὶ πολὺ ἐνδιαφέρον. Ἐπίσης καλὰ οἱ ξυλογραφίαι τοῦ κ. Γ. Μόσχου.

Εἰς τὴν αὐτὴν αἴθουσαν ἀπὸ 1ης Φεβρουαρίου ἐκθέτει ὁ κ. Δ. Γιαννουκάκης ἐλαιογραφίαι, ὕδατογραφίαι, χαλκογραφίαι, ξυλογραφίαι καὶ σχέδια. Τὸ εἶδος ὅμως πού τὸν χαρακτηρίζει περισσότερο εἶναι ἡ ὕδατογραφία, ὅπου μᾶς δείχνει ὅλην τὴν τέχνην εἰς τοπεῖα καὶ θαλασσογραφίαι ἀπὸ τὰ νησιά τοῦ Αἰγαίου. Ἐπίσης χαλκογραφίαι (eau fortes) καὶ ξυλογραφίαι, ὅπου ἔχει ἀποκτήσῃ ἰδιαιτέραν δεξιότην.

ΑΘ. ΡΕΔΙΑΔΟΥ

Μουσικὴ κίνησης

Ἑλληνίδες καλλιτέχνιδες. Ἡ δις Λούλα Μαύτα τραγούδησε στὸ φετινὸ της ρεσιτάλ ἀποκλειστικῶς ἑλληνικὰ τραγούδια, καὶ τὴν συγκαίρομεν γιὰ τὴν ὥραιαν αὐτὴν ἔμπνευσιν. Ἀκούσαμε τραγούδια τοῦ Λαυράγκα, Καλομοίρη, Ριάδη, Σαμάρα, Μητροπούλου Βάρβογλη, ἴδως καὶ δημοτικά, πού ἡ δις Μαύτα μετὰ τὴν ὥραιαν διαγωγή της φωνὴν τὰ ἀπέδωκε, ὅπως σπανίως τ' ἀκοῦμε. Εἴθε ἡ συναυλία αὕτη τῆς διδος Μαύτα νὰ γίνῃ ἀφετηρία καὶ νὰ δώσῃ ἀφορμὴν νὰ ξαπλωθῇ περισσότερο τὸ ἔργο τῶν Ἑλλήνων συνθετῶν, τῶν ὁποίων οἱ περισσότεροι γράφουν χωρὶς νὰ ἐλπίζουν ὅτι θὰ ἐκτελεσθοῦν τὰ ἔργα τους στὸν τόπο τους.

Μέσα στὴν ἀποκρημάτικη παραφωνία, ἡ μουσικὴ συγκέντρωσις στὸ σπῆτι τῆς Κας Μάγνης Καρατζᾶ, ὅπου ἀκούσαμε ἐκλεκτὰ τραγούδια ἀπὸ μερικὰς ἐκ

τῶν μαθητριῶν της, ἦταν μιὰ πραγματικὴ καλλιτεχνικὴ ἀπόλαυσις. Ἡ Κα Μάγνη Καρατζᾶ εἶναι πολὺ γνωστὴ γιὰ τὴν λεπτὴν χάρι καὶ ἀβρότητα καὶ πρὸ πάντων τὴν μουσικότητα τοῦ τραγουδιῦ της. Μετὰ τὴν

Ἡ καλλιτέχης τοῦ ᾄσματος κ. Μάγνη Καρατζᾶ

ἐπίδειξιν τῶν μαθητριῶν της κυριῶν Βύλα Ζαντὲς ἔλαφρὸ σοπράνο καὶ Μελησσινῶ σοπράνο, καθὼς ἐπίσης καὶ τῶν δεσποινίδων Ἑλένης Παπαγιαννοπούλου μέτζο σοπράνο καὶ Ἰρμας Κολάση σοπράνο, μᾶς ἔδειξε ὅτι ἔχει τὴν δύναμιν τὰ μουσικά της προσόντα νὰ τὰ μεταδίδῃ καὶ στὰς μαθητρίαις της, διότι αἱ κυρίαι καὶ δεσποινίδες δὲν τραγούδησαν μόνον μετὰ τέχνην, ἀλλὰ ἀπέδωσαν καὶ ἔκφρασι Schubert καὶ Ἰσπανικὰ τραγούδια, καὶ μετὰ ἐξαιρετικὴν χάριν Μασσενὲ καὶ Duparc. Ὁ κ. Παπαϊκονόμου τραγούδησε Lalo καὶ Debussy καὶ δυὸ χαριτωμένα duetta μετὰ τὴν δακρύλακτον.

Μία ἐνδιαφέρουσα ὁμιλία γιὰ τὴν ἐφηβικὴν ἡλικίαν.

Εἰς τὴν αἴθουσαν Κοργιαλένιου ἐδόθη κατ' αὐτὰς μιὰ σπουδαιότατη ὁμιλία ὑπὸ τῆς γνωστῆς ὁμιλήτριας Κας Ἑλμίνας Παντελάκη μετὰ θέμα: «Σκέψεις καὶ συμπεράσματα ἀπὸ τὴν ζωὴν τῶν ἐφήβων».

Ἡ Κα Παντελάκη ἀνοίξε τὸ βιβλίον τῆς ζωῆς καὶ τὸ προσέφερε στοὺς ἀκροατὰς της νὰ τὸ διαβάσουν. Μετὰ γενικὰς, ὥραιας, ἀνυψωτικὰς καὶ πρακτικὰς παρατηρήσεις της, μετὰ γεγονότα καὶ παραδείγματα, μετὰ ἰδιαιτέρας ἐξομολογήσεις ἐφήβων καὶ ἐνηλίκων πού ἀνέφερε, κατέδειξε τὴν ἀνάγκην τῆς ἐγκαίρου διαφώτισεως ἀγοριῶν καὶ κοριτσιῶν εἰς τὰ ζητήματα τῆς γενετήσεως ζωῆς καὶ ἐπέστησε τὴν προσοχὴν τῶν γονέων εἰς τοὺς κινδύνους πού διατρέχουν τὰ παιδιὰ τῶν καὶ πρὶν ἀκόμη εἰσελθῶν εἰς τὴν ἐφηβικὴν ἡλικίαν, ἐνῶ οἱ ἴδιοι διατάζουν νὰ τὰ καθοδηγήσουν.

Τὴν ἐξαιρετικὰ ἐνδιαφέρουσαν αὐτὴν διάλεξιν ἠκολούθησε συζήτησις ἐπὶ διαφόρων λεπτομερειῶν τοῦ θέματος καὶ ἰδιαιτέρως ἐπὶ τῆς προετοιμασίας τῶν παιδιῶν διὰ τὴν ἐφηβικὴν τῶν ἡλικίαν.

... Εἰδήσεις ...

Ἡ ἐναρξὶς τοῦ πρώτου Βαλκανικοῦ Συνεδρίου γιὰ τὴν Προστασίαν τοῦ Παιδιοῦ, θὰ γίνῃ στὰς Ἀθήνας, ὡς ἤδη ἔχομεν γράψει, τὴν 5 Ἀπριλίου.

Θὰ περιλάβῃ τρία τμήματα: 1) Τὴν προστασίαν τῶν ὁμαλῶν καὶ ὑγιῶν παιδιῶν. 2) Τὴν ἱατρικὴν προστασίαν τῶν παιδιῶν, καὶ 3) τὴν προστασίαν τῶν ἐργαζομένων παιδιῶν καὶ ἐφήβων. Συγχρόνως ὁργανοῦται ὑπὸ τοῦ συνεδρίου μιὰ Ἐκθεσις πού θὰ παρουσιάσῃ τὰς σημερινὰς ὑπὲρ τῆς παιδικῆς ἡλικίας προσπάθειαι τῶν Βαλκανικῶν χωρῶν. Αἱ ἐπίσημοι γλῶσσαι τοῦ συνεδρίου θὰ εἶναι ἡ γαλλικὴ καὶ γερμανικὴ. Τὸ Διεθνὲς Συμβούλιον Γυναικῶν θ' ἀντιπροσωπευθῇ ἀπὸ τὴν κ. Κρίστιν, μέλος τοῦ γραφείου του.

Τὸ Τμήμα Ὑγιεινῆς τοῦ Ἐθνικοῦ Συμβουλίου τῶν Ἑλληνίδων διοργανῶναι διὰ τὴν ἑαρινὴν περιόδον μιάν σειρὰν ἐκ 4 διαλέξεων εἰς τὴν αἴθουσαν τοῦ «Παρνασσοῦ».

Ἡ πρώτη θὰ γίνῃ τὴν 4ην Μαρτίου στὰς 6 1/2 μ.μ. μετὰ ὁμιλήτην τὸν κ. Κούζην Ὑπουργὸν τῆς Ὑγιεινῆς καὶ θέμα, τὸν Καρκίνον. Ἡ δευτέρα θὰ γίνῃ στὰς 11 Μαρτίου μετὰ ὁμιλήτην τὸν κ. Ἰωακείμω γλου καὶ θέμα, τὰ Ναρκωτικά. Ἡ τρίτη θὰ γίνῃ τὴν 18ην Μαρτίου, μετὰ ὁμιλήτην τὸν κ. Φίλιππαν καὶ θέμα τὴν Ὑγιεινὴν τῶν ὀδόντων καὶ ἡ τετάρτη ὁρίσθη γιὰ τὴν 1ην Ἀπριλίου μετὰ ὁμιλήτην τὸν κ. Βασιλειάδην καὶ θέμα τὴν Λαϊκὴν Κατοικίαν.

Τὴν 8ην Φεβρουαρίου εἰς τὴν λέσχην τοῦ Ἐργαζομένου Κοριτσιοῦ ὁμιλήσει πρὸς τὰ μέλη ἡ Κα Ἀθηνᾶ Γ. Γιαννίου, διὰ τὰ καθήκοντα τῶν ἐργαζομένων γυναικῶν.

Ἡ λαὶδη Ἀμπερδῆν, πρόεδρος τοῦ Διεθνούς Συμβουλίου Γυναικῶν, ἀπήντησε μετὰ συγκινητικὰ λόγια στὴν συλλυπητήριον ἐπιστολὴν πού τῆς ἔστειλεν ἡ πρόεδρος τοῦ Ε.Σ.Ε. κ. Γεωργανιά, ἐπ' εὐκαιρίᾳ τοῦ θανάτου τοῦ Βασιλέως τῆς Ἀγγλίας.

Τὴν ἐπιστολὴν σας, γράφει ἡ εὐγενὴς Ἀγγλίς, μετεβίβασα εἰς τὴν Βασιλισσαν Μαρίαν, ἡ ὁποία συγκινεῖται πολὺ ἀπὸ τὴν συμπάθειαν τῶν γυναικῶν τῶν ἄλλων χωρῶν.

Ἡ κ. Σμῶλ, ἀπεσταλμένη τῆς ἐν Γενεύῃ ἐδρευούσης Διεθν. Ἐνώσεως γιὰ τὴν περίθαλψιν τῶν παιδιῶν τῆς Αἰθιοπίας, τηλεγράφησεν ἐξ Ἀντίς Ἀμπέπα, ὅτι ἔγινε δεκτὴ εἰς ἀκρόασιν ἀπὸ τὴν αὐτοκράτειρα, παρουσιασθεῖσα ἀπὸ τὴν λαίδην Μπάρτον, σύζυγον τοῦ ἐκεῖ πρεσβευτοῦ τῆς Ἀγγλίας καὶ πρόεδρον τοῦ Συνδέσμου τῶν γυναικῶν τῆς Αἰθιοπίας. Ἡ αὐτοκράτειρα ἐπληροφόρηθη μετὰ μεγάλο ἐνδιαφέρον τὰ σχέδια τῆς κ. Σμῶλ, καὶ τὴν διαβεβαίωσεν ὅτι ἡ κυβερνήσις θὰ ὑποστηρίξῃ κατὰ δύναμιν τὸ ἔργον της.

Εκτός από την περιήαλψιν των ὀρφανῶν πολέμου, ἡ ἀπεσταλμένη τῆς Διεθν. Ἐνώσεως ὀργανώνει ἐκεῖ, εἰς μίαν πολὺ πτωχὴν συνοικίαν, ἓνα κοινωφελὲς κέντρον, ποὺ περιέχει μεταξύ ἄλλων συσσίτιον γιὰ παιδιὰ καὶ συμβουλευτικὸ σταθμὸ γιὰ τὰ βρέφη.

Δε' ἀναγκαστικὸν νόμον τὸ Πατριωτικὸν Ἰδρυμα Προστασίας τοῦ Παιδιοῦ, μενωνομάσθη εἰς Πατριωτικὸν Ἰδρυμα Κοινωνικῆς Προνοίας καὶ Ἀντιλήψεως. Διὰ τοῦ νόμου τούτου, ὁ σκοπὸς τοῦ Ἰδρυματος εὐρύνεται, ἰδρυομένων ἐτέρων τριῶν τμημάτων διὰ τὴν προστασίαν τῶν ἀπόρων.

Δι' ἐτέρου ἀναγκαστικοῦ νόμου τὸ Νοσοκομεῖον τῶν Παίδων ἐπανήλθεν εἰς τὴν κυριότητα τοῦ Πατριωτικοῦ Ἰδρυματος τοῦ ὁποίου ἐφεξῆς θ' ἀποτελεῖ τμημα.

Ἡ λαῖδη Ἀμπερδὴν, πρόεδρος τοῦ Διεθν. Συμβουλίου Γυναικῶν, προκήρυξε βραβεῖον ἐκ 5 λιρῶν διὰ τὴν συγγραφὴν τῆς καλλιτέρας πραγματείας περὶ τοῦ πῶς πρέπει ν' ἀνατραφῇ ἡ νέα γενεὰ γιὰ νὰ ἐξασφαλισθῇ ἡ παγκόσμιος εἰρήνη.

Ἡ μελέτη αὐτὴ δὲν πρέπει νὰ ὑπερβῇ τὰς 3.000 λέξεις (γραμμένη στὴ γραφομηχανή) εἰς γλῶσσαν ἀγγλικήν, γαλλικὴν ἢ γερμανικὴν.

Οἱ ἐν Ἑλλάδι θέλοντες νὰ συμμετάσχουν τοῦ διαγωνισμοῦ θὰ υποβάλουν τὴν μελέτη τους εἰς τὸ Ἐθν. Συμβ. Ἑλληνίδων 26 Ἀλεξ. Σούτσου μέχρι τῆς 1ης Ἀπριλίου τὸ βραδύτερον.

ὑπὸ τοῦ Ὑπουργείου τῶν Ναυτικῶν προεκηρύχθη διὰ τὴν 23 Μαρτίου διαγωνισμὸς διὰ τὴν κατάταξιν δύο γυναικῶν οἰκονόμων εἰς τὰ Ναυτικὰ Νοσοκομεῖα.

Εἰς τὸ τεῦχος τοῦ Δεκεμβρίου τοῦ Ἀμερικανικοῦ Περιοδικοῦ «Journal of Calendar Reform» ἐδημοσιεύθη περισπούδαστον ἄρθρον τοῦ Μακ. Ἀρχιεπισκόπου Ἀθηνῶν κ. Χρυσόστομου περὶ τῆς γνώμης του ἐπὶ τῶν τυχόν ἀποφασισομένων μεταρρυθμίσεων τοῦ νῦν ἰσχύοντος ἡμερολογίου.

Ἡ Αἰγυπτιακὴ κυβέρνησις κατήγγειλεν ἐσχάτως τὸ διάταγμα ποὺ ἔθιγε τὶς παντρεμένες διδασκάλισσες καὶ καθηγήτριες τὸ εὐχάριστον αὐτὸ ἀποτέλεσμα ὀφείλεται στὰ ὀργανωμένα γυναικεῖα σωματεῖα τῆς Αἰγύπτου ποὺ εἶχαν ἐντονώτατα διαμαρτυρηθῇ κατὰ τοῦ ἀδίκου μέτρου.

Ὁ διορισμὸς μιᾶς ἐπιθεωρητρίας ἐργοστασίων στὸ Ὑπουργεῖον Ἑργασίας τῆς Αἰγύπτου ἐχαιρετίσθη ἀπὸ τοὺς φεμινιστικοὺς κύκλους μὲ μεγάλην ἱκανοποίησιν.

Εἰς τὴν Γερμανίαν ἀπέθανεν ἡ Rhoda Erdmann γνωστὴ καθηγήτρια τῆς ἱστολογίας.

Ἡ ἐπιστήμη χάνει διὰ τοῦ θανάτου τῆς μίαν ἀκούραστον ἐρευνητρίαν, ἡ ὁποία ἔκαμε σπουδαίας ἐργασίας εἰς τὸ ζήτημα τοῦ καρκίνου. Τὸ 1930 διώριστηκε καθηγήτρια τῆς Ἱατρικῆς Σχολῆς τοῦ Πανεπιστημίου τοῦ Βερολίνου, ἰδρύσε δὲ καὶ διηύθυνε τὰ Ἀρχεῖα τῆς Πειραματικῆς Ἱστολογίας.

Κατὰ τὰς τελευταίας δημοτικὰς καὶ κοινοτικὰς ἐκλογὰς ποὺ διενεργήθησαν στὴν Οὐαλλία ἐξελέγησαν εἰς ἑνδεκα πόλεις γυναῖκες δήμαρχοι.

Μᾶς γράφουν ἐκ Πολωνίας ὅτι πέντε γυναῖκες εἶνε στὴ Βαρσοβία δημοτικοὶ σύμβουλοι, εἰς δὲ τὶς διάφορες ἐπαρχιακὰς πόλεις ὑπάρχουν στὰ δημοτικὰ καὶ κοινοτικὰ συμβούλια ἀνω τῶν 400 γυναικῶν, πλεῖσται δὲ πόλεις ἔχουν γυναῖκες δημάρχους.

Ἡ πρώτη γυναῖκα βιβλιοθηκᾶριος στὴ Γερμανία. Ἡ Δρ. Ingeborg Schnack, ὑπάλληλος τῆς πανεπιστημιακῆς βιβλιοθήκης τοῦ Μάρμπουργκ, ἔλαβε τὴν θέσιν καὶ τὸν τίτλον τοῦ Συμβούλου Βιβλιοθήκης. Εἶνε πρώτη φορὰ ποὺ διορίζεται στὴ Γερμανία γυναῖκα σὲ τέτοια ἀνωτέρα θέσι.

Τὴν ἀνωτάτην θέσιν στὴν τελωνειακὴ ὑπηρεσία τοῦ Πορτο-Ρίκο τῆς Νοτίου Ἀμερικῆς κατέχει γυναῖκα ἡ κ. Whittemore, ἡ ὁποία διευθύνει τὴν ἐργασίαν 200 ὑπαλλήλων ποὺ φροντίζουν γιὰ τὴν εἰσπραξίν 9 ἑκατομ. δολλαρίων ἀπὸ ἐνέα λιμένας τῆς χώρας.

Εἰς τὸ Ἐμπορικὸν Ἐπιμελητήριον τοῦ Λονδίνου εἶνε μέλη 4 γυναῖκες, πρῶτα ποὺ μαρτυρεῖ τὴν αὐξάνουσαν σπουδαιότητα ποὺ παίζουν οἱ γυναῖκες στὴν οἰκονομικὴ ζωὴ τῆς Μεγ. Βρετανίας.

Δι' ἀποφάσεως τῆς παρὰ τῷ ὑπουργεῖῳ Παιδείας ἀρμοδίας ἐπιτροπῆς, συσταθείσης συμφώνως πρὸς τὸν νόμον «περὶ ἐνισχύσεως γραμμάτων καὶ τεχνῶν», ἐβραβεύθη τὸ συνολικὸν ἔργον τῶν λογοτεχνῶν κ.κ. Δ. Βουτυρά διὰ χρηματικοῦ ποσοῦ 15 χιλ. δραχμῶν καὶ Ἀρ. Καμπάνη διὰ ποσοῦ 10 χιλ. δραχμῶν.

Ἐβραβεύθησαν ἐπίσης οἱ διευθυνταὶ φιλολογικῶν περιοδικῶν κ. Πέτρος Χάρης καὶ δ. Εὐγενία Ζωγράφου διὰ 5 χιλ. δραχμῶν.

Ἡ Ἐπιτροπὴ τῶν Ἐργαζομένων Γυναικῶν, ἀποτελουμένη ἀπὸ ἀντιπροσώπων 19 γυναικείων σωματείων, ποὺ διοργάνωσε τὸν παρελθόντα Δεκέμβριον τὴν τὸσον ἐπιτυχὴ συγκέντρωσι στὸ Θέατρο Ἀλίκης, ἐτοιμάζει γιὰ τὰ τέλη τοῦ προσεχοῦς Μαρτίου νέαν μεγάλην Πανελλήνιον Διάσκεψιν, κατὰ τὴν ὁποίαν θὰ συζητηθοῦν τὰ ἐκκρεμοῦντα ἀκόμη καὶ τὸσον ζωτικὰ γιὰ τὶς γυναῖκες ζητήματα. Τὰ πορίσματα τῆς Διασκέψεως θὰ ὑποβληθοῦν εἰς τὴν ἐπὶ τῆς Ἀναθεωρήσεως τοῦ Συντάγματος Ἐπιτροπὴν, ἐλπίζομεν δὲ ὅτι αὕτη θὰ λάβῃ ὑπ' ὄψιν τὰ δίκαια αἰτήματα τῶν γυναικῶν καὶ ὅτι θὰ θελήσῃ νὰ κατοχυρώσῃ διὰ τοῦ νέου ψηφισμένου Συντάγματος τ' ἀναμφισβήτητα δικαιώματα τῶν Ἑλληνίδων, ποὺ ἀποτελοῦν ἐπὶ τέλους τὸ ἥμισυ τοῦ πληθυσμοῦ τοῦ τόπου μας.

Ἐσχηματίσθησαν ἤδη ἐκ τῶν ἐργαζομένων γυναικῶν τέσσαρες ἐπιτροπὲς ποὺ μελετοῦν τὰ τέσσαρα κεφαλαιώδη ζητήματα: τὴν ἰσοπολιτείαν, τὴν γυναικεῖαν ἐργασίαν, τὴν ἐκπαίδευσιν καὶ τὴν κοινωνικὴν πρόνοιαν.

Ὁ Σεβειτικὸς Ἐπίτροπος γιὰ τὴ Δημοσίαν Ὑγιεινὴν ἀνεκοίνωσε ὅτι ὁ πληθυσμὸς τῆς Ρωσσίας αὐξάνει κατ' ἔτος κατὰ 3 ἑκατομ. ἀνθρώπους ὅσους δηλ. κατοίκους ἔχει ἡ Φινλανδία. Δὲν ἀναφέρει ὅμως ὁ σύντροφος Ἐπίτροπος πόσοι ἀνθρώποι πεθαίνουν κάθε χρόνον στὸν τόπον τοῦ ἀπὸ τὴν πείνα.

Ὅπως κατ' ἔτος ἐωρτάσθη καὶ φέτος ὑπὸ τοῦ Πατριωτικοῦ Ἰδρυματος καὶ τοῦ Λυκείου Ἑλληνίδων ἡ Ἡμέρα τῆς μητέρας. Ἐψάλη τὸ πρῶτ' ὁμιλοῦν εἰς τὴν Μητρόπολιν, ἀπενεμήθησαν βραβεῖα εἰς μητέρας καὶ τὸ βράδυ ἔγινεν ὁ πανηγυρισμὸς εἰς τὸν Παρνασσόν.

Ἡ νεαρὰ Ἀυστριακὴ ἱατρὸς νευρολόγος Φανή Χάλπερν ἐκλήθη ἀπὸ τὴν Κινεζικὴν κυβέρνησιν εἰς Σαγγαί ὅπως διευθύνῃ τὴν νευρολογικὴν κλινικὴν τοῦ ἐκεῖ Πανεπιστημίου.

Ἡ Ἐνωσις τῶν Ἑλβετικῶν Σωματείων τῶν εἰς τὴν κοινωνικὴν πρόνοιαν ἐργαζομένων γυναικῶν ἐκάλεσε τελευταίως τὰ μέλη τῆς εἰς γενικὴν συνέλευσιν. Κατ' αὐτὴν ὁμιλήσεν ἡ γνωστὴ κοινωνιολόγος Gertrud Bäumer, κληθεῖσα ἐπὶ τοῦτο ἐκ Γερμανίας.

Οἱ κοινωνικῶς ἐργαζόμενοι ὅλων τῶν χωρῶν, εἶπεν ἡ ὁμιλήτρια σὺν τοῖς ἄλλοις, ἀποτελοῦν ἓνα μέτωπον ἔστω καὶ μικρὸ ποὺ μπορεῖ νὰ συντέλῃ στὴ λύσιν τῶν γενικῶν δυσχερῶν προβλημάτων, καὶ θὰ πολέμησῃ γιὰ τὴν ἐπικράτησιν τῆς ἀληθείας ἐκείνης κατ' ἣν ἡ ζωὴ τότε μόνον ἔχει ἀξίαν, ὅταν συμπτύσσον καὶ ψυχικαὶ δυνάμεις.

Ἡ Βιεννέζα φοιτήτρια Ἑλλὰ Ντόννερ περιηγήθη κατὰ τὸ παρελθὸν ἔτος ἐντελῶς μόνη, μὲ μόνους συνοδοὺς ἰθαγενεῖς ὁδηγούς, τὴν Δημοκρατίαν τῶν Μαύρων Λιβέρια τῆς Κεντρώας Ἀφρικῆς καὶ ἐπέρασε ἀπὸ μέρη ὅπου οὐδέποτε ἐπάτησε λευκὴ γυναῖκα. Ἐπιστρέφουσα ἔκαμε στὸ Ἰνστιτοῦτο τῆς Αἰγυπτιολογίας καὶ Ἀφρικανολογίας σπουδαίας ἀνακοινώσεις περὶ τῶν ἐρευνῶν τῆς, ἐπέδειξε δὲ καὶ πλουσιωτάτην συλλογὴν φωτογραφιῶν, φυτῶν, ὀρυκτῶν, ἀλλὰ καὶ σημειώσεις λέξεων τῶν μέχρι τοῦδε ἀγνώστων διαλέκτων τῶν μαύρων.

Κατὰ τὰ τέλη Ἰανουαρίου ἔγινε στὴ Καλκούττα τὸ ὑπὸ τοῦ Δ.Σ.Γ. ὀργανωθὲν Γυναικεῖο Συνέδριον, εἰς τὸ ὁποῖον ἀντιπροσώπευσε τὸ Ε.Σ.Ε. ἡ ἐν Ἰνδίας διαμενοῦσα ὁμογενὴς κ. Ἀποστολίδου.

Τὸ Τμήμα Προστασίας Παιδιῶν τοῦ Ε.Σ.Ε. ὠργάνωσε τὴν προτελευταίαν Κυριακὴν τῶν ἀπόκρουσιν εἰς τὸ Ξενοδοχεῖον Ἀκροπόλ παιδικὸν χορὸν, ποὺ εἶχε μεγάλη ἐπιτυχία.

Ἡ Νορβηγία ἐκδίδει κατ' αὐτὰς ἓνα καινούριον γραμματόσημο μὲ τὴν εἰκόνα τοῦ μεγάλου ἐρευνητοῦ Νάνσεν. Κάθε ἔνσημο θὰ ἔχῃ προσθετὸν τέλος 1/10 τῆς κορόνας, τὸ δὲ συλλεγόμενον ἐξ αὐτοῦ ποσὸν θὰ δοθῇ εἰς τὸ Γραφεῖον Νάνσεν τῆς Γενεύης.

Ἡ Νορβηγία εἶνε ἡ πρώτη χώρα ποὺ διαδίδει αὐτὰ τὰ γραμματόσημα· ἡ ἔκδοσις γίνεται ὑπὸ τὴν

προστασίαν τῆς Κ.Τ.Ε., γιὰ νὰ ἐνισχυθῇ τὸ Γραφεῖον Νάνσεν, ὥστε νὰ μπορέσῃ νὰ ἐξακολουθήσῃ τὸ φιλανθρωπικὸν τοῦ ἔργον ὑπὲρ τῶν πολιτικῶν ἐξωρίστων.

Γιὰ μᾶς τοὺς Ἑλλήνας ὁ Νάνσεν ἔχει δικαιώματα ἰδιαίτερας εὐγνωμοσύνης. Μετὰ τὴν Μικρασιατικὴν καταστροφὴν ἦλθε στὴν Ἑλλάδα ὡς ἀντιπρόσωπος τῆς Κ.Τ.Ε.

Εὐθὺς ἦλθεν εἰς ἐπαφὴν μὲ τὴν κυβέρνησιν, ἀπεδέχθη τὴν εἰσήγησιν ποὺ τοῦ ἔγινε γιὰ τὴν ὀργάνωσιν τῆς περιθάλψεως τῶν προσφύγων, καὶ μὲ ἐνδιαφέρον εἰλικρινὲς ἐνήργησε παρὰ τῇ Κ.Τ.Ε. πρὸς τὴν κατεύθυνσιν ταύτην.

Ὅσοι ἐγνώρισαν τ' ἀλτρουϊστικά του αἰσθήματα καὶ τὴν γιὰ τὸ καλὸ τῆς ἀνθρωπότητος ἀγάπην του, πιστεύουν ὅτι, τὸσον ἡ προσέλευσις τῶν ξένων Φιλανθρωπικῶν ὀργανώσεων, ὅσον καὶ ἡ ἐπιτυχία τοῦ δανείου ὑπὸ τῆς Κ.Τ.Ε., ὀφείλονται εἰς τὴν σθεναρὰν ὑποστήριξιν τοῦ Νάνσεν, ὁ ὁποῖος ἀπέβη τοιούτοτρόπως εὐεργέτης τοῦ ἔθνους μας.

Εἶνε δυνατόν ὅλες οἱ γυναῖκες νὰ εἴν' ὠραῖες;

Α' Τὸ Κάλλος

Πῶς ἀποκτᾶται καὶ πῶς διατηρεῖται ἡ ὡμορφία.

Νομίζω ὅτι δὲν χρειάζεται νὰ ἐπιμείνει κανεὶς, οὔτε καὶ χρειάζονται ἐπιχειρήματα, γιὰ νὰ ἀποδείξῃ ὅτι οἱ γυναῖκες πρέπει νὰ θέλουν νὰ εἶναι ὠραῖες. Γι' αὐτὸ καὶ προτιμῶ εὐθὺς ἐξ ἀρχῆς νὰ ἐξετάσουμε πῶς μποροῦν ὅλες οἱ γυναῖκες—κι' οἱ ἄνδρες ἂν θέλουν—νὰ εἶναι ὠραῖες. Καὶ πρῶτ' ἀπ' ὅλα πρέπει νὰ ἰδοῦμε ποῖο εἶναι τὸ κάλλος. Ὅχι βέβαια τὸ ἀπόλυτο, τὸ ἰδεώδες, ποὺ σπανίως, ἂν ὄχι ποτέ, τὸ χαρίζῃ ἡ φύσις· ἀλλὰ τὸ κάλλος ποὺ ἀπαντᾷται συχνότερα καὶ ποὺ εἶναι δυνατό καὶ νὰ τὸ ἐπιτύχουμε ἀκόμα ὅταν δὲν τὸ ἔχουμε. Ἀς ἐξαίρεσουμε, λοιπόν, ἀπὸ τὴ μελέτη μας τὴν Ἀφροδίτη τῆς Μήλου, τὸ γέννημα τοῦ τεχνίτη, κι' ἄς ρίξουμε μιὰ ματιὰ στὰ δημιουργήματα τῆς φύσεως, ὅπως ἐμφανίζονται συνήθως σύμφωνα μὲ τὶς ἐπιδράσεις τοῦ κλίματος, τῶν συνθηκῶν τῆς ζωῆς, τῆς κληρονομικότητος.

Μποροῦμε γιὰ τὴν εὐκολίαν τῆς μελέτης μας νὰ διαρέσουμε τὶς γυναῖκες σὲ δύο χαρακτηριστικὸς τύπους. Στὶς γυναῖκες μὲ τὰ κανονικὰ χαρακτηριστικά, ἀλλὰ ποὺ ἀπὸ διάφορες ἐπιδράσεις, ἐσωτερικῆς ἢ ἐσωτερικῆς, ἔχουν δέρμα τραχὺ, ἢ πλαδαρὸ, ἢ ἀνώμαλο, μὲ ἀνοιχτοὺς πόρους καὶ μαρμαμένο. Καὶ στὶς γυναῖκες ποὺ δὲν ἔχουν κανονικὰ χαρακτηριστικά ἀλλὰ ἔχουν ἓνα δέρμα λεῖο, στερεό, δροσερό, μὲ λαμπερὴ ματιὰ, μὲ ζωή. Ἀπὸ τὶς δύο αὐτὲς γυναῖκες, ἀναμφιβόλως ἡ ὠραία εἶναι ἡ δευτέρα μὲ τὴν δροσιά, τὴν χάρη, τὴν ἐλκυστικότητα, τὴν ὑγείαν. Συνεπῶς γιὰ νὰ γίνῃ μιὰ γυναῖκα ὠραία, ὅταν δὲν εἶναι, δὲν ἔχει

παρά να φροντίσει να αποκτήσει τη δροσιά, τη χάρη και την υγεία—υγεία γενική και υγεία ειδική, του δέρματος.—Όστε το μυστικό της καλλονής είναι ένα και μόνο: Η υγεία.

Και την υγεία εύτυχως την έχουμε εύκολα και πρόχειρα καθώς θα γεννηθούμε. Φυσικά υπάρχουν και άρρωστες κληρονομικές, που μάς παρακολουθούν αθέλας μας· αλλά αυτές δεν είναι δύσκολο να τις καταπολεμήσουμε και να τις εξαλείψουμε. Μια τρομερή κληρονομιά είναι ο άρθριτισμός—ή πραγματική «άμαρτία των γονέων, ή παιδεύουσα τέκνα». Μια φυσική όμως ζωή, ή λιτότης της διαίτης, είναι ικανά να μάς γλυτώσουν από την κακή κληρονομιά.

Η ισορροπία όλων των λειτουργιών του οργανισμού, είναι ανάγκη απαραίτητος για την διατήρηση, ή την απόκτηση της υγείας μας. Και δεν είναι καθόλου δύσκολη ή ρυθμιστική των λειτουργιών, φθάνει να θέλει κανείς απ' ενός, και απ' έτερου να προσφύγει στο γιατρό του πριν άκομη άρρωστήσει σοβαρά, αλλά με την πρώτη ένδειξη πώς κι αν άνωμαλο συμβαίνει στον οργανισμό του.

Και τώρα ως περιορίσουμε τη συζήτησή μας ειδικώτερα στα μέσα με τα οποία θα επιτύχουμε: τη δροσιά, τη χάρη, τα νεύρα... την όμορφιά.

Ας μην ξεχνάμε ότι το δέρμα μας, μέρος κι αυτό του σώματός μας, έχει κι αυτό την ιδιότητα του ζωντανού μας οργανισμού να αυτοθεραπεύεται, καταλλήλως βοηθούμενον. Συνεπώς τα μόνα μέσα προς απόκτηση της καλλονής είναι τα φυσικοθεραπευτικά.

Στο επόμενο θα εξετάσουμε ένα-ένα, αυτά τα φυσικοθεραπευτικά μέσα και θα δούμε επίσης, πότε και γιατί πρέπει να μεταχειριζόμεθα καλλυντικά.

Mme KETTY

Η πεντηκονταετηρίς του Παλαμά.

Διά τον πανηγυρικών έορτασμών της φιλολογικής πεντηκονταετίας του ποιητού Κωστή Παλαμά συνεστήθη τιμητική επιτροπή, της οποίας την επίτιμον προεδρίαν άπεδέχθη ο δήμαρχος Αθηναίων κ. Κ. Κοτζιάς, θερμός πάντα υποστηρικτής καλλιτεχνικών προσπαθειών, την προεδρίαν ανέλαβε ο άκαδημαϊκός κ. Γρ. Εξόπουλος και την γενικήν γραμματείαν ή καλλιτέχνης κ. Τζούλια Αμπελά-Τερέντζιο.

Τα λοιπά μέλη της επιτροπής είναι οι κ. κ. Π. Νιρβάνας και Σπ. Μελάς, άκαδημαϊκοί, ο κ. Τσάτσος, καθηγητής του πανεπιστημίου, ο κ. Ι. Συκουτρής, ύφηγητής, ο ποιητής κ. Άγγ. Σικελιανός, ή κ. Κατ. Κακούρη, κριτικός, ο κ. Ίππ. Καραβίας, πρόεδρος του συλλόγου «Παρνασσός», ο κ. Β. Παπαδάκης, διευθυντής γραφείου τύπου και οι λογοτέχναι κ. κ. Ν. Ποριώτης, Αθανασιάδης-Νόβας, Ρήγας Γκόλφης και Ι. Κατούμπαλης.

Ο πανηγυρισμός διεξάγεται διά σειράς 8 διαλέξεων, που άρχισαν στις 28 Φεβρουαρίου στην αί-

θουσα «Παρνασσός» και τελειώνουν στις 29 Απριλίου. Ομιληταί είναι οι κ. κ. Εξόπουλος, Ρήγας Γκόλφης, Νιρβάνας, Ειρήνη Αθηναία, Τέλλος-Άγρας, Παπαδάκης, Ξανθόπουλος, Τσάτσος, Σικελιανός και Συκουτρής. Αί διαλέξεις θα συνοδεύονται με έκλεκτάς άπαγγελίας των έργων του ποιητού. Διά την άπόδοσιν των παλαμακίων ποιημάτων που άπαιτούν καλλιτεχνικά και συγχρόνως πνευματικάς ικανότητας, εξέλεξαν ειδικώς ή καθηγήτρια της άπαγγελίας κ. Τζούλια Τερέντζιο, ή κ. Κατερίνα Κακούρη και ή κ. δ. Ηρώ Πεζοπούλου.

Ωφέλιμοι Γνώσεις.

Για να προλαμβάνετε την πτώση και το πρόωγο άσπρισμα των μαλλιών σας, μεταχειριστείτε την εξής σκευασία: Αναμίξαιτε 75 γρ. βάμμα quinquina με 75 γρ. ρετσινόλαδο και 20 γρ. ρώμι. Αναταράξατε καλά το μπουκάλι πρό της χρήσεως.

Τα ιδρωμένα χέρια είναι πάντα δυσάρεστο φαινόμενον· το κακό θεραπεύεται εάν τ' αλείψετε επανειλημμένως εντός της ήμέρας με το εξής μίγμα: 70 γρ. κολώνια και 15 γρ. βάμμα μπελοντόνας. Μετά κάθε έπάλειψη πουδραρίσατε τα χέρια σας με λίγη κόλλα.

Καλόν είναι να προφυλάξετε το δέρμα σας κατά του ψύχους του ανέμου και των πρώτων άνοιξιάντων ήμερών. Ίδου μία καλή συνταγή για τον σκοπό αυτό: 60 γρ. λανολίνη, 30 γρ. βούτυρον κακάο, 20 γρ. ρετσινόλαδο, 15 γρ. κολώνια και 5 γρ. άξυγονούχον ύδωρ.

Λαδωμένες μποτίλιες και ποτήρια καθαρίζονται εύκολα εάν προσθέσουμε στο ζεστό νερό λίγο βόρακα ή και υπερμαγγανικό κάλι.

Μπουγάδα χωρίς φωτιά. Η μέθοδος αυτή μπορεί να έξυπηρετήση τη νοικοκυρά σε ώρισμένες περιπτώσεις: Σε 20 δκ. νερό βάζομεν άρκετό σαπούνι κομμένο σε μικρά κομμάτια, ώστε να γίνει μία καλή σαπουνάδα, της προσθέτομε τρεις κουταλιές της σούπας άμμωνία, και τρία κουταλάκια του καφέ νέφτι. Χύνομεν το όλο στο καζάνι και μουσκεύομεν ένα ένα τα ρούχα τ' άφίνομε στη σαπουνάδα 3—12 ώρες ανάλογως της καταστάσεώς των. Κατόπιν άρκει να τα τρώψομε με τα χέρια και να τα ξεβγάλωμε με καθαρό νερό.

Πάστα πολυγράφου. Για να κατασκευάσετε έναν πολύγραφο λειώνετε σε άτμόλουτρο 200 γρ. ζελατίνα, προσθέτετε 3 γρ. χρωμική στιπτηρία, που τη διαλύσατε προηγουμένως σε λίγο νερό, και άκόμα 50 γρ. γλυκερίνη για να μη ξηραίνεται ή μάζα. Χύνετε το μίγμα αυτό σ' ένα δοχείο τετράγωνο από τενεκέ που θα έχη βάθος 2 έκατοστόμετρα και μέγεθος ανάλογο προς τα έγγραφα που θέλετε να τυπώσετε. Για να κάμετε μελάνη πολυγράφου διαλύσατε 2 γρ. χρώμα ιώδες εις 30 γρ. νερό προσθέτοντας 3 γρ. γλυκερίνη.

Το Bal de têtes του Έθνικού Συμβουλίου.

Πάει πιά ο καιρός που βλέπαμε στον Κινηματογράφο χορούς που θάμπωναν το μάτι. Τα τελευταία χρόνια ή Αθήνα δεν έχει να ζηλέψη τίποτα απ' αυτή την άποψη. Ο χορός του Έθνικού Συμβουλίου, ο γνωστός πιά από χρόνια ως Bal de Têtes, μάς τ' απέδειξε το Σάββατο της 15ης Φεβρουαρίου.

Στις ωραιότατες αίθουσες του ξενοδοχείου της Μεγάλης Βρετανίας είχε συγκεντρωθή ό,τι κομψόν και ώραϊόν. Πώς τα καταφέρανε όλες οι γυναίκες, άνεξαρτήτως ηλικίας, χρώματος... και γοαμμής, να είναι φρέσκες και όμορφες, αυτό είναι ένα μυστήριο της... τέχνης. Γιατί ή φύσις πιά δεν παίζει ρόλο φαίνεται.

Για ποιάν να πρωτοπλή κανείς. Και τι να πρωτοεκθειάση!

Τουαλέττα, κομψότητα, χάρη, όλα αντιπροσωπεύονται εκεί μέσα.

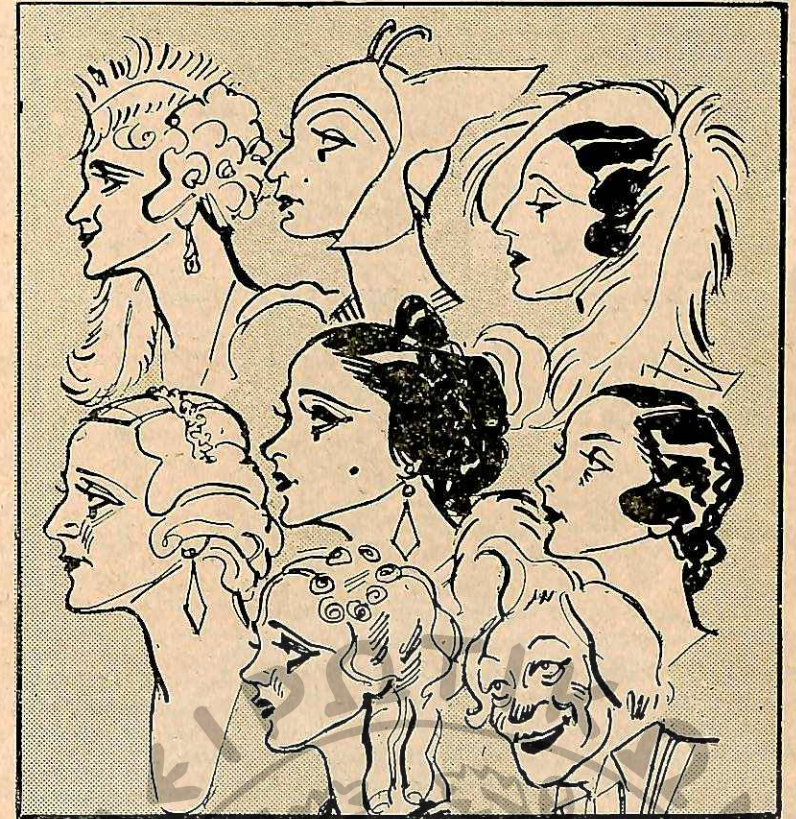
Ιδιαίτερον τύπον δίδουν στον χορό αυτό τα μασκαρεμένα κεφάλια. Είναι μία ευκαιρία να βγής κανείς από τον έαυτό του και ν' αλλάξη από το συνηθισμένο του. Οί κύριοι φάνηκαν όλιγώτερο πρόθυμοι ν' αλλάξουν κεφάλι· φαίνεται πώς ήσαν άπολύτως εύχαριστημένοι με το φυσικό τους. Μπορεί να είναι και το μπλαζέ ύφους που δέρνει τη νέα γενεά. Υπήρχαν μερικοί που καμάρωναν μες το φράκο τους και το κολλαριστό κολλάρο τους σαν γύφτικα σκερπάνια. Καλά, καλά ούτε να χορέψουν δεν ήθελαν μην πάει και χάσουν τη φρεσκάδα τους.

Από τα μετεμφιεσμένα κεφάλια θαυμάσαμε ένα κακόσικο ρωσικό (Δις Μιχαλοπούλου), που πήρε το πρώτο βραβείο, το ωραιότατο κεφάλι της κ. Παπαστράτου, δύο φτερά στρουθοκαμήλου άνοιχτού μπλε χρώματος (βραβείο δεύτερο), της Δος Ανδρεάδου λαμεί άσημι σε σχήμα πεταλούδας, παρμένο από το Όνειρο Θερινής Νυκτός, της κ. Αραβαντινού ένα σωμόν καπελλάκι 1870, της δεσπ. Chabert ως Γκέισα και το μοναδικό άνδρικό κεφάλι του κ. Σπυρίδη, βραβευθέν άνευ συναγωνισμού, αλλά που πραγματικά δε θ' άχε να φορηθή τίποτα, τόσο επιτυχημένο rigolo Clown είχε καταφέρει.

Επίσης ώραϊα κτενισμένες ήταν αί κ. Βουτσινά,

Παπανικολάου, Λυκουρέζου, Παπαστράτου, Καρρέρ, Αρβαντινίδη, Ροδοπούλου, Κωδούνη, αί δίδες Όρλώφ, Κουμαντάρου, Μπόνη, Καφοπούλου.

Στο διαγωνισμό χορού valse βραβεύτηκε το ζευ-

Η κ. Παπαστράτου (βραβευθείσα), ή δις Ανδρεάδου, ή κ. Αραβαντινού, ή κ. Αϊκ. Βάτη, ή κ. Βουτσινά, ή κ. Αποστολίδου, ή κ. Γεωργιάδου και ο κ. Σπυρίδης (βραβευθείς).

[Σκίτσα του κ. Φωκ. Δημητριάδου]

γος Σκένδερ-Άργυροπούλου και Μίνδλερ-Δοανίδου. Στο Tango το ζεύγος Μίνδλερ-Καραθεοδωρή και Λαροούφας-Κωνσταντινίδη. Το κέφι κράτησε ως τις πρωινές ώρες χωρίς ν' άραιώσει ο κόσμος, όπως συνήθως γίνεται για να πάνε κάπου άλλοι.

Ένας ιδιαίτερος έπαινος όφείλεται στη διοργανωτική επιτροπή που έξργάστηκε με πρωτοφανή ζήλον. Η μεγάλη επιτυχία του χορού άντάμειψεν όμως τους κόπους της.

Σ. Α.

Στο τελευταίο τεύχος εισεχώρησαν στο ποημάκι «Πάψε τα δάκρυα» μερικά τυπογραφικά λάθη. Είς τον α'. στίχον τυπώθηκε πού έξεσπασε σιφονιάς αντί πού έξεσπασε. Είς τον δ'. στίχον τυπώθηκε αν έξεσπαση στον άέρα αντί αν έξεσπαση στον άέρα και εις τον στ'. στίχον ο πόνος πού έχει πολύ άγάπης αντί ο πόνος πού μ' έχει πολύ άγάπης.

“L'HELLENIS,”

Organe mensuel du Conseil National
des femmes héliennes

Rédaction-Administration: Rue Alex. Soutsou 26

Athènes, Mars 1936

Le Comité des travailleuses, représentant dix neuf organisations féminines, projette d'organiser à la fin du mois un nouveau meeting. Il s'est adressé dans ce but aux corporations provinciales pour qu'elles aussi prennent part à cette assemblée en envoyant des représentantes. Nous espérons qu'un nouveau cabinet sera constitué sous peu, car un mois est déjà passé depuis les dernières élections. Ce ministère s'occupera en premier lieu de la révision de la Constitution. Les femmes grecques soumettront alors aux parlementaires qui s'occuperont de cette révision, leurs vœux et leurs exigences relatives à leur situation politique et civique. Pour le moment quatre groupes de femmes étudient les questions qui seront soumises à la révision et qui ont trait au suffrage, à l'enseignement, à l'assistance sociale et au travail des femmes.

C'est avec un vif intérêt que le public attend ici l'émission des nouveaux timbres norvégiens avec l'effigie de Nansen. Le célèbre explorateur est pour notre pays un personnage à qui chacun voue des sentiments d'estime et de gratitude. Après la débacle en Asie Mineure, Nansen vint en Grèce comme représentant de la Société des Nations.

Il communiqua immédiatement avec le gouvernement et accepta la proposition qu'on lui fit, de travailler pour l'organisation des secours aux réfugiés. Il montra toujours un intérêt sincère à notre pays et dirigea l'action de la S.d.N. dans ce but.

Tous ceux qui ont eu le bonheur de connaître Nansen, son altruisme et ses sentiments généreux pour l'humanité, sont convaincus que l'intérêt pour la Grèce des différentes organisations philanthropiques étrangères, ainsi que la réalisation de l'emprunt de la S.d.N. sont dues à l'appui courageux de Nansen.

Lady Aberdeen a remercié par un touchant message notre présidente Mme. Georganda pour la lettre de condoléance que celle-ci lui avait adressé de la part du Conseil National des femmes héliennes, à l'occasion de la mort de S. M. le Roi Georges. Elle ajoute qu'elle a envoyé cette lettre à la Reine Marie, qui est très touchée de la sympathie des femmes des autres pays.

Le dernier numéro du «Journal of Calendar Reform», que dirige à New-York Mme. Elisabeth Achelis, publie un article de l'Archevêque d'Athènes Monseigneur Chrysostomos. Le chef de l'église orthodoxe en Grèce exprime son opinion sur les réformes du calendrier actuel.

Par un décret-loi la Ligue Patriotique pour la protection de l'Enfance a changé de nom: elle s'appellera désormais Ligue Patriotique d'assistance et de prévoyance sociale. Par cette loi l'activité de cette organisation est augmentée de trois nouvelles sections qui s'occuperont de la protection de la population en général.

Mme Elly Lambridés, Dr. ès lettres, a publié une traduction très réussie de l'Eupalinos de Paul Valéry, de l'Académie française. La traduction est précédée d'un prologue inspiré, écrit par le poète Ange Sikelianos. Mme Lambridés mérite notre reconnaissance pour avoir fait connaître au grand public grec ce chef-d'œuvre de la littérature française.

La protection de la mère. Il est évident que les Asiles de Maternité sont devenus tout à fait insuffisants pour les besoins de la capitale. Nous avons lu dans nos journaux qu'il arrive que des femmes, saisies déjà des douleurs de l'accouchement, n'ont pu être reçues dans les maternités faute de place. Nous proposons donc, qu'au lieu de fêter le Jour de la mère, comme cela se fait chaque année au mois de Janvier par des réunions ou le nom de «Mère» est glorifié par des discours, et déclamations, des représentations et des tableaux vivants, d'organiser à la même date une large collecte afin d'aider les hôpitaux et les maternités à augmenter les places gratuites pour les femmes pauvres qui n'ont pas les moyens de se faire soigner chez elles, et qui pourront ainsi trouver une assistance vraiment charitable à l'heure difficile où elles vont devenir mère.

Ποτέ
ξυγά!

... αυτό είχε
το κυριώτερον γνώρισμα
των ζυμαρικών

ABEZ

και οφείλεται εις τας μοναδικας εν Ελλάδι και Παγκοσμίως
τελειότερας εγκαταστάσεις
ξηράνσεως των εργοστασίων
της συστήματος BARDUCCI

Πωλούνται
εις όλα τα καλά
Έδωδιμοπωλεία

ΑΠΟΚΛΕΙΣΤΙΚΟΣ ΑΝΤΙΠΡΟΣΩΠΟΣ
ΑΝ. Β. ΧΑΪΤΑΣ

ΣΟΦΟΚΛΕΟΥΣ 27 - ΑΘΗΝΑΙ
= ΤΗΛΕΦΩΝΟΝ 24-405 =

ΟΝΤΟΥΛΑΣΙΟΝ
ΠΕΡΜΑΝΑΝΤ
ΟΝΤΟΥΛΑΣΙΟΝ ΜΑΡΣΕΛ
Δρχ. 125
Κτενίσματα χορών
ΜΕΓΑΣΘ. ΚΑΠΠΟΣ

Χαρ. Τρικούπη 13
ΑΘΗΝΑΙ
Ειδικευθείς επί τετραετίαν εις
ΠΑΡΙΣΙΟΥΣ

ΑΓΝΟΝ ΒΟΥΤΥΡΟΝ ΚΕΡΚΥΡΑΣ

ΕΛΕΝΗΣ ΚΑΛΟΓΗΡΟΥ

Υποστηρίζετε την εγχώριον
βιομηχανίαν αγοράζοντας το
φρεσκότατο βούτυρό μου
κατ' ευθείαν από την Κέρ-
κυραν για το τσάι σας για
τα γλυκά σας για τα φα-
γητά σας.

ΕΛΕΝΗ ΚΑΛΟΓΗΡΟΥ
ΚΑΝΙΓΓΟΣ 6
Τηλέφ. 23-163

ΠΡΩΙ ΚΑΙ
ΒΡΑΔΥ **OREODONT** ΔΑΜΒΕΡΓΗ

ΤΡΑΠΕΖΑ ΑΘΗΝΩΝ

ΑΝΩΝΥΜΟΣ ΕΤΑΙΡΙΑ — ΕΤΟΣ ΙΔΡΥΣΕΩΣ 1893

ΥΠΟΚΑΤΑΣΤΗΜΑΤΑ ΕΙΣ ΤΑΣ ΚΥΡΙΩΤΕΡΑΣ ΠΟΛΕΙΣ ΤΗΣ ΕΛΛΑΔΟΣ

ΠΕΡΙΣΣΟΤΕΡΑ ΕΙΣ ΑΡΙΘΜΟΝ ΠΑΣΗΣ ΑΛΛΗΣ ΤΡΑΠΕΖΗΣ

ΥΠΟΚΑΤΑΣΤΗΜΑΤΑ ΕΝ ΑΓΓΛΙΑ, ΑΙΓΥΠΤΩ ΚΑΙ ΚΥΠΡΩ

ΟΡΓΑΝΙΣΜΟΣ ΙΔΡΥΘΕΙΣ ΥΠΟ ΤΗΣ ΤΡΑΠΕΖΗΣ ΑΘΗΝΩΝ

THE BANK OF ATHENS TRUST COMPANY 205, West 33rd Str. NEW YORK

ΚΑΤΑΘΕΣΕΙΣ ΕΙΣ ΔΡΑΧΜΑΣ ΕΝ ΟΦΕΙ ΚΑΙ ΕΠΙ ΠΡΟΘΕΣΜΙΑ

ΠΑΣΗΣ ΦΥΣΕΩΣ ΤΡΑΠΕΖΙΤΙΚΗ ΕΡΓΑΣΙΑ ΥΠΟ ΤΟΥΣ ΜΑΛΛΟΝ ΣΥΜΦΕΡΟΝΤΑΣ ΟΡΟΥΣ

Νομικόν Γραφείον

Έθνικου Συμβουλίου Έλληνίδων

ΠΑΡΕΧΕΙ ΔΩΡΕΑΝ ΣΥΜΒΟΥΛΑΣ

Έκάστην Πέμπτην 12-1 μ. μ.

Οδός Άλεξάνδρου Σούτσου 26

**ΡΑΠΤΕΤΕ ΔΙ' ΗΛΕΚΤΡΙΣΜΟΥ ΑΚΟΠΩΣ ΚΑΙ ΤΑΧΕΩΣ
ΜΕ ΤΟΝ ΗΛΕΚΤΡΟΚΙΝΗΤΗΡΑ ΣΙΓΓΕΡ**

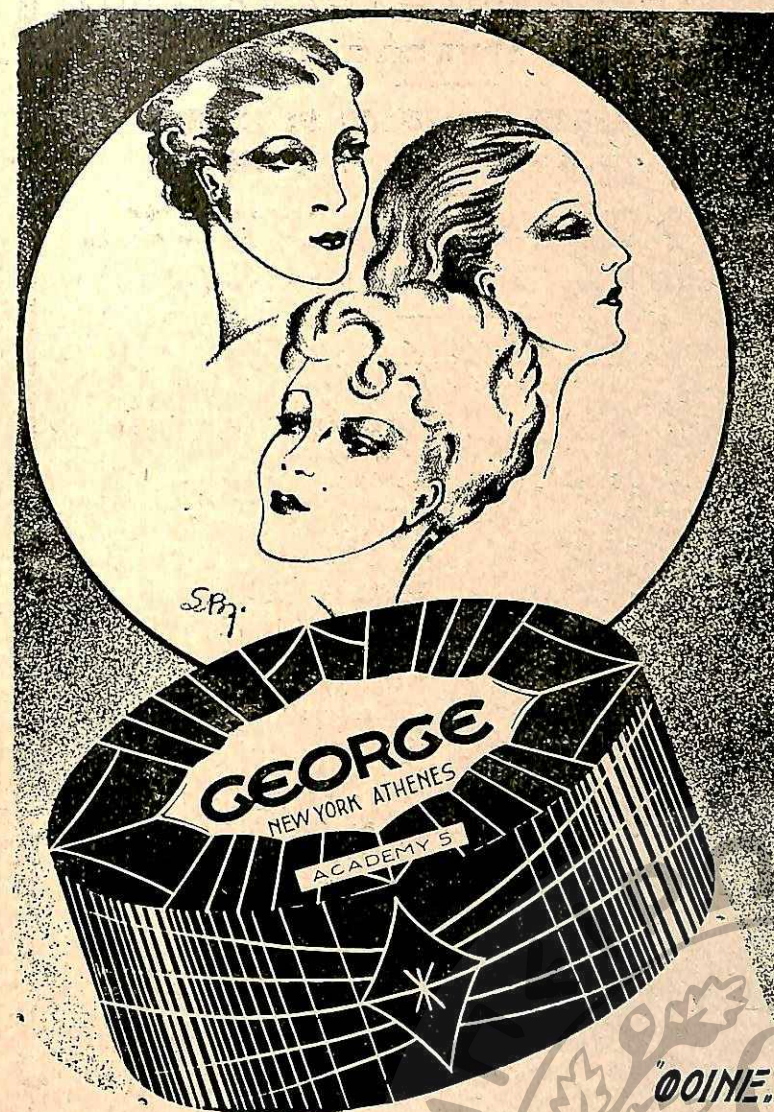
Έφαρμόζεται με μίαν βίδα εις οίανδήποτε ραπτομηχανήν.
Παρέχεται ΔΩΡΕΑΝ πρὸς δοκιμήν ἐπὶ 8 ΗΜΕΡΑΣ.

ΔΩΡΕΑΝ διδασκαλία κεντημάτων καὶ διαφόρων Ποικιλ-
μάτων με τὸν ΜΑΛΛΟΡΡΑΦΕΑ ΣΙΓΓΕΡ καθὼς καὶ
κοπτικῆς με ΙΧΝΑΡΙΑ ΣΙΓΓΕΡ δι' ἑσωτερικὰ καὶ ἔξω-
τερικὰ φορέματα ἀνδρῶν, γυναικῶν καὶ παιδῶν. = =

ΡΑΠΤΟΜΗΧΑΝΑΙ ΣΙΓΓΕΡ
ΜΕ ΔΟΣΕΙΣ ΚΑΙ ΜΕΤΡΗΤΟΙΣ

ΠΡΩΙ ΚΑΙ ΒΡΑΔΥ OREODONT ΔΑΜΒΕΡΓΗ

Βελούδινο δέρμα θ' ἀπο-
κτήσετε καὶ σεις με τὴν
τακτικὴν χρῆσιν τῆς κρέ-
μας ἡμέρας VANISHING
CREAM (ΒΑΝΙΣΙΓΚ
ΚΡΗΜ) καὶ τῆς πούδρας

GEORGE

Ἡ πούδρα GEORGE, λε-
πτὴ σὰν ἀχνὸς λουλου-
διοῦ, κατασκευάζεται εἰς
δέκα ἐκλεκτοὺς χρωματι-
σμοὺς καὶ εἶνε διακριτικὰ
ἀρωματισμένη, ὥστε νὰ
ἐναρμονίζεται με τὸ ἄρωμα
τῆς προτιμήσεώς σας πού
φορᾶτε. Μία ἐλαφρὰ ἐπί-
στρωση τὸ πρωὶ καὶ μία
τὸ ἀπόγευμα εἶνε ἀρκε-
ταὶ δι' ὅλην τὴν ἡμέραν.

ΓΕΝΙΚΟΣ ΑΝΤΙΠΡΟΣΩΠΟΣ
ΚΑΙ
ΔΙΑΡΚΗΣ ΠΑΡΑΚΑΤΑΘΗΚΗ
Α. ΣΑΡΟΓΛΟΥ
ΑΚΑΔΗΜΙΑΣ 5 ΤΗΛ. 20-918

Ένα ὥραϊο φόρεμα συμπληρώνεται με ένα ὥραϊο
ΠΑΠΟΥΤΣΙ, Κυρία μου θὰ τὸ βρῆτε με τὸ δυσκολώ-
τερο γούστο στὸ Κατάστημα ΞΕΝΑΚΗ

Πανεπιστημίου 40

ΓΕΩΡΓΙΟΣ ΣΤΑΥΡΟΣ
ΙΔΡΥΤΗΣ
1841

ΕΘΝΙΚΗ ΤΡΑΠΕΖΑ ΤΗΣ ΕΛΛΑΔΟΣ

ΕΤΟΣ ΙΔΡΥΣΕΩΣ 1841

ΚΕΦΑΛΑΙΟΝ ΜΕΤΟΧΙΚΟΝ ΚΑΙ ΑΠΟΘΕΜΑΤΙΚΟΝ ΔΡΧ. 1.205.000.000

ΚΑΤΑΘΕΣΕΙΣ (ΤΗ. 28 ΙΟΥΝΙΟΥ 1935) „ 9.864.000.000

ΔΙΟΙΚΗΤΗΣ
ΙΩΑΝ. Α. ΔΡΟΣΟΠΟΥΛΟΣ

ΥΠΟΔΙΟΙΚΗΤΗΣ
ΑΛΕΞ. Γ. ΚΟΡΙΖΗΣ

ΚΕΝΤΡΙΚΟΝ ΚΑΤΑΣΤΗΜΑ ΕΝ ΑΘΗΝΑΙΣ

ΚΑΤΑΣΤΗΜΑΤΑ ΕΝ ΕΛΛΑΔΙ:

Ἅγιος Νικόλαος (Κρήτη)	Θῆβαι	Μεσσήνη
Ἀργείιον	Θήρα	Μιτυλήνη
Ἀγνιά	Ἰθάκη	Ναύπακτος
Ἀθῆναι:	Ἰστιάα (Ξηροχώριον)	Ναύπλιον
Ὑπ/μα, ὁδὸς Μητροπόλεως 9	Ἰωάννινα	Νιγρίτα
» ἐν Καλλιθέα	Καβάλλα	Ξάνθη
» ἐν Νέα Ἰωνία	Καλάβρυτα	Ὁρεστιάς
» ἐν Παγκρατίῳ	Καλάμαι	Παῖδοι
Αἴγιον	Καλαμπάκα	Παπάδος (Μυτιλήνης)
Ἀλεξανδρούπολις	Καρδίτσα	Πάτραι
Ἀλμυρὸς	Καρλόβασι (Σάμου)	Πειραιεὺς
Ἀμαλιάς	Καρπενήσιον	Πλωμάριον (Μυτιλήνης)
Ἀμύνταιον (Σόφοβις)	Καρναί (Ἁγίων Ὄρος)	Πόρος
Ἀμφίτεια	Καστοριά	Ποταμὸς
Ἀμφισσα	Κατερίνη	Πρέβεζα
Ἄνδρος	Κέρκυρα	Πύλος
Ἀργοστόλιον	Κιλκίς	Πύργος
Ἄρτα	Κοζάνη	Ρεθύμνη (Κρήτης)
Ἀταλάντη	Κομοτινή	Σέρραι
Βάμος (Κρήτη)	Κόρινθος	Σητεία (Κρήτης)
Βέροια	Κύθηρα	Σικυνωία (Κιάτον)
Βόλος	Κύμη	Σκιάθος
Γρεβενά	Κυπαρισσία	Σουφλίον
Γύθειον	Λαγκαδάς	Σπάρτη
Δημητσάνα	Λαμία	Σῦρος
Διδημότειχον	Λάρισσα	Τρίκαλα
Δράμα	Λεβάδεια	Τρίπολις
Ἐδεσσα	Λευκάς	Φάρσαλα
Ἐλασσών	Λήμνος	Φλώρινα
Ἐλευθερούπολις (Πράβιον)	Λιμὴν Βαθέως (Σάμου)	Χαλκίς
Ζάκυνθος	Μεγαλόπολις	Χανιά (Κρήτης)
Ἡράκλειον (Κρήτης)	Μεσολόγγιον	Χίος
Θεσσαλονίκη		

ΚΑΤΑΣΤΗΜΑΤΑ: ΕΝ ΑΙΓΥΠΤΩ

ΥΠΟΚΑΤΑΣΤΗΜΑ ΕΝ ΑΛΕΞΑΝΔΡΕΙΑ: Rue Stamboul No 17

ΥΠΟΚΑΤΑΣΤΗΜΑ ΕΝ ΚΑΪΡΩ: Rue Emad el Dine No 17

ΠΡΑΚΤΟΡΕΙΟΝ ΕΝ ΖΑΓΑΖΙΚ: Rue Tewfik

ΑΝΤΑΠΟΚΡΙΤΑΙ εἰς ὅλας τὰς χώρας τοῦ Ἐξωτερικοῦ

HELLENIC BANK TRUST COMPANY, NEW YORK: 51 Maiden Lane

Ἰδρυθεῖσα ὑπὸ τῆς Ἐθνικῆς Τραπεζῆς τῆς Ἑλλάδος, συμφώνως μετὰ τοὺς νόμους τῆς Πολιτείας τῆς Νέας Ὑόρκης, πρὸς ἐξυπηρέτησιν τῶν ἐν Ἀμερικῇ Ἑλλήνων

ΚΕΦΑΛΑΙΑ ΟΛΟΣΧΕΡΩΣ ΚΑΤΑΒΕΒΛΗΜΕΝΑ \$ 1.350.000